

2019

Sporządzone na dzień 31 grudnia
2019 roku i za rok obrotowy
zakończony tego dnia

SPRAWOZDANIE
O WYPŁACALNOŚCI
I KONDYCJI
FINANSOWEJ
PKO TOWARZYSTWA
UBEZPIECZEŃ SA

Ubezpieczenia

Spis treści

Podsumowanie	8
Podstawa sporządzenia	9
Streszczenie zarządcze.	10
A. Działalność i wyniki operacyjne.	12
A.1 Działalność	13
A.1.1 Informacje ogólne	13
A.1.2 Istotne linie biznesowe zakładu, obszary geograficzne oraz istotne zdarzenia gospodarcze.	14
A.2 Wynik z działalności ubezpieczeniowej	16
A.3 Wynik z działalności lokacyjnej (inwestycyjnej)	20
A.4 Wyniki z pozostałych rodzajów działalności	21
A.5 Wszelkie inne informacje	21
B. System zarządzania	22
B.1 Informacje ogólne o systemie zarządzania.	23
B.1.1 Prezentacja organów zarządzających i nadzorujących, komitetów i kluczowych funkcji.	23
B.1.2 Informacja na temat zasad i praktyk dotyczących wynagrodzeń	29
B.1.3 Informacja dotycząca istotnych transakcji z udziałowcami, osobami wywierającymi znaczący wpływ na towarzystwo oraz z członkami organu administrującego, zarządzającego lub nadzorczego	30
B.1.4 Ocena adekwatności systemu zarządzania	31
B.2 Wymogi dotyczące kompetencji i reputacji	31
B.2.1. Kompetencje Prezesa i Członków Zarządu	32
B.2.2. Kompetencje osób nadzorujących inne kluczowe funkcje	32
B.2.3. Badanie reputacji Prezesa i Członków Zarządu oraz pozostałych osób pełniących inne kluczowe funkcje	33
B.3 System zarządzania ryzykiem, w tym własna ocena ryzyka i wypłacalności	33
B.3.1 System zarządzania ryzykiem.	33
B.3.2 Ocena własna ryzyka i wypłacalności	36
B.4 System kontroli wewnętrznej	38
B.4.1 Opis systemu kontroli wewnętrznej.	38
B.4.2 Opis realizacji funkcji zgodności z przepisami	39
B.5 Funkcja audytu wewnętrznego	40
B.6 Funkcja aktuarialna	41
B.7 Outsourcing	42
B.7.1 Zasady outsourcingu	42
B.7.2 Opis outsourcingu istotnych funkcji	42
B.8 Wszelkie inne informacje	43

C.	Profil ryzyka	44
C.1	Ryzyko aktuarialne	45
C.2	Ryzyko rynkowe	47
C.3	Ryzyko kredytowe	48
C.4	Ryzyko płynności	49
C.5	Ryzyko operacyjne	50
C.6	Pozostałe istotne ryzyka	51
C.7	Wszelkie inne informacje	51
C.7.1	Zasada „ostrożnego inwestora”	51
C.7.2	Ekspozycje wynikające z pozycji pozabilansowych	53
C.7.3	Testy warunków skrajnych i analiza wrażliwości	53
C.7.4	Inne informacje	53
D.	Wycena do celów wypłacalności	54
D.1	Aktywa	56
D.1.1	Aktywowane koszty akwizycji	57
D.1.2	Wartości niematerialne i prawne	57
D.1.3	Nieruchomości, maszyny i wyposażenie (rzeczowe aktywa trwałe) wykorzystywane na użytek własny	57
D.1.4	Lokaty (inne niż aktywa dla ubezpieczeń na życie, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i dla ubezpieczeń na życie związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)	57
D.1.4.1	Dłużne papiery wartościowe	57
D.1.4.2	Depozyty inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych	57
D.1.5	Kwoty należne z umów reasekuracji	58
D.1.6	Należności z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych oraz z tytułu reasekuracji biernej	58
D.1.7	Pozostałe należności (handlowe, inne niż z działalności ubezpieczeniowej)	58
D.2	Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	59
D.2.1	Wycena rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	59
D.2.2	Opis poziomu niepewności związanej z wartością rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	60
D.2.3	Różnice pomiędzy metodologią wyceny rezerw do celów wypłacalności, a metodologią wyceny rezerw na potrzeby sprawozdań finansowych	60
D.2.4	Kwoty należne z umów reasekuracji	62
D.2.5	Istotne zmiany w założeniach	63
D.3	Inne zobowiązania	63
D.3.1	Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	64
D.3.2	Pozostałe rezerwy (inne niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe)	64
D.3.3	Zobowiązania finansowe inne niż zobowiązania wobec instytucji kredytowych	65
D.3.4	Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i wobec pośredników ubezpieczeniowych	65
D.3.5	Zobowiązania z tytułu reasekuracji biernej	65
D.3.6	Pozostałe zobowiązania (handlowe, inne niż z tytułu działalności ubezpieczeniowej)	65
D.3.7	Pozostałe zobowiązania (niewykazane w innych pozycjach)	66
D.4	Alternatywne metody wyceny	66
D.5	Wszelkie inne informacje	67

E.	Zarządzanie kapitałem	68
E.1	Środki własne	69
E.1.1	Zasady zarządzania środkami własnymi	69
E.1.2	Informacja dotycząca struktury środków własnych	69
E.1.3	Różnice w wartości kapitału dla celów statutowych, a celów wypłacalności	70
E.1.4	Podsumowanie uzupełniających środków własnych	71
E.1.5	Wyjaśnienie rezerwy uzgodnieniowej.	71
E.2	Kapitałowy wymóg wypłacalności i minimalny wymóg kapitałowy.	71
E.2.1	Kapitałowy wymóg wypłacalności	71
E.2.2	Minimalny wymóg kapitałowy	72
E.3	Zastosowanie podmodułu ryzyka cen akcji opartego na duracji do obliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności.	73
E.4	Różnice między formułą standardową a stosowanym modelem wewnętrznym	73
E.5	Niezgodność z minimalnym wymogiem kapitałowym i niezgodność z kapitałowym wymogiem wypłacalności	73
E.6	Wszelkie inne informacje	73
Załączniki – roczne dane i informacje ilościowe		74
S.02.01.02	– Bilans	76
S.05.01.02	– Składki, odszkodowania i świadczenia oraz koszty wg linii biznesowych	77
S.17.01.02	– Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie	81
S.19.01.21	– Odszkodowania i świadczenia z tytułu pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych.	85
S.23.01.01.	– Środki własne	87
S.25.01.21	– Kapitałowy wymóg wypłacalności – dla podmiotów stosujących formułę standardową	90
S.28.01.01	– Minimalny wymóg kapitałowy – działalność ubezpieczeniowa lub reasekuracyjna prowadzona jedynie w zakresie ubezpieczeń na życie lub jedynie w zakresie ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie	91

Słownik użytych pojęć i skrótów:

Lp.	Pojęcie	Definicja
1	PKO TU, Spółka, Towarzystwo	PKO Towarzystwo Ubezpieczeń Spółka Akcyjna.
2	Bank, PKO Bank Polski,	Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna.
3	Solvency II, Wyłączalność II	System zarządzania ryzykiem i kapitałem, określony przez zestaw dokumentów opracowanych przez EIOPA, Komisję Europejską i KNF obejmujący dyrektywę (Dyrektywa 2009/138/WE wraz z dyrektywą zmieniającą Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/51/UE), Akt Delegowany (Rozporządzenie Delegowane Komisji (UE) 2015/35 z dnia 10 października 2014 roku), specyfikację techniczną i wytyczne – zarówno docelowe, jak i na okres przejściowy.
4	Ustawa	Ustawa z dnia 11 września 2015 roku o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.
5	Akt Delegowany	Rozporządzenie Delegowane Komisji (UE) 2015/35 z dnia 10 października 2014 roku.
6	Dyrektywa	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE z dnia 25 listopada 2009 roku w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wyłączalność II).
7	Wytyczne	EIOPA-BoS-15/109 PL: Wytyczne z dnia 14 września 2015 roku dotyczące sprawozdawczości i publicznego ujawniania informacji.
8	Rozporządzenie wykonawcze	Rozporządzenie wykonawcze komisji (UE) 2015/2452 z dnia 2 grudnia 2015 roku ustanawiające wykonawcze standardy techniczne w odniesieniu do procedur, formatów i wzorów formularzy dotyczących sprawozdania na temat wyłączalności i kondycji finansowej zgodnie z Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE.
9	PSR	Polskie Standardy Rachunkowości. Odwołania do PSR oznaczają odwołania do statutowego sprawozdania finansowego sporządzonego zgodnie z Ustawą o Rachunkowości z dnia 29 września 1994 roku.
10	Bilans/Bilans statutowy/Sprawozdanie statutowe/Sprawozdanie finansowe	Bilans/Sprawozdanie sporządzone wg PSR.
11	ALM	Asset Liability Management – Zarządzanie Aktywami i Pasywami.
12	SCR	Solvency Capital Requirement – Kapitałowy wymóg wyłączalności w ramach systemu Wyłączalność II.
13	MCR	Minimal Capital Requirement – Minimalny kapitałowy wymóg wyłączalności w ramach systemu Wyłączalność II.
14	Współczynniki wyłączalności, wskaźniki wyłączalności	Iloraz dopuszczonych środków własnych na pokrycie SCR do wartości SCR i iloraz dopuszczonych środków własnych na pokrycie MCR do wartości MCR.
15	Formuła Standardowa, FS	Zdefiniowany w systemie Solvency II sposób wyliczenia wymogu kapitałowego. Kapitałowy wymóg wyłączalności obliczany według formuły standardowej stanowi sumę: 1) podstawowego kapitałowego wymogu wyłączalności; 2) wymogu kapitałowego dla ryzyka operacyjnego; 3) korekty z tytułu zdolności rezerw techniczno-ubezpieczeniowych i odroczonej podatku dochodowych do pokrywania strat.
16	Środki własne	Fundusze własne w rozumieniu systemu Wyłączalność II.
17	PEST	Analiza czynników zewnętrznych: Polityczno-regulacyjnych, Ekonomicznych, Społecznych i Technologicznych mających wpływ na Spółkę.
18	Testy stresu, Testy warunków skrajnych	Narzędzie zarządzania ryzykiem służące do oceny potencjalnego wpływu na sytuację Towarzystwa określonego zdarzenia lub zmian parametrów, które nie są standardowo opisane za pomocą miar statystycznych.

Lp.	Pojęcie	Definicja
19	Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	Rezerwy przeznaczone na pokrycie bieżących i przyszłych zobowiązań, wynikających z działalności ubezpieczeniowej. Wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności stanowi sumę najlepszego oszacowania oraz marginesu ryzyka.
20	BEL (Best Estimate of Liabilities) – najlepsze oszacowanie	Najlepsze oszacowanie jest równe oczekiwanej wartości obecnej przyszłych przepływów pieniężnych (wpływów i wypływów pieniężnych wymaganych do rozliczenia zobowiązań z tytułu zawartych umów ubezpieczenia lub umów reasekuracji w okresie trwania tych zobowiązań) ważonych prawdopodobieństwem ich realizacji, obliczonej przy zastosowaniu odpowiedniej struktury terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka.
21	Margines ryzyka	Kwota zapewniająca, że wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności odpowiada kwocie, której zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji zażądałby za przejęcie zobowiązań z tytułu zawartych umów ubezpieczenia lub umów reasekuracji i wywiązanie się ze zobowiązań.
22	Profil ryzyka	Określony ilościowo lub jakościowo poziom ryzyka ponoszonego przez Towarzystwo.
23	ORSA, ocena własna ryzyka i wypłacalności	Proces mający na celu zapewnienie, iż poziom ryzyka, które Towarzystwo podejmuje w związku z prowadzeniem i rozwojem działalności biznesowej, może zostać pokryty posiadanym kapitałem, biorąc pod uwagę określony poziom tolerancji na ryzyko oraz horyzont czasowy. Obejmuje on w szczególności przestrzeganie obowiązujących regulacji organów nadzoru i określonego w Towarzystwie poziomu tolerancji na ryzyko, a także proces planowania finansowego i kapitałowego, w tym analizę sytuacji w warunkach skrajnych. Obejmuje on co najmniej ocenę: <ol style="list-style-type: none"> 1) ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności przy uwzględnieniu specyficznego profilu ryzyka, zatwierdzonych limitów tolerancji na ryzyko oraz strategii działalności zakładu; 2) ciągłej zgodności z kapitałowym wymogiem wypłacalności i minimalnym wymogiem kapitałowym oraz wymogami odnoszonymi do rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności; 3) stopnia odchylenia profilu ryzyka danego zakładu od założeń stanowiących podstawę kapitałowego wymogu wypłacalności obliczonego według formuły standardowej lub przy zastosowaniu częściowego albo pełnego modelu wewnętrznego zakładu.
24	Strategiczny limit tolerancji na ryzyko	Dopuszczalny poziom ryzyka określony przez Towarzystwo.
25	Bilans ekonomiczny	Zestawienie aktywów i zobowiązań wycenionych zgodnie z wymogami Wypłacalności II.
26	Alternatywne metody wyceny	Oznaczają metody wyceny zgodne z art. 75 Dyrektywy 2009/138/WE, inne niż te, które zakładają jedynie stosowanie notowanych cen rynkowych tych samych lub podobnych aktywów lub zobowiązań.
27	Outsourcing	Korzystanie z zasobów zewnętrznych.
28	EPIFP	Oczekiwane zyski w przyszłych składkach (Expected Profits in Future Premiums).
29	EIOPA	Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (ang. European Insurance and Occupational Pensions Authority, EIOPA).
30	FATCA	FATCA to ustawa o ujawnianiu informacji o rachunkach zagranicznych dla celów podatkowych (ang. Foreign Account Tax Compliance Act), uchwalona przez Kongres w dniu 28 marca 2010 r. Jej celem jest zobowiązanie zagranicznych instytucji finansowych (ang. FFIs - Foreign Financial Institutions) do przekazywania do USA danych o saldach rachunków oraz informacji o ich właścicielach – podatnikach USA.
31	CRS	CRS (z ang. Common Reporting Standard) to jednolity standard w zakresie przekazywania przez poszczególne państwa informacji na temat klientów instytucji finansowych będących rezydentami podatkowymi innego państwa. CRS został opracowany przez Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) oraz przyjęty jako dyrektywa Unii Europejskiej.

Lp.	Pojęcie	Definicja
32	Akcja fantomowa	Instrument finansowy, do którego instrumentem bazowym jest akcja PKO Banku Polskiego i służy jedynie wypłacie ww. części wynagrodzenia zmiennego w wysokości powiązanej z kursem akcji PKO Banku Polskiego na Giełdzie Papierów Wartościowych SA w Warszawie. Akcja fantomowa nie jest papierem wartościowym ani akcją w rozumieniu Kodeksu spółek handlowych, w szczególności nie daje prawa głosu ani nie upoważnia do pobierania dywidendy.
33	KSH	Ustawa z dnia 15 września 2000 roku – Kodeks spółek handlowych.
34	KNF	Komisja Nadzoru Finansowego.
35	UoR	Ustawa o Rachunkowości z dnia 29 września 1994 roku.
36	PKO Leasing	PKO Leasing Spółka Akcyjna.
37	PKO TFI	PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych Spółka Akcyjna.
38	Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego	Struktura łącząca Spółki powiązane kapitałowo z PKO Bankiem Polskim jako Spółką dominującą.

Podsumowanie

Podstawa sporządzenia

Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej PKO Towarzystwa Ubezpieczeń Spółka Akcyjna na dzień 31 grudnia 2019 roku oraz za rok obrotowy zakończony tego dnia, zwane dalej „Sprawozdaniem”, zostało przygotowane w celu wypełnienia wymogów art. 284 Ustawy. W związku z tym, Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej może nie być odpowiednie dla innego celu. Sprawozdanie zostało przygotowane zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami Ustawy, Aktu Delegowanego, Rozporządzenia wykonawczego oraz Wytycznymi EIOPA.

Wycena aktywów i zobowiązań (w tym rezerw techniczno-ubezpieczeniowych) została wykonana na podstawie przepisów Ustawy, Aktu Delegowanego oraz Wytycznych EIOPA, a przyjęte zasady zostały opisane w części D Sprawozdania.

Wartość środków własnych została ustalona na podstawie Ustawy, Aktu Delegowanego oraz Wytycznych EIOPA w sprawie klasyfikacji środków własnych.

SCR obliczany jest na podstawie formuły standardowej w oparciu o zasady opisane w Ustawie, Akcie Delegowanym oraz Wytycznych EIOPA. Wszystkie obliczenia dotyczące poszczególnych modułów i podmodułów ryzyka oparto na metodach określonych w Akcie Delegowanym.

Sprawozdanie obejmuje rok 2019 i prezentuje dane według stanu na dzień 31 grudnia 2019 roku.

Sprawozdanie zostało przygotowane z uwzględnieniem wszystkich dostępnych danych według stanu na dzień 31 grudnia 2019 roku, przy czym opisano istotne zmiany, które nastąpiły w działalności PKO TU do daty sporządzenia Sprawozdania.

W Sprawozdaniu zostały zaprezentowane dane Towarzystwa w tysiącach złotych. W raporcie odniesiono się do wymagań regulacji opisanych powyżej, w takim zakresie, w jakim dotyczą one Towarzystwa. W przypadku braku odniesienia do konkretnego artykułu oznacza to, że ujawnienia w jego zakresie nie mają zastosowania.

Sprawozdanie składa się z następujących części:

- Podsumowanie
- A. Działalność i wyniki operacyjne
- B. System zarządzania
- C. Profil ryzyka
- D. Wycena dla celów wypłacalności
- E. Zarządzanie kapitałem
- Załączniki – roczne dane i informacje ilościowe

Niniejsze Sprawozdanie było przedmiotem badania przez podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych.

Streszczenie zarządcze

PKO TU jest spółką Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego, który jest jej jedynym akcjonariuszem. Towarzystwo prowadzi działalność operacyjną na terenie Polski od 2016 roku w ramach zezwolenia KNF w grupach 1, 2, 7, 8, 9, 13, 14, 15, 16, 17 i 18 Działu II (ubezpieczenia majątkowe), koncentrując się na segmencie bancassurance. Główne linie biznesowe obejmują:

- ubezpieczenia różnych strat finansowych;
- ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów;
- ubezpieczenia pokrycia świadczeń medycznych;
- ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych.

Rok 2019 był czwartym rokiem działalności operacyjnej Towarzystwa. W tym okresie Spółka koncentrowała się na rozwoju oferty produktów ubezpieczeniowych dla klientów PKO Banku Polskiego, PKO Leasing oraz oferowanych przez własną stronę internetową www.pkoubezpieczenia.pl. W kwietniu 2019 r. Spółka otrzymała zezwolenie KNF na rozszerzenie działalności o grupy 3 i 10 Działu II (Ubezpieczenia casco pojazdów lądowych, z wyjątkiem pojazdów szynowych oraz Ubezpieczenia OC wszelkiego rodzaju, wynikającej z posiadania i użytkowania pojazdów lądowych z napędem własnym, łącznie z ubezpieczeniem odpowiedzialności przewoźnika). Umożliwiło to rozbudowę oferty produktowej o nową linię biznesową - ubezpieczenia komunikacyjne. Ponadto, rozszerzona została oferta dla klientów PKO Leasing o produkty typu assistance. Towarzystwo zmodyfikowało również ubezpieczenia będące w ofercie PKO Banku Polskiego w tym ubezpieczenie spłaty kredytu hipotecznego lub pożyczki hipotecznej oraz ubezpieczenie mienia dla klientów, którzy zawarli umowy kredytu lub pożyczki zabezpieczone hipoteką. Spółka osiągnęła w 2019 roku zysk finansowy (netto) w wysokości 57 018 tys. zł, co oznacza wynik lepszy od ubiegłego roku o 21 807 tys. zł. Pozytywna zmiana wynika głównie ze wzrostu skali działalności Towarzystwa.

Portfel lokat Towarzystwa składał się przede wszystkim z obligacji Skarbu Państwa (dominująca pozycja) oraz depozytów bankowych. Spółka lokuje środki własne oraz stanowiące pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, kierując się strategią inwestycyjną i limitami wewnętrznymi.

System zarządzania w PKO TU zapewnia prawidłowe i bezpieczne zarządzanie prowadzoną działalnością dzięki posiadaniu przejrzystej struktury organizacyjnej, odpowiednio podzielonym zakresom odpowiedzialności, efektywnym ścieżkom raportowania, sprawnym kanałom informacyjnym, ciągłemu doskonaleniu organizacji i eliminacji nieefektywności oraz ryzyk wykraczających poza limity tolerancji na ryzyko przyjęte przez Spółkę, a także kompletności i aktualności regulacji wewnętrznych.

Towarzystwo zapewnia, że osoby pełniące funkcje Prezesa Zarządu, Członków Zarządu lub wykonujące czynności w ramach innych kluczowych funkcji mają odpowiedni poziom kompetencji, biorąc pod uwagę obowiązki przypisane do poszczególnych osób. Celem Towarzystwa jest zapewnienie właściwego poziomu zróżnicowania kwalifikacji, wiedzy i należytego doświadczenia poszczególnych osób, by zagwarantować, że Towarzystwo jest właściwie zarządzane i nadzorowane.

W przypadku outsourcingu podstawowych lub ważnych funkcji Towarzystwo przeprowadza staranną selekcję partnerów oraz dokonuje analizy ryzyka, która dodatkowo wymaga zaopiniowania przez Komitet Zarządzania Ryzykami przed podjęciem finalnej decyzji przez Zarząd. Wszystkie firmy, którym zlecono wykonywanie czynności, są podmiotami działającymi w Polsce, a umowy zawarte z nimi poddane są polskiej jurysdykcji.

Zarządzanie ryzykiem jest jednym z najważniejszych procesów wewnętrznych, mającym na celu realizację kluczowych celów Spółki przy zapewnieniu kontroli poziomu ryzyka i jego utrzymaniu w ramach przyjętej tolerancji na ryzyko i systemu limitów w zmieniającym się otoczeniu makroekonomicznym i prawnym. Podział odpowiedzialności w ramach systemu zarządzania ryzykiem oraz systemu kontroli wewnętrznej został określony na trzech poziomach.

Celem własnej oceny ryzyka i wypłacalności w PKO TU jest utrzymanie optymalnego poziomu środków własnych, zapewniającego bezpieczeństwo działalności przy uwzględnieniu zmian profilu ryzyka i skali działalności oraz niekorzystnych warunków skrajnych. Proces ORSA jest zintegrowany z bieżącym zarządzaniem, planowaniem finansowym oraz strategią biznesową Towarzystwa. W szczególności decyzje dotyczące wdrażania nowych produktów, kształtowania programów reasekuracji oraz strategii inwestycyjnej Spółki są podejmowane po przeprowadzeniu dogłębnej analizy sytuacji kapitałowej oraz z uwzględnieniem zidentyfikowanych ryzyk, po ocenie istniejących mitygacji oraz mając na uwadze wdrożenie ewentualnych dodatkowych mechanizmów kontrolnych. Analizy w zakresie dopasowania profilu ryzyka Spółki do założeń

leżących u podstaw formuły standardowej oraz oszacowanie ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności pokazują, że ogólne potrzeby w zakresie wypłacalności Spółki nie przekraczają wymogów kapitałowych, kalkulowanych zgodnie z formułą standardową.

W Spółce zidentyfikowane zostały następujące rodzaje ryzyka, które objęte są adekwatnymi procesami zarządzania ryzykiem:

- ryzyko aktuarialne;
- ryzyko rynkowe;
- ryzyko kredytowe;
- ryzyko płynności;
- ryzyko operacyjne;
- ryzyko kapitałowe;
- ryzyko braku zgodności;
- ryzyko biznesowe (w tym ryzyko strategiczne);
- ryzyko modeli;
- ryzyko utraty reputacji.

Dla wszystkich mierzalnych kategorii ryzyka uznanych za istotne Spółka zdefiniowała i monitorowała strategiczne limity tolerancji na ryzyko.

Profil ryzyka Spółki nie uległ istotnej modyfikacji, przy czym skala ryzyka zwiększyła się ze względu na przyrost portfela ubezpieczeniowego.

W celu ochrony kapitału Zarząd PKO TU zawarł umowy reasekuracji proporcjonalnej dla portfela ubezpieczeń dla przedmiotu leasingu, do pożyczki gotówkowej oraz kredytu hipotecznego, efektywnej od początku sprzedaży oraz umowy katastroficznej. Dodatkowo Spółka zarządza ekspozycją na ryzyko stopy procentowej poprzez techniki ALM.

Spółka kalkuluje wymóg kapitałowy z zastosowaniem Formuły Standardowej. Współczynnik wypłacalności PKO TU wg stanu na koniec roku 2019 wyniósł 183% w porównaniu do 175,10% w roku 2018. Środki własne w systemie Solwency II w całości należą do Kategorii 1. Jak wskazują wyniki przeprowadzonych testów warunków skrajnych, Spółka zachowuje pokrycie wymogów kapitałowych środkami własnymi nawet w przypadku zaistnienia niekorzystnych scenariuszy.

Wymóg kapitałowy Towarzystwa na koniec 2019 roku wzrósł zgodnie z planem ze względu na rozwój portfela ubezpieczeń (największą dynamikę przyrostu wymogu kapitałowego odnotowano dla modułu ryzyka aktuarialnego), przy jednoczesnym wzroście środków własnych. Poziom współczynnika wypłacalności w relacji do stanu na koniec 2018 roku nie uległ istotnej zmianie (zmiana poniżej 10 punktów procentowych).

Spółka wycenia aktywa i zobowiązania wg wartości godziwej, w szczególności dla rezerw techniczno-ubezpieczeniowych oraz istotnej większości aktywów finansowych. Tam, gdzie jest to niemożliwe, Towarzystwo zastosowało alternatywne metody wyceny, jednocześnie zapewniając minimalizację niepewności niniejszej wyceny, co zostało szczegółowo opisane w głównej części raportu. Metody wyceny nie zmieniły się w istotny sposób w stosunku do poprzedniego roku.

W okresie sprawozdawczym wprowadzono zmiany w zakresie systemu zarządzania w postaci zmiany struktury organizacyjnej.

A. Działalność i wyniki operacyjne

A.1 Działalność

A.1.1 Informacje ogólne

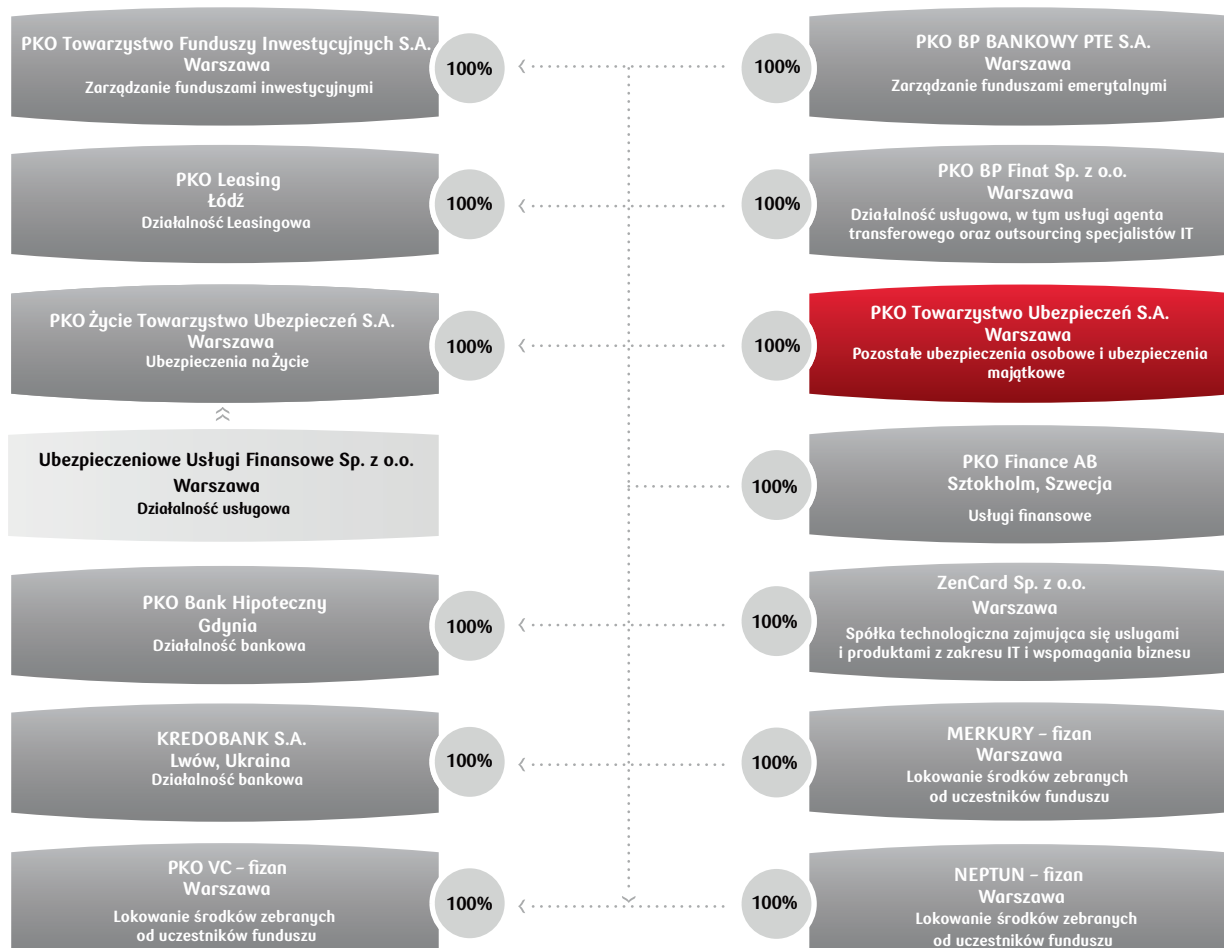
Tabela A.1.1. Informacje ogólne

Nazwa i forma prawna Towarzystwa	PKO Towarzystwo Ubezpieczeń SA jest spółką wpisaną do rejestru przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000551487, NIP 527-273-41-44, REGON 361272718, o kapitale zakładowym w wysokości 25 000 tys. zł w pełni opłaconym. <u>Adres:</u> ul. Chłodna 52 00-872 Warszawa Polska
Nazwa i dane kontaktowe organu nadzoru odpowiedzialnego za nadzór finansowy nad Towarzystwem	PKO TU podlega nadzorowi KNF. <u>Adres:</u> Plac Powstańców Warszawy 1, 00-030 Warszawa Polska
Imię i nazwisko oraz dane kontaktowe biegłego rewidenta Towarzystwa	Justyna Zań, biegły rewident nr 12750, działający w imieniu KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k. nr ewidencyjny 3546. <u>Adres:</u> ul. Inflancka 4A 00-189 Warszawa
Informacje dotyczące udziałowców posiadających znaczne pakiety akcji Towarzystwa	Właścicielem PKO TU jest PKO Bank Polski posiadający 100% akcji Spółki i 100% głosów na Walnym Zgromadzeniu. <u>Adres:</u> ul. Puławska 15 02-515 Warszawa Polska
Wykaz istotnych związków powiązanych	PKO TU i PKO Życie są podmiotami zależnymi od PKO Banku Polskiego, który jest jedynym akcjonariuszem obu Towarzystw. PKO Życie jest spółką wpisaną do rejestru przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000031094, NIP 521-04-19-914, REGON 010630940, o kapitale zakładowym w wysokości 89 308,93 tys. zł w pełni opłaconym.

Skład Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego na dzień 31 grudnia 2019 roku stanowił Bank, jako jednostka dominująca, oraz 41 spółki zależne bezpośrednio lub pośrednio. Uproszczona struktura organizacyjna Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego, uwzględniająca jednostki organizacyjne zależne bezpośrednio od PKO Banku Polskiego, w tym PKO TU, znajduje się na schemacie nr A.1.1.

Struktura Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego z uwzględnieniem PKO TU

GRUPA KAPITAŁOWA PKO BANKU POLSKIEGO S.A. Jednostki bezpośrednio zależne*

*ujmowane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego metodą pełną

A.1.2 Istotne linie biznesowe zakładu, obszary geograficzne oraz istotne zdarzenia gospodarcze

PKO Towarzystwo Ubezpieczeń S.A (dalej PKO TU, Spółka lub Towarzystwo) należy do Grupy PKO Banku Polskiego – jednej z wiodących grup finansowych Europy Środkowo – Wschodniej. Cele biznesowe PKO Ubezpieczenia wynikają wprost ze strategii Grupy PKO Banku Polskiego.

Rok 2019 był czwartym rokiem działalności operacyjnej Towarzystwa. W tym okresie Spółka koncentrowała się na rozwoju oferty produktów ubezpieczeniowych dla klientów PKO Banku Polskiego, PKO Leasing oraz oferowanych przez własną stronę internetową www.pkoubezpieczenia.pl. W kwietniu 2019 r. Spółka otrzymała zezwolenie KNF na rozszerzenie działalności o grupy 3 i 10 Działu II (Ubezpieczenia casco pojazdów lądowych, z wyjątkiem pojazdów szynowych oraz Ubezpieczenia

OC wszelkiego rodzaju, wynikającej z posiadania i użytkowania pojazdów lądowych z napędem własnym, łącznie z ubezpieczeniem odpowiedzialności przewoźnika). Umożliwiło to rozbudowę oferty produktowej o nową linię biznesową - ubezpieczenia komunikacyjne. W pierwszym etapie sprzedaży oferta skierowana została do klientów PKO Leasing. Ten strategiczny projekt będzie miał istotny wpływ na kształtowanie się zarówno kosztów, jak i wyników finansowych w roku 2020 i kolejnych latach.

W 2019 roku Spółka koncentrowała się na dalszym zwiększaniu atrakcyjności oferty między innymi poprzez podniesienie poziomu świadczonej ochrony oraz uproszczenie funkcjonujących procesów. Rozszerzona została oferta dla klientów PKO Leasing o produkty typu assistance. Towarzystwo zmodyfikowało również ubezpieczenia będące w ofercie PKO Banku Polskiego w tym ubezpieczenie spłaty kredytu hipotecznego lub pożyczki hipotecznej oraz ubezpieczenie mienia dla klientów, którzy zawarli umowy kredytu lub pożyczki zabezpieczone hipoteką.

Rozpoczęto proces rozbudowy wsparcia sprzedaży ubezpieczeń w sieci PKO Banku Polskiego poprzez powołanie regionalnych koordynatorów sprzedaży w pierwszych pięciu regionach Banku. Zadaniem koordynatorów jest podnoszenie wskaźników nasycenia ubezpieczeniami oraz ograniczenie skali rezygnacji przy produktach powiązanych z produktami bankowymi oraz podnoszenie efektywności sprzedaży w zakresie rozszerzanej oferty ubezpieczeń nie powiązanych.

Produkty ubezpieczeniowe w ofercie Spółki dzielą się na następujące grupy wg. klasyfikacji linii biznesowych Solwency II:

- ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów;
- ubezpieczenia pokrycia świadczeń medycznych;
- ubezpieczenia morskie; lotnicze i transportowe;
- ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych;
- ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogólnej;
- ubezpieczenia kredytów i poręczeń;
- ubezpieczenia różnych strat finansowych;
- ubezpieczenia kosztów ochrony prawnej;
- ubezpieczenia świadczenia pomocy;
- ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych;
- pozostałe ubezpieczenia pojazdów

Spółka identyfikuje cztery istotne linie biznesu obejmujące 98,0% składki przypisanej ogółem:

- ubezpieczenia różnych strat finansowych;
- ubezpieczenia pokrycia świadczeń medycznych;
- ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów;
- ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych.

Produkty ubezpieczeniowe Spółki w 2019 roku były oferowane klientom głównie za pośrednictwem PKO Banku Polskiego i PKO Leasing na podstawie zawartych umów agencyjnych.

Składka przypisana brutto w 2019 roku wyniosła 673 768 tys. zł, co oznacza wzrost w stosunku do 2018 roku o 14,8%. Wyższa składka (o 86 837 tys. zł) zrealizowana została w większości linii produktowych z największym udziałem ubezpieczeń do kredytu hipotecznego jako efekt pozytywnej sytuacji na rynku mieszkaniowym w 2019 r. w Polsce. Dodatkowo, pozytywnie na zmianę wpłynęły ubezpieczenia dla klientów firmy PKO Leasing (GAP, mienie, ochrona prawna).

Najwyższy udział w strukturze składki przypisanej w 2019 roku (38%) stanowiły ubezpieczenia różnych strat finansowych, odmiennie od roku 2018 kiedy największy udział w strukturze miały ubezpieczenia pokrycia świadczeń medycznych.

Struktura poziomu biznesu Spółki mierzona składką przypisaną w 2019 roku przedstawia się następująco:

Tabela A.1.2. Struktura poziomu biznesu Spółki (w tys. zł)

Linia biznesu	Wartość	Udział %
Ubezpieczenia różnych strat finansowych	256 754	38,1%
Ubezpieczenia pokrycia świadczeń medycznych	217 935	32,3%
Ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów	115 106	17,1%
Ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych	73 275	10,9%
Pozostałe	10 661	1,6%
Pozostałe ubezpieczenia pojazdów	27	0,0%
Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych	11	0,0%
SUMA	673 768	100,0%

Spółka nie prowadziła działalności poza granicami Polski.

W 2019 roku w związku z uzyskaniem przez Spółkę licencji na działalność w grupach 3 (Ubezpieczenia casco pojazdów lądowych, z wyjątkiem pojazdów szynowych) i 10 (Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej wszelkiego rodzaju, wynikającej z posiadania i użytkowania pojazdów lądowych z napędem własnym, łącznie z ubezpieczeniem odpowiedzialności przewoźnika), wysiłki skupiono na przygotowaniu i wdrożeniu sprzedaży i obsługi przedmiotowych ubezpieczeń. W pierwszej kolejności oferta kierowana jest do klientów PKO Leasing. Pierwsza polisa została sprzedana w listopadzie 2019 roku.

A.2 Wynik z działalności ubezpieczeniowej

Spółka osiągnęła w 2019 roku zysk finansowy (netto) w wysokości 57 018 tys. zł, co oznacza wynik lepszy od ubiegłego roku o 21 807 tys. zł. Pozytywna zmiana wynika głównie ze wzrostu skali działalności Towarzystwa (nowe produkty w ofercie sprzedaży, wyższy stan portfela ubezpieczeń w ekspozycji, wyższy stan aktywów finansowych w związku z dodatnimi przepływami operacyjnymi).

Wynik techniczny ubezpieczeń w 2019 roku (64 970 tys. zł) wzrósł w porównaniu do ubiegłego roku we wszystkich liniach biznesowych za wyjątkiem nowo wprowadzonego produktu komunikacyjnego. Głównym źródłem wzrostu był poziom składki zarobionej w okresie w związku ze wzrostem liczby polis w portfelu.

W ubezpieczeniach odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych oraz pozostałych ubezpieczeniach pojazdów odnotowano stratę techniczną odzwierciedlającą koszty projektu przy nieistotnym przychodzie na początku działalności operacyjnej.

Wyniki finansowe brutto i netto oraz wynik techniczny ubezpieczeń w latach 2018-2019 są przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela A.2.1. Wyniki finansowe brutto i netto oraz wyniki techniczne (w tys. zł)

Wyszczególnienie	Wartość w okresie 01-12.2018	Wartość w okresie 01-12.2019	Zmiana
Wynik techniczny ubezpieczeń	40 146	64 970	24 824
Wynik finansowy brutto	44 148	70 323	26 175
Wynik finansowy netto	35 211	57 018	21 807

Na poziom wyniku technicznego Spółki w 2019 roku wpływ miały m.in. następujące elementy:

Tabela A.2.2. Informacja o wynikach z działalności operacyjnej łącznie (w tys. zł)

	Wartość w okresie 01-12.2018	Wartość w okresie 01-12.2019	Zmiana
Składka przypisana brutto	586 932	673 768	86 837
Odszkodowania i świadczenia brutto	12 054	25 232	13 178
Koszty działalności ubezpieczeniowej	32 105	55 125	23 021

Rok 2019 (czwarty rok działalności operacyjnej) był kolejnym rokiem dynamicznego rozwoju w PKO TUM. Spółka odnotowała istotny wzrost wszystkich pozycji rachunku wyników, co było efektem zwiększenia skali działalności oraz dojrzałości portfela ubezpieczeń. Składka przypisana brutto wzrosła o 86 836 tys. zł (o 14,8%).

Odszkodowania i świadczenia brutto wypłacone w 2019 roku (25 232 tys. zł) zwiększyły ponad dwukrotnie swą wartość w stosunku do roku 2018. Wzrost poziomu odszkodowań i świadczeń to wpływ rozwoju portfela Spółki. Wyższa liczba polis w ryzyku oznacza wyższy poziom odszkodowań wypłaconych.

Poziom szkód wypłaconych w relacji do składki przypisanej brutto kształtował się na poziomie 3,7%, co oznacza wzrost w stosunku do roku ubiegłego o 1,7pp. Wzrost współczynnika r/r oznacza wzrost ilości polis w ryzyku w bieżącym roku (znacząca część portfela Spółki to polisy wieloletnie) oraz zmianę struktury portfela ubezpieczeń w kierunku wyższego udziału ubezpieczeń leasing (GAP – ubezpieczenie utraty wartości pojazdu, mienie) charakteryzującego się odpowiednio wyższym współczynnikiem szkodowości.

Relatywnie niski współczynnik odszkodowań wynika głównie z pozytywnej sytuacji makroekonomicznej na rynku polskim w ostatnim roku (znacząca część ryzyka w portfelu dotyczy ryzyka utraty pracy). Ponadto na obniżenie współczynnika ma wpływ przypis składki rejestrowanej na okres dłuższy niż 1 rok (polisy wieloletnie w portfelu), w związku z czym powyższy wskaźnik nie obrazuje wszystkich spodziewanych szkód dla portfela.

Wyższy poziom kosztów działalności ubezpieczeniowej w 2019 roku w porównaniu do 2018 roku wynika przede wszystkim z odpowiednio wyższych poziomów składki. Poziom kosztów działalności ubezpieczeniowej w składce przypisanej brutto (8,2%) jest wyższy (+2,7pp) w stosunku do poprzedniego roku (5,5%). Wynika to w dużej mierze z wydatków poniesionych na wdrożenie przez Spółkę ubezpieczeń komunikacyjnych

Wyniki z działalności przedstawione w dalszej części dokumentu zostały zaprezentowane w podziale na linie biznesowe Solvency II, spójnie z danymi finansowymi wykazanymi w sprawozdaniu finansowym zakładu. Mapa definiująca produkt wg systematyki Solvency II w podziale na grupy KNF została przedstawiona w poniższej tabeli:

Tabela A.2.3. Mapa definiująca produkt

Linie biznesowe (Solvency II)	Grupa (KNF)	Nazwa (KNF)
UBEZPIECZENIA ZDROWOTNE		
Ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów	01	Ubezpieczenia wypadku, w tym wypadku przy pracy i choroby zawodowej
Ubezpieczenia pokrycia świadczeń medycznych	02	Ubezpieczenia choroby
UBEZPIECZENIA POZOSTAŁE, INNE NIŻ NA ŻYCIE		
Pozostałe ubezpieczenia pojazdów	03	Ubezpieczenia casco pojazdów lądowych, z wyjątkiem pojazdów szynowych
Ubezpieczenia morskie, lotnicze i transportowe	07	Ubezpieczenia przedmiotów w transporcie, obejmujące szkody na transportowanych przedmiotach, niezależnie od każdorazowo stosowanych środków transportu
Ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych	08	Ubezpieczenia szkód spowodowanych żywiołami, obejmujące szkody rzeczowe nieujęte w grupach 3-7
	09	Ubezpieczenia pozostałych szkód rzeczowych
Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych	10	Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej wszelkiego rodzaju, wynikającej z posiadania i użytkowania pojazdów lądowych z napędem własnym, łącznie z ubezpieczeniem odpowiedzialności przewoźnika
Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogólnej	13	Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej (ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej ogólnej)
Ubezpieczenia kredytów i poręczeń	14	Ubezpieczenia kredytu
	15	Gwarancja ubezpieczeniowa
Ubezpieczenia różnych strat finansowych	16	Ubezpieczenia różnych ryzyk finansowych
Ubezpieczenia kosztów ochrony prawnej	17	Ubezpieczenia ochrony prawnej
Ubezpieczenia świadczenia pomocy	18	Ubezpieczenia assistance w podróży lub podczas nieobecności w miejscu zamieszkania

Informację o wynikach z działalności operacyjnej w istotnych liniach biznesowych w kolejności udziału składki przypisanej w portfelu ubezpieczeń przedstawiono poniżej.

Tabela A.2.4. Informacja o wynikach z działalności operacyjnej w istotnych liniach biznesowych (w tys. zł)

Ubezpieczenia różnych strat finansowych	Wartość w okresie 01-12.2018	Wartość w okresie 01-12.2019	Zmiana
Składka przypisana brutto	192 507	256 754	64 247
Odszkodowania i świadczenia brutto	2 720	8 757	6 038
Koszty działalności ubezpieczeniowej	13 555	16 096	2 540
Wynik techniczny ubezpieczeń	18 112	31 805	13 692

Najwyższy wynik techniczny w 2019 roku Towarzystwo odnotowało w linii Ubezpieczenia różnych strat finansowych (31 805 tys. zł). Dynamiczny wzrost w stosunku do roku ubiegłego (o 13 692 tys. zł) to wpływ wyższej liczby polis zarabiających w bieżącym roku (głównie polisy długoletnie w portfelu), co oznacza wzrost składki i kosztów działalności ubezpieczeniowej.

Rosnący przypis składki to w dużej mierze efekt zmiany produktowej w ubezpieczeniu do pożyczki gotówkowej. Po zmianie zakresu ochrony od 2018 (realokacja ryzyk w kierunku zwiększenia ochrony w ubezpieczeniach pokrycia świadczeń medycznych), w analizowanej linii wzrost składki przypisanej w stosunku do roku poprzedniego to efekt zwrotów z lat ubiegłych zmniejszających wolumen przypisu w 2019.

Wzrost odszkodowań i świadczeń brutto oraz kosztów działalności ubezpieczeniowej to wpływ rozwoju portfela Spółki mierzony poziomem składki zarobionej (liczba polis w ryzyku). Dynamika wzrostu odszkodowań odpowiada kierunkowi wzrostu portfela. Współczynnik udziału odszkodowań w składce wzrósł, głównie w związku ze wzrostem poziomu biznesu w ekspozycji jak też jako efekt wyższego udziału ubezpieczeń leasing.

Ubezpieczenia pokrycia świadczeń medycznych	Wartość w okresie 01-12.2018	Wartość w okresie 01-12.2019	Zmiana
Składka przypisana brutto	230 811	217 935	-12 876
Odszkodowania i świadczenia brutto	374	1 497	1 122
Koszty działalności ubezpieczeniowej	2 242	7 367	5 125
Wynik techniczny ubezpieczeń	10 580	20 225	9 645

Zysk techniczny w ubezpieczeniach pokrycia świadczeń medycznych wyniósł 20 225 tys. zł, co oznacza wzrost w stosunku do roku poprzedniego o 9 645 tys. zł. Głównym źródłem wzrostu wyniku w analizowanej linii był wzrost poziomu biznesu i liczba polis zarabiających (obserwowany wzrost składki zarobionej i kosztów działalności ubezpieczeniowej).

Spadek składki przypisanej w Ubezpieczeniach pokrycia świadczeń medycznych to wpływ zmiany produktowej w ubezpieczeniach do pożyczki gotówkowej (wspomniane przy analizie linii Ubezpieczenia różnych strat finansowych). Na poziom wolumenu składki w 2019 ujemnie wpływają zwroty z ubezpieczeń, podczas gdy w 2018 efekt ten był istotnie niższy z uwagi na krótki okres funkcjonowania produktu (zmiana wdrożona od 2018).

Negatywny efekt został częściowo skompensowany wzrostem składki przypisanej w zakresie ubezpieczeń do kredytu hipotecznego, co ma bezpośredni związek z utrzymującą się w 2019 roku dobrą koniunkturą na rynku mieszkaniowym w Polsce.

Dynamika wzrostu odszkodowań odpowiada kierunkowi wzrostu portfela. Współczynnik udziału odszkodowań (wraz ze zmianą stanu rezerw szkodowych) w składce zarobionej pozostał na poziomie sprzed roku.

Wzrost kosztów działalności ubezpieczeniowej wynika w dużej mierze z relatywnie niższego poziomu prowizji reasekuracyjnej (wpływ obniżenia udziału reasekuratora w poszczególnych pozycjach rachunku technicznego w ubezpieczeniach do pożyczki gotówkowej).

Ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów	Wartość w okresie 01-12.2018	Wartość w okresie 01-12.2019	Zmiana
Składka przypisana brutto	110 993	115 106	4 112
Odszkodowania i świadczenia brutto	359	396	37
Koszty działalności ubezpieczeniowej	-416	-1 613	-1 198
Wynik techniczny ubezpieczeń	10 492	16 331	5 839

W linii ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów Spółka zrealizowała zysk techniczny na poziomie 16 331 tys. zł, co oznacza wynik lepszy od poziomu z 2018 roku o 5 839 tys. zł. Głównym źródłem wzrostu była, podobnie jak w poprzednio analizowanych liniach produktowych, liczba polis zarabiających.

Ujemna wartość w 2019 i spadek kosztów działalności ubezpieczeniowej w porównaniu z rokiem poprzednim to pozytywny efekt udziału w zysku reasekuratora należnego z perspektywy PKO TU.

Ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych	Wartość w okresie 01-12.2018	Wartość w okresie 01-12.2019	Zmiana
Składka przypisana brutto	46 472	73 275	26 803
Odszkodowania i świadczenia brutto	7 969	13 326	5 357
Koszty działalności ubezpieczeniowej	14 411	21 439	7 029
Wynik techniczny ubezpieczeń	627	3 949	3 322

Portfel ubezpieczeń od ognia i innych szkód rzeczowych składa się z polis jednorocznych, w odróżnieniu od polis z dłuższym okresem ubezpieczenia w pozostałych liniach biznesu.

W 2019 roku wynik techniczny w analizowanej linii biznesowej wyniósł 3 949 tys. zł, i był wyższy o 3 322 tys. zł w stosunku do roku poprzedniego.

Wzrost składki przypisanej w ubezpieczeniach od ognia i innych szkód rzeczowych wynika z istotnie wyższych wolumenów biznesu ubezpieczenia mienia w leasingu, oraz wyższej sprzedaży ubezpieczenia murów do kredytów hipotecznych jako efekt wzrostu sprzedaży produktu bankowego.

Wzrost poziomu odszkodowań i świadczeń oraz kosztów działalności ubezpieczeniowej związany był głównie ze wzrostem skali biznesu.

Współczynnik udziału odszkodowań i świadczeń brutto w składce przypisanej brutto w 2019 roku na poziomie 18% co oznacza wzrost o 1 pp w stosunku do roku 2018, co wynika głównie ze wzrostu udziału ubezpieczeń leasing w strukturze analizowanej linii biznesowej.

A.3 Wynik z działalności lokacyjnej (inwestycyjnej)

W 2019 roku Towarzystwo inwestowało w dwie kategorie lokat: bezpieczne papiery wartościowe emitowane przez Skarb Państwa (obligacje Skarbu Państwa) – 94% portfela lokat, oraz depozyty renomowanych banków – 6% portfela lokat. W 2019 roku, w związku z rozwojem działalności operacyjnej, zaobserwować można istotny wzrost wolumenu aktywów inwestycyjnych (o 142 937 tys. zł do 520 532 tys. zł).

Źródła przychodów i kosztów związanych z działalnością inwestycyjną zostały przedstawione w poniższych tabelach.

Tabela A.3.1. Przychody z działalności lokacyjnej PKO TU (w tys. zł)

Przychody	Wartość w okresie 01-12.2018	Wartość w okresie 01-12.2019	Zmiana
Przychody z lokat*	6 924	9 329	2 405
Obligacje państwowe	6 731	8 997	2 266
Depozyty inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych	193	332	139
Niezrealizowane zyski	0	0	0
Obligacje państwowe	0	0	0
Depozyty inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych	0	0	0
Zmiana stanu kapitału z aktualizacji wyceny	2 055	0	-2 055
Obligacje państwowe	2 055	0	-2 055
Razem	8 979	9 329	350

*w tym wynik dodatni z realizacji lokat

Tabela A.3.2. Koszty działalności lokacyjnej PKO TU (w tys. zł)

Koszty	Wartość w okresie 01-12.2018	Wartość w okresie 01-12.2019	Zmiana
Koszty z działalności lokacyjnej*	943	977	34
Obligacje państwowe	908	939	31
Depozyty inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych	35	38	3
Niezrealizowane straty	0	0	0
Obligacje państwowe	0	0	0
Depozyty inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych	0	0	0
Zmiana stanu kapitału z aktualizacji wyceny	0	1 371	1 371
Obligacje państwowe	0	1 371	1 371
Razem	943	2 348	1 405

*w tym wynik ujemny z realizacji lokat

Tabela A.3.3. Wynik na działalności lokacyjnej PKO TU (w tys. zł)

Wynik na działalności lokacyjnej	Wartość w okresie 01-12.2018	Wartość w okresie 01-12.2019	Zmiana
Przychody z działalności lokacyjnej razem	8 979	9 329	350
Koszty działalności lokacyjnej razem	943	2 348	1 405
Wynik	8 036	6 981	-1 055

- Zmniejszenie wyniku z działalności lokacyjnej (-1 055 tys. PLN) to głównie efekt zmian w kapitale z aktualizacji wyceny z bezpośrednim wpływem na kapitał własny (istotny, pozytywny efekt obserwowany w 2018).
- Stopa zwrotu z inwestycji (z uwzględnieniem zmian w kapitale z aktualizacji wyceny) wyniosła w 2019 1,6% wobec 2,6% w roku ubiegłym.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku Spółka nie posiadała inwestycji związanych z sekurytyzacją.

A.4 Wyniki z pozostałych rodzajów działalności

Strata z pozostałych rodzajów działalności PKO TU w 2019 roku w wysokości 2 999 tys. zł to przede wszystkim wpływ obciążenia wynikającego z Ustawy z dnia 15 stycznia 2016 roku o podatku od niektórych instytucji finansowych (wartość podatku od aktywów za rok 2019 to 2 997 tys. zł). Istotny wzrost kosztu w stosunku do 2018 roku to efekt wyższej podstawy opodatkowania (aktywa brutto) w związku z rozwojem działalności operacyjnej Spółki.

Tabela A.4.1. Strata z pozostałych rodzajów działalności PKO TU (w tys. zł)

Pozostałe przychody i koszty	Wartość w okresie 01-12.2018	Wartość w okresie 01-12.2019	Zmiana
Pozostałe przychody operacyjne	78	133	55
Pozostałe koszty operacyjne	2 056	3 132	1 075
w tym podatek od niektórych instytucji finansowych	1 984	2 997	1 013
Wynik z pozostałej działalności operacyjnej	-1 978	-2 999	-1 021

Spółka PKO TU posiada umowę leasingu w postaci umowy najmu powierzchni na użytek własny. Wycena prawa do użytkowania została opisana w p. D.1.3. Poza wymienioną powyżej, Spółka nie posiada istotnych umów leasingowych.

A.5 Wszelkie inne informacje

Spółka nie posiada innych, poza wykazanymi w powyższych rozdziałach, istotnych informacji dotyczących działalności i wyników operacyjnych w analizowanym okresie sprawozdawczym.

B. System zarządzania

B.1 Informacje ogólne o systemie zarządzania

B.1.1 Prezentacja organów zarządzających i nadzorujących, komitetów i kluczowych funkcji

System zarządzania w PKO TU zapewnia prawidłowe i bezpieczne zarządzanie prowadzoną działalnością dzięki przejrzystej strukturze organizacyjnej, odpowiednio podzielonym zakresom odpowiedzialności, efektywnym ścieżkom raportowania, sprawnym kanałom informacyjnym, ciągłemu doskonaleniu organizacji i eliminacji nieefektywności oraz ryzyk wykraczających poza tolerancję Spółki, a także kompletności i aktualności regulacji wewnętrznych.

Organami Spółki są Walne Zgromadzenie, Rada Nadzorcza oraz Zarząd.

Skład Zarządu na dzień 31 grudnia 2019 roku:

- Pan Sławomir Łopalewski – Prezes Zarządu, odpowiedzialny za obszar HR, prawny, zgodności, administracji, audyt wewnętrzny;
- Pan Tomasz Mańko – Członek Zarządu, odpowiedzialny za obszar sprzedaży, marketingu i produktów;
- Pan Leszek Skop – Członek Zarządu, odpowiedzialny za obszar finansów, aktuariatu i reasekuracji, operacji i likwidacji szkód, IT, oraz zarządzanie ryzykiem.

W trakcie 2019 roku nie było zmian osobowych w Zarządzie Spółki.

Skład Rady Nadzorczej na dzień 31 grudnia 2019 roku:

- Pan Jan Emeryk Rościszewski – Przewodniczący Rady Nadzorczej, odpowiedzialny za kierowanie pracami Rady Nadzorczej, koordynację tych prac, zwoływanie posiedzeń Rady Nadzorczej i przewodniczenie posiedzeniom Rady Nadzorczej;
- Pan Mieczysław Król – Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej;
- Pan Paweł Metrycki – Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej;
- Pani Ewa Grabarczyk – Członek Rady Nadzorczej;
- Pan Artur Kluczny – Członek Rady Nadzorczej;
- Pan Rafał Roszkowski – Członek Rady Nadzorczej;
- Pan Wojciech Tarasiuk – Członek Rady Nadzorczej.

W trakcie 2019 roku w składzie Rady Nadzorczej Spółki zaszły następujące zmiany:

W dniu 18 marca 2019 r. Spółka otrzymała pisemne oświadczenie Członka Rady Nadzorczej Spółki – Pana Józefa Puzyny o rezygnacji z zasiadania w Radzie Nadzorczej Spółki.

W dniu 19 czerwca 2019 r. Spółka otrzymała pisemne oświadczenie Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego S.A. z siedzibą w Warszawie o powołaniu do Rady Nadzorczej Spółki nowej kadencji, z dniem następującym po odbyciu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zatwierdzającego sprawozdanie finansowe Spółki za rok obrotowy 2018, tj. z dniem 25 czerwca 2019 r., następujących osób:

- Pana Jana Emeryka Rościszewskiego
- Pana Mieczysława Króla
- Pana Pawła Metryckiego
- Pana Artura Klucznego
- Pana Rafała Roszkowskiego
- Pani Ewy Grabarczyk
- Pana Wojciecha Tarasiuka.

Tym samym, z dniem 24 czerwca 2019 r., tj. z dniem odbycia Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zatwierdzającego sprawozdanie finansowe Spółki za rok obrotowy 2018, ustało członkostwo w Radzie Nadzorczej Spółki w odniesieniu do Pana Szymona Wałacha i Pana Tomasza Belki.

Jednocześnie, w dniu 17 września 2019 r. Rada Nadzorcza Spółki wybrała:

- Pana Jana Emeryka Rościszewskiego na Przewodniczącego Rady Nadzorczej;
- Pana Mieczysława Króla na Wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej;
- Pana Pawła Metryckiego na Wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej.

Ponadto, w dniu 24 stycznia 2020 r. Spółka otrzymała pisemne oświadczenie Członka Rady Nadzorczej Spółki - Pana Artura Klucznego o rezygnacji z członkostwa w Radzie Nadzorczej Spółki ze skutkiem na dzień 28 lutego 2020 r.

Zarząd prowadzi sprawy Spółki i reprezentuje Spółkę, wykonuje wszelkie uprawnienia w sprawach niezastrzeżonych przez prawo lub Statut do kompetencji pozostałych organów, a w szczególności:

- zatwierdza ogólne i szczególne warunki ubezpieczenia i dokonuje w nich zmiany;
- uchwała taryfy stawek ubezpieczeniowych;
- odpowiada za opracowanie, wprowadzenie, funkcjonowanie regulacji wewnętrznych określających sposób wykonywania przez Spółkę działalności ubezpieczeniowej, w szczególności w zakresie czynności zleconych innym podmiotom, w tym regulaminu kontroli wewnętrznej;
- może, po uzyskaniu zgody Rady Nadzorczej, podjąć decyzję o wypłacie akcjonariuszom zaliczki na poczet przewidywanej dywidendy na koniec roku obrotowego, jeżeli Spółka posiada środki wystarczające na wypłatę. Zarząd jest upoważniony do dysponowania na potrzeby wypłaty zaliczki środkami zgromadzonymi na kapitale zapasowym lub rezerwowych, utworzonych z zysku, bez zgody Walnego Zgromadzenia;
- dokonuje czynności z zakresu prawa pracy. Zarząd upoważnia dodatkowo inną osobę/osoby do wykonywania czynności w tym zakresie.

Rada Nadzorcza sprawuje stały nadzór nad działalnością Spółki we wszystkich dziedzinach jej działalności.

W szczególności do kompetencji Rady Nadzorczej należy:

- zatwierdzenie rocznego planu rzeczowo-finansowego Spółki;
- zatwierdzenie wieloletniego planu finansowego Spółki (strategii Spółki);
- ocena sprawozdania finansowego i sprawozdania Zarządu z działalności Spółki oraz przedstawianie sprawozdania z wyników tej oceny Walnemu Zgromadzeniu;
- wyznaczenie biegłego rewidenta dokonującego badania sprawozdań finansowych Spółki oraz dokonywanie oceny i informowanie o przyczynach rozwiązania umowy zawartej z biegłym rewidentem w sprawozdaniu Rady Nadzorczej z wyników oceny sprawozdań, o których mowa w art. 395 § 2 pkt 1 KSH;
- zatwierdzanie regulaminu w zakresie czynności zleczanych podmiotom trzecim;
- zatwierdzanie uchwalanych przez Zarząd zasad funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej oraz strategii zarządzania ryzykiem w Spółce, włączając Strategiczne limity tolerancji;
- ocena adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej;
- ocena stosowania przez Spółkę „Zasad Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych”, uchwalonych przez Komisję Nadzoru Finansowego w dniu 22 lipca 2014 roku, przyjętych do stosowania przez Spółkę („Zasady Ładu korporacyjnego”);
- ocena funkcjonowania polityki wynagradzania w Spółce oraz przedstawianie raportu w tym zakresie Walnemu Zgromadzeniu
- wyrażanie opinii o transakcjach z podmiotami powiązаныmi, które w istotny sposób wpływają na sytuację finansową lub prawną Spółki lub prowadzą do nabycia lub zbycia albo innego rozporządzenia znacznym majątkiem;
- wyrażanie uprzedniej zgody na:
  - nabycie, zbycie, obciążenie lub oddanie do korzystania osobie trzeciej nieruchomości, prawa użytkowania wieczystego lub udziału w nieruchomości; zgoda Rady Nadzorczej nie jest wymagana, jeżeli nabycie lub zbycie nieruchomości, udziału w nieruchomości lub użytkowania wieczystego wymaga zgody Walnego Zgromadzenia,
  - utworzenie lub likwidację oddziału, przedstawicielstwa lub innej jednostki organizacyjnej Spółki,
  - przeniesienie lub nabycie całości lub części portfela ubezpieczeń,
  - rozporządzenie prawem Spółki, zaciągnięcie zobowiązania w imieniu Spółki lub ustanowienie obciążenia na majątku Spółki o wartości przekraczającej równowartość w jakiegokolwiek walucie obcej kwoty 2 500 tys. zł netto, wynikających zarówno z jednej czynności prawnej, jak i kilku czynności z tym samym podmiotem lub podmiotem z nim powiązany (tj. spółką powiązaną w rozumieniu ustawy Kodeks spółek handlowych) w okresie roku obrotowego, o ile nie przewidziano tego w zatwierdzonym przez Radę Nadzorczą planie rzeczowo-finansowym Spółki. Kwoty w walucie obcej przelicza się na złote polskie (PLN) według kursu ogłaszanego przez Prezesa Narodowego Banku Polskiego na dzień zwrócenia się do Rady Nadzorczej o wyrażenie zgody,
- zaciągnięcie zobowiązania o charakterze pozabilansowym bez względu na wartość takiego zobowiązania, w szczególności na zawarcie kredytu, pożyczki, wystawienie weksla, udzielenie poręczenia;
- wyrażanie zgody na zawarcie przez Spółkę umowy o usługi prawne, usługi marketingowe, usługi w zakresie stosunków międzyludzkich (public relations) i komunikacji społecznej oraz usługi doradztwa związanego z zarządzaniem, jeżeli wysokość wynagrodzenia przewidzianego łącznie za świadczone usługi przekracza 500 tys. zł netto w stosunku rocznym,
- wyrażanie zgody na zmianę zawartej przez Spółkę umowy o usługi prawne, usługi marketingowe, usługi w zakresie stosunków międzyludzkich (public relations) i komunikacji społecznej oraz usługi doradztwa związanego z zarządzaniem podwyższającą wynagrodzenie powyżej kwoty, o której mowa w punkcie poprzedzającym;
- wyrażanie zgody na zawarcie przez Spółkę umowy o usługi prawne, usługi marketingowe, usługi w zakresie stosunków

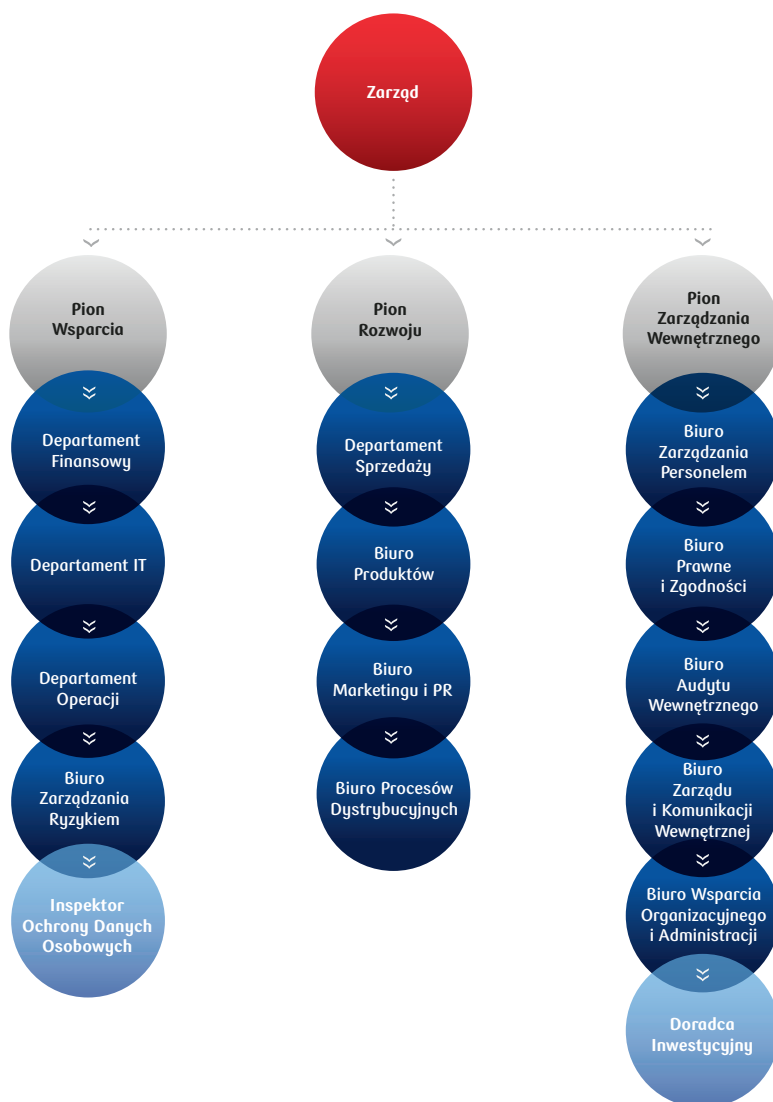
międzyludzkich (public relations) i komunikacji społecznej oraz usługi doradztwa związanego z zarządzaniem, w których maksymalna wysokość wynagrodzenia nie jest przewidziana;

- wyrażanie zgody na zawarcie przez Spółkę umowy darowizny lub innej umowy o podobnym skutku o wartości przekraczającej 20 tys. zł lub 0,1% sumy aktywów, ustalonych na podstawie ostatniego zatwierdzonego sprawozdania finansowego;
- wyrażanie zgody na zawarcie przez Spółkę umowy zwolnienia z długu lub innej umowy o podobnym skutku o wartości przekraczającej 50 tys. zł lub 0,1% sumy aktywów, ustalonych na podstawie ostatniego zatwierdzonego sprawozdania finansowego.

Spółka zapewnia niezależność innych kluczowych funkcji, takich jak: zarządzania ryzykiem, aktuarialnej, zgodności z przepisami oraz audytu wewnętrznego, a także zapewnia sposób komunikacji umożliwiający i zapewniający przekazywanie przez wszystkie jednostki Spółki innym kluczowym funkcjom, informacji dotyczących lub mogących mieć wpływ na zarządzanie ryzykiem i kapitałem. Jednocześnie każdy pracownik Spółki ma obowiązek przekazywania informacji o nowo zidentyfikowanych, istotnych ryzykach.

W 2019 roku nastąpiły w Spółce zmiany struktury organizacyjnej. Nowa struktura została przedstawiona na poniższym schemacie.

Schemat B.1.1 organizacyjny PKO TU na dzień 31 grudnia 2019 roku

W 2019 roku zaszły następujące zmiany organizacyjne:

- od 1 lipca 2019 roku powstało Biuro Wsparcia Regionalnego.

W ramach systemu zarządzania ryzykiem w Spółce funkcjonują następujące Komitety:

- Komitet Zarządzania Ryzykami;
- Komitet Inwestycyjny;
- Komitet Audytu przy Radzie Nadzorczej;
- Komitet Ryzyka przy Radzie Nadzorczej;
- Komitet Projektowy;
- Komitet Produktowy.

Komitet Zarządzania Ryzykami jest stałym Komitetem Spółki, którego celem jest wsparcie Zarządu PKO TU w realizacji celów statutowych Towarzystwa, obowiązków wynikających z prawa oraz realizacji strategii w zakresie zarządzania ryzykiem i kapitałem w Spółce. Do zadań Komitetu należy w szczególności:

- kształtowanie oraz regularny przegląd strategii zarządzania ryzykiem oraz opiniowanie polityk/procedur związanych z zarządzaniem poszczególnych istotnych ryzyk związanych z działalnością Spółki;
- nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem w Spółce, w tym nad zgodnością działalności z prawem i wewnętrznymi regulacjami normatywnymi;
- nadzór nad procesami identyfikacji, oceny i pomiaru, monitorowania i kontroli, zarządzania ryzykiem oraz raportowaniem w celu utrzymywania ryzyka w Spółce na akceptowalnym poziomie;
- zarządzanie aktywami i pasywami w oparciu o poziom ryzyka rynkowego, płynność, poziom ryzyka kredytowego;
- monitorowanie pokrycia aktywami rezerw techniczno-ubezpieczeniowych;
- monitorowanie profilu ryzyka, zgodnie z przyjętą Strategią Zarządzania Ryzykiem w oparciu o przedstawione raporty;
- monitorowanie statusu realizacji działań ograniczających ryzyko w oparciu o raporty;
- regularne monitorowanie, nie rzadziej niż raz w roku, oceny jakości i terminowości wykonania czynności podstawowych zleczanych podmiotom zewnętrznym z udziałem właścicieli biznesowych poszczególnych relacji na podstawie przygotowanych do oceny danych przez dyrektorów odpowiednich komórek organizacyjnych, których kompetencje dotyczą obszaru zlecanego podmiotom zewnętrznym;
- wydawanie opinii na temat planowanego zlecenia na zewnątrz czynności podstawowej;
- rozpatrywanie wniosków o akceptację ryzyka;
- rekomendacje w zakresie zmian w systemie zarządzania ryzykiem;
- działalność Komitetu obejmuje również nadzór nad obszarem bezpieczeństwa systemów informatycznych: danych w nich przechowywanych, bezpieczeństwa informacji, zachowania ciągłości procesów biznesowych i zarządzania sytuacjami kryzysowymi,
- nadzór nad obszarem zarządzania danymi i jakością danych w zakresie określonym w Polityce Zarządzania Danymi i Jakością Danych,
- nadzór nad zarządzaniem danymi osobowymi zgodnie z właściwymi procedurami w tym zakresie.

Komitet Inwestycyjny jest stałym Komitetem PKO TU, którego głównym celem jest nadzór nad procesem zarządzania aktywami. Komitet został powołany, aby spełniać w szczególności następujące funkcje:

- monitorowanie realizacji celów inwestycyjnych (KPI), zapewnienia zgodności z procesem inwestycyjnym, zasadami i wytycznymi (liniami i limitami) oraz monitorowanie jakości procesu inwestycyjnego i realizacji umowy o zarządzanie aktywami,
- monitorowanie sytuacji makroekonomicznej i sytuacji na rynkach finansowych,
- raport z incydentów w procesie inwestycyjnym lub transakcyjnym,
- monitorowanie wdrażania założeń strategii inwestycyjnej, zapewnianie prawidłowej implementacji zasad oraz wytycznych dotyczących działalności inwestycyjnej,
- monitorowanie limitów,
- omówienie i rekomendacja alokacji aktywów oraz znaczących pozycji, szczególnie w sytuacji znaczących zmian na rynku, zmian prawnych czy rekomendacji KNE, w tym także pozycji o szczególnym znaczeniu,
- omówienie i rekomendacja alokacji aktywów w odniesieniu do potrzeb dopasowania do charakterystyki zobowiązań,

- proponowanie i opiniowanie nowych instrumentów, które mogłyby być włączone do portfela inwestycyjnego, zlecenie analizy ryzyka tych instrumentów,
- rekomendowanie strategii inwestycyjnej i procedury określającej limity inwestycyjne Zarządowi Towarzystwa oraz ich regularny przegląd,
- przegląd transakcji o zwiększonym znaczeniu,
- monitorowanie zgodności działalności inwestycyjnej z przepisami prawa,
- kształtowanie polityki inwestycyjnej, rekomendowanie zmian mandatów inwestycyjnych w ramach przyjętej strategii i procedury określającej limity inwestycyjne,
- proponowanie zapisów umowy / zmian do umowy z Zarządzającymi Aktywami,
- monitorowanie skuteczności zabezpieczeń w przypadku transakcji zabezpieczających.

Komitet Audytu jest stałym Komitetem Rady Nadzorczej, którego celem jest wsparcie Rady Nadzorczej w realizacji jej statutowych funkcji. Do zadań Komitetu należy w szczególności:

- monitorowanie skuteczności systemów kontroli wewnętrznej, audytu wewnętrznego oraz zarządzania ryzykiem;
- monitorowanie procesu sprawozdawczości finansowej;
- monitorowanie procesu badania sprawozdań finansowych;
- monitorowanie niezależności podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych;
- monitorowanie zarządzania ryzykiem podatkowym;
- wydawanie opinii dla Rady Nadzorczej o przyczynach rozwiązania umowy z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych Spółki;
- wyrażanie zgody na powoływanie lub odwoływanie osoby kierującej komórką audytu wewnętrznego oraz osoby kierującej komórką do spraw zapewnienia zgodności;
- zatwierdzanie planu audytów;
- ocena efektywności funkcji audytu wewnętrznego;
- opiniowanie polityki zapewnienia funkcji audytu wewnętrznego;
- inne zadania, w tym te wskazane w przepisach ustawy z dnia 11 maja 2017 roku o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym

Na dzień 31 grudnia 2019 roku w skład Komitetu Audytu wchodził:

1. Artur Kluczny – Przewodniczący Komitetu Audytu;
2. Paweł Metrycki – Zastępca Przewodniczącego Komitetu Audytu;
3. Rafał Roszkowski – niezależny Członek Komitetu Audytu.

Wobec wygaśnięcia mandatu do pełnienia obowiązków Członka Rady Nadzorczej Spółki Pana Artura Klucznego z dniem 28 lutego 2020 r. (na skutek złożonej przez Niego rezygnacji z członkostwa w Radzie Nadzorczej Spółki ze skutkiem na dzień 28 lutego 2020 r.), z tym dniem wygasło także Jego uprawnienie do bycia członkiem Komitetu Audytu.

Komitet Ryzyka jest stałym Komitetem Rady Nadzorczej, do którego zadań należy w szczególności:

- monitorowanie skuteczności systemu zarządzania ryzykiem;
- kształtowanie, regularny przegląd i rekomendowanie strategii zarządzania ryzykiem Radzie Nadzorczej do zatwierdzenia;
- monitorowanie realizacji zadań Komitetu Zarządzania Ryzykami;
- analiza wpływu czynników środowiskowych;
- analiza wpływu czynników ogólnokrajowych i kulturowych;
- analiza wpływu zmian w prawie;
- przegląd, omówienie i wydawanie opinii w zakresie raportów przedstawianych przez Komitet Zarządzania Ryzykami.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku w skład Komitetu Ryzyka wchodził:

1. Paweł Metrycki – Przewodniczący Komitetu Ryzyka;
2. Rafał Roszkowski – Zastępca Przewodniczącego Komitetu Ryzyka;
3. Artur Kluczny – Członek Komitetu Ryzyka.

Wobec wygaśnięcia mandatu do pełnienia obowiązków Członka Rady Nadzorczej Spółki Pana Artura Klucznego z dniem 28 lutego 2020 r. (na skutek złożonej przez Niego rezygnacji z członkostwa w Radzie Nadzorczej Spółki ze skutkiem na dzień 28 lutego 2020 r.), z tym dniem wygasło także Jego uprawnienie do bycia członkiem Komitetu Ryzyka.

Komitet Projektowy jest stałym Komitetem PKO TU, którego celem jest nadzór nad realizowanymi projektami oraz wspieranie Zarządu w sprawie priorytetyzacji projektów w ramach listy inicjatyw. Do zadań Komitetu należy w szczególności:

- weryfikowanie oraz regularny przegląd zgłoszonych inicjatyw, na podstawie których tworzona jest lista priorytetowych obszarów oraz projektów do realizacji;
- przegląd statusu oraz ryzyk dla strategicznych projektów realizowanych w ramach Spółki;
- podejmowanie decyzji odnośnie alokacji zasobów i/lub harmonogramu w kontekście uruchomionych i nowych projektów;
- przedstawienie informacji Zarządowi w zakresie projektów do uruchomienia lub wstrzymania;
- podejmowanie decyzji odnośnie zakresu projektów/zmian w systemie centralnym.

Komitet Produktowy jest stałym Komitetem PKO TU, którego celem jest rekomendowanie wdrożenia oraz modyfikacji produktów ubezpieczeniowych z ustalonymi parametrami cenowo-kosztowymi. Do zadań Komitetu należy w szczególności:

- regularny przegląd statusu oraz ryzyk w kluczowych projektach produktowych realizowanych w Spółce;
- weryfikowanie zgłoszonych inicjatyw produktowych i podejmowanie decyzji dotyczących ich uruchomienia;
- akceptacja harmonogramu prac projektowych w bieżącym i kolejnym kwartale;
- cykliczny przegląd wyników finansowych, monitoring produktów ubezpieczeniowych oraz ryzyk dla produktów strategicznych;
- weryfikowanie i akceptacja działań korygujących lub zapobiegawczych dla produktów wadliwych;
- analiza wniosków z monitoringu oferowanych produktów oraz zatwierdzanie raportu z tego monitoringu;
- rekomendowanie działań pozwalających na zapewnienie jakości procesu projektowania produktów ubezpieczeniowych, pozyskiwania klientów oraz dystrybucji i obsługi produktów.

Inne kluczowe funkcje zdefiniowane przez PKO TU w ramach systemu zarządzania obejmują:

- funkcję zarządzania ryzykiem;
- funkcję aktuarialną;
- funkcję zgodności z przepisami;
- funkcję audytu wewnętrznego.

Wymienione wyżej cztery inne kluczowe funkcje realizują swoje zadania dzięki współpracy z następującymi ciałami lub jednostkami organizacyjnymi:

- Zarządem i Radą Nadzorczą;
- Komitetami;
- Biurem Zarządzania Ryzykiem;
- Biurem Prawnym i Zgodności;
- Działem Aktuarialnym;
- Biurem Audytu Wewnętrznego.

Funkcja audytu wewnętrznego

Zgodnie z Ustawą w strukturze organizacyjnej Towarzystwa utworzona została funkcja audytu wewnętrznego, która realizowana jest przez Biuro Audytu Wewnętrznego kierowane przez Dyrektora Biura. Funkcja audytu wewnętrznego obejmuje ocenę adekwatności i efektywności systemu kontroli wewnętrznej oraz innych elementów zarządzania. Zasady realizacji zadań audytowych zostały opisane w odpowiednich przepisach wewnętrznych, określających m.in. cel i zakres przedmiotowy działalności audytu wewnętrznego, proces planowania, przygotowywania i przeprowadzania audytów. Funkcja audytu wewnętrznego jest obiektywna i niezależna od funkcji operacyjnych, co jest zapewnione w Towarzystwie przez administracyjną podległość Biura Audytu Wewnętrznego Prezesowi Zarządu i funkcjonalną podległość Komitetowi Audytu, składającego się z członków Rady Nadzorczej Towarzystwa. Komitet Audytu sprawuje nadzór nad efektywnością funkcji audytu wewnętrznego. Dyrektor Biura Audytu Wewnętrznego, oprócz zadań związanych z realizacją Funkcji audytu wewnętrznego w Towarzystwie, nie wykonuje innych funkcji należących do systemu zarządzania. Szczegółowy opis zasad realizacji funkcji audytu wewnętrznego został przedstawiony w punkcie B.5.

Funkcja zgodności z przepisami

Zgodnie z Ustawą, w strukturze organizacyjnej Towarzystwa utworzona została funkcja zgodności z przepisami, która jest realizowana przez wydzieloną w strukturze organizacyjnej jednostkę - Biuro Prawne i Zgodności, kierowane przez Dyrektora Biura. Funkcja zgodności z przepisami obejmuje w szczególności analizę przepisów prawa, standardów postępowania przyjętych w środowisku ubezpieczeniowym, interpretację stanowiska organów nadzoru finansowego oraz innych organów administracji publicznej, pod kątem identyfikacji zagadnień wymagających podjęcia prac dostosowawczych Towarzystwa, a także ocenę zgodności funkcjonowania Towarzystwa z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i przyjętymi przez Towarzystwo standardami postępowania. Osoba nadzorująca funkcję zgodności formułuje zalecenia w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności w Towarzystwie i monitoruje ich realizację oraz raportuje ryzyko braku zgodności do Zarządu i Rady Nadzorczej/Komitetu Ryzyka działającego w ramach Rady Nadzorczej. W celu niezależnej, obiektywnej i efektywnej realizacji zadań Biuro Prawne i Zgodności ma prawo dostępu w trybie zgodnym z obowiązującymi przepisami wewnętrznymi do aplikacji, dokumentów i informacji, jak również bezpośredniej komunikacji z pracownikami Towarzystwa w zakresie niezbędnym dla wykonania powierzonych zadań, ma prawo badania z własnej inicjatywy możliwych przypadków braku zgodności. Jednocześnie Biuro Prawne i Zgodności działa w warunkach zapewniających niezależność procesu zarządzania ryzykiem, co jest realizowane poprzez bezpośrednią podległość Prezesowi Zarządu, proces powoływania i odwoływania osoby kierującej Biurem, możliwość przekazywania informacji i wyjaśnień do Rady Nadzorczej, w tym do niezależnych jej członków. Szczegółowy opis zasad realizacji funkcji zgodności z przepisami został przedstawiony w punkcie B.4.2.

Funkcja zarządzania ryzykiem

Zgodnie z Ustawą w strukturze organizacyjnej Towarzystwa utworzona została funkcja zarządzania ryzykiem, która jest realizowana przez wydzieloną w strukturze organizacyjnej jednostkę - Biuro Zarządzania Ryzykiem, kierowane przez Dyrektora Biura. Funkcja zarządzania ryzykiem realizuje w szczególności zadania obejmujące tworzenie, rozwijanie i utrzymanie systemu zarządzania ryzykiem zgodnego ze skalą i profilem działalności Spółki, rozwijanie procesów identyfikacji i oceny ryzyka oraz zapewnienie jednolitych standardów w zakresie identyfikacji, oceny monitorowania, raportowania i postępowania z ryzykiem w całej Spółce. Funkcja zarządzania ryzykiem zapewnia monitorowanie czynników mających potencjalny wpływ na zmianę profilu ryzyka Spółki, uczestniczy w procesie podejmowania decyzji w kwestii oceny ryzyka i adekwatności kapitałowej, a także ocenia nowe produkty, bądź zmiany w istniejących produktach, pod kątem ryzyka, jakie mogą generować, i ich wpływu na przyszłe wymogi kapitałowe. Biuro Zarządzania Ryzykiem działa w warunkach zapewniających niezależność procesu zarządzania ryzykiem, co jest realizowane poprzez bezpośrednią podległość Członkowi Zarządu odpowiedzialnemu za zarządzanie ryzykiem oraz możliwość przekazywania informacji i wyjaśnień do Rady Nadzorczej, w tym do niezależnych jej członków.

Osoba nadzorująca funkcję zarządzania ryzykiem odpowiada w szczególności za:

- identyfikację czynników i źródeł ryzyka,
- pomiar, ocenę, kontrolę oraz regularne monitorowanie i raportowanie profilu ryzyka,
- wsparcie Zarządu w koordynowaniu działań w zakresie Strategii Zarządzania Ryzykiem
- ocenę wypłacalności Towarzystwa we współpracy z Departamentem Finansowym, w szczególności Działem Aktuarnym,
- przygotowywanie rekomendacji dla Zarządu lub komitetów dotyczących dopuszczalnego poziomu ryzyka,
- tworzenie i opiniowanie przepisów wewnętrznych Towarzystwa dotyczących zarządzania ryzykiem i wypłacalnością,
- rozwój mechanizmów i narzędzi przeznaczonych do wspierania zarządzania ryzykiem i wypłacalnością.
- Szczegółowy opis dotyczący systemu zarządzania ryzykiem został przedstawiony w punkcie B.3.

Funkcja aktuarialna

Zgodnie z Ustawą w strukturze organizacyjnej Towarzystwa utworzona została funkcja aktuarialna, która jest realizowana przez wydzieloną w strukturze organizacyjnej jednostkę - Dział Aktuarny, kierowany przez Dyrektora Działu. Funkcja aktuarialna obejmuje w szczególności nadzór nad procesem kalkulacji wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych i ich najlepszego oszacowania, kalkulację wymogów kapitałowych oraz opiniuje zasady przyjmowania ryzyka do ubezpieczenia, ściśle współpracując z funkcją zarządzania ryzykiem. Jest ona umiejscowiona w obszarze finansów Spółki. Szczegółowy opis zasad działania funkcji aktuarialnej został przedstawiony w punkcie B.6.

B.1.2 Informacja na temat zasad i praktyk dotyczących wynagrodzeń

Polityka wynagradzania Towarzystwa ma na celu wsparcie pozyskiwania, utrzymywania i rozwoju pracowników w organizacji. Ponadto uzupełnia model zarządzania i zapewnia zgodność zasad wynagradzania z efektywnym zarządzaniem ryzykiem w Towarzystwie.

Towarzystwo oferuje swoim pracownikom pakiety wynagrodzeń składające się ze stałego wynagrodzenia zasadniczego wypłacanego miesięcznie oraz zmiennego elementu wynagrodzenia wypłacanego rocznie. Pracownikowi za szczególne osiągnięcia może zostać przyznana dodatkowa nagroda. Stałe miesięczne wynagrodzenie stanowi najistotniejszy z elementów wynagrodzenia, które otrzymuje pracownik. Wszyscy pracownicy Towarzystwa, w tym Członkowie Zarządu oraz pracownicy zajmujący stanowiska kierownicze i mający istotny wpływ na profil ryzyka w Towarzystwie, mogą dodatkowo korzystać z innych świadczeń finansowanych przez Towarzystwo:

- a) Pracowniczego Programu Emerytalnego (składka w wysokości 3,5% miesięcznego wynagrodzenia pracownika, możliwość złożenia deklaracji przystąpienia do programu po trzech miesiącach zatrudnienia, przy czym przystąpienie do programu następuje po 30 dniach, a pierwsza składka jest opłacana od najbliższego pełnego miesiąca). Pracowniczy Program Emerytalny został wdrożony od maja 2017 roku;
- b) ubezpieczeń na życie (możliwość przystąpienia od pierwszego dnia zatrudnienia);
- c) dodatkowej opieki zdrowotnej (możliwość objęcia od pierwszego dnia zatrudnienia).

Towarzystwo na dzień 31 grudnia 2019 roku nie oferowało ani swoim pracownikom, ani członkom organu administrującego, zarządzającego lub nadzorczego i innym osobom nadzorującym kluczowe funkcje innych dodatkowych programów emerytalno-rentowych lub programów wcześniejszych emerytur.

Spółka nie stosuje uprawnień do akcji ani opcji na akcje jako elementu systemu wynagrodzeń pracowników.

Zarząd oraz pracownicy zajmujący stanowiska kierownicze i mający istotny wpływ na profil ryzyka w Towarzystwie objęci są systemem zarządzania przez cele. Cele są spójne ze strategią biznesową oraz planem finansowym Spółki, nadawane na okres oceny (rok kalendarzowy) i rozliczane po zatwierdzeniu wyników finansowych. Konstrukcja celów gwarantuje uwzględnienie cyklu koniunkturalnego Towarzystwa oraz ryzyka związanego z prowadzoną przez Spółkę działalnością. Ryzyko uwzględniane jest zarówno poprzez ustalenie odpowiednich, wrażliwych na ryzyko kryteriów oceny efektywności pracy, jak i redukcję lub brak premii w przypadku pogorszonych wyników finansowych, straty Towarzystwa i/lub pogorszenia innych zmiennych finansowych lub biznesowych. Wynagrodzenie zmienne w postaci premii przyznawane jest za realizację celów w przyjętym przedziale realizacji (min. – maks.) i wypłacane jest w horyzoncie trzyletnim (model premii odroczonych). PKO TU określiło maksymalną wartość wynagrodzenia zmiennego w relacji do wynagrodzenia stałego za dany okres oceny.

W przypadku pozostałych pracowników zajmujących stanowiska kierownicze i stanowiska specjalistyczne wynagrodzenie zmienne jest wypłacane w całości w roku następującym po roku, za który została dokonana ocena.

Członkowie Rady Nadzorczej, za wyjątkiem osób będących niezależnymi członkami organu, nie otrzymują wynagrodzenia od Spółki.

B.1.3 Informacja dotycząca istotnych transakcji z udziałowcami, osobami wywierającymi znaczący wpływ na towarzystwo oraz z członkami organu administrującego, zarządzającego lub nadzorczego

W 2019 roku nie wystąpiły transakcje z Członkami Zarządu i Rady Nadzorczej oraz osobami mającymi istotny wpływ na Towarzystwo. Członkowie organów Spółki mogą nabywać produkty ubezpieczeniowe będące w ofercie PKO TU.

Istotną umową z akcjonariuszem, tj. PKO Bankiem Polskim, jest umowa w zakresie pośrednictwa ubezpieczeniowego, która była aktywna w całym 2019 roku. Ponadto PKO TU lokowało w Banku depozyty.

Dodatkowo Spółka jest odbiorcą między innymi następujących usług świadczonych przez Bank:

1. kolokacja serwerów, macierzy i urządzeń sieciowych w ośrodku podstawowym i zapasowym Banku;
2. telefonia IP w połączeniu z nagrywaniem rozmów.

Wszystkie transakcje wewnątrzgrupowe są zawierane na zasadach rynkowych.

B.1.4 Ocena adekwatności systemu zarządzania

Zgodnie z art. 45 ust. 4 Ustawy, Towarzystwo przeprowadziło przegląd systemu zarządzania. Proces przeglądu został uregulowany stosowną procedurą.

Zakres przeprowadzanych czynności sprawdzających obejmował wymagania odnoszące się do następujących obszarów:

- organizacji Towarzystwa;
- systemu informacji zarządczej;
- wymagań dot. osób wykonujących funkcje kluczowe;
- zarządzania ryzykiem;
- funkcji zgodności;
- funkcji aktuarialnej;
- funkcji audytu wewnętrznego;
- outsourcingu;
- zasad wynagradzania;
- zarządzania aktywami i pasywami;
- relacji z udziałowcami.

W wyniku przeglądu uznano, że system zarządzania jest adekwatny w kontekście wymagań stawianych przez regulacje ujęte w:

- Ustawie;
- Akcie delegowanym;
- Zasadach Ładu Korporacyjnego, wydanych przez Komisję Nadzoru Finansowego 22 lipca 2014 roku w zakresie odnoszącym się do systemu zarządzania (wszystkie paragrafy z wyłączeniem Rozdziału 6 – Polityka informacyjna, Rozdziału 7 Działalność promocyjna i relacje z klientami oraz Rozdziału 9 – Wykonywanie uprawnień z aktywów nabytych na ryzyko klienta);
- wytycznych dot. systemu zarządzania wydanych przez EIOPA.

W odrębnych procesach samooceny analizowano zgodność z wymaganiami pozostałych rekomendacji i wytycznych wydanych przez organ nadzoru.

W tym zakresie system zarządzania Towarzystwo również uznaje za adekwatny.

B.2 Wymogi dotyczące kompetencji i reputacji

PKO TU dba o to, by osoby pełniące funkcje Prezesa Zarządu, Członków Zarządu lub wykonujące czynności w ramach innych kluczowych funkcji miały odpowiedni poziom kompetencji, biorąc pod uwagę obowiązki przypisane do poszczególnych osób. Spółka w trakcie procesu rekrutacji wnikliwie weryfikuje kompetencje i doświadczenie pracowników oraz wymaga ich udokumentowania w niezbędnym zakresie. Zgodnie z wdrożoną Procedurą badania kompetencji i reputacji proces weryfikacji adekwatności kompetencji trwa również przez cały okres zatrudnienia. Celem Towarzystwa jest zapewnienie odpowiedniego poziomu zróżnicowania kwalifikacji, wiedzy i odpowiedniego doświadczenia poszczególnych osób, by zagwarantować, że Towarzystwo jest właściwie zarządzane i nadzorowane.

Towarzystwo stawia sobie również za cel, by osoby, które pełnią inne kluczowe funkcje, cieszyły się dobrą reputacją. Badając reputację, PKO TU bierze pod uwagę uczciwość i ryzyko potencjalnego wpływu sytuacji finansowej tych osób na sprawowane przez nie funkcje, opierając się na istotnych przesłankach dotyczących wzorców zachowań i zasad prowadzenia działalności gospodarczej, w tym wszelkich aspektów kryminalnych, finansowych i nadzorczych.

B.2.1. Kompetencje Prezesa i Członków Zarządu

Zgodnie z art. 48 ust. 1 Ustawy Członkiem Zarządu Towarzystwa może być osoba, która posiada pełną zdolność do czynności prawnych, ma wyższe wykształcenie, nie była skazana za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe prawomocnym wyrokiem sądu oraz daje rękojmię prowadzenia spraw zakładu w sposób należyty. Prezes Zarządu i Członkowie powinni kolektywnie dysponować wiedzą i doświadczeniem pozwalającym im na wypełnianie powierzonych funkcji w zakresie co najmniej:

- rynków ubezpieczeń i rynków finansowych, rozumianych jako świadomość i rozumienie biznesowego, gospodarczego i rynkowego środowiska, w którym Towarzystwo prowadzi działalność i świadomość poziomu wiedzy i potrzeb ubezpieczonych;
- strategii i modelu biznesowego, rozumianych jako szczegółowe zrozumienie modelu i strategii biznesowej Towarzystwa, systemu zarządzania, rozumianego jako świadomość i rozumienie zagrożeń, przed którymi stoi Towarzystwo, i zdolności do zarządzania nimi; umiejętność oceny skuteczności działań Towarzystwa w zakresie skutecznego zarządzania, nadzoru i kontroli w miejscu pracy i – jeśli to konieczne – nadzorowania zmian w tych obszarach,
- analizy finansowej i aktuarialnej, rozumianych jako zdolność do interpretowania informacji finansowej i aktuarialnej dotyczącej Towarzystwa, identyfikacji kluczowych problemów, wprowadzenie odpowiednich zasad kontroli oraz podejmowania niezbędnych działań w oparciu o te informacje;
- ram i wymogów prawnych, rozumianych jako świadomość i zrozumienie ram prawnych, w których Towarzystwo prowadzi działalność, zarówno pod względem wymagań prawnych i oczekiwań, jak również zdolności do przystosowania się do zmian regulacji bez zbędnej zwłoki.

Towarzystwo zapewnia odpowiedni udział osób, które wykazują się doświadczeniem i znajomością polskiego rynku finansowego niezbędnych w zarządzaniu instytucją nadzorowaną na polskim rynku finansowym. Przynajmniej połowa Członków Zarządu powinna władać językiem polskim.

Za rekrutację na stanowiska Prezesa Zarządu i Członków Zarządu oraz wybór odpowiednich osób odpowiedzialna jest Rada Nadzorcza Spółki. Rada Nadzorcza prowadząc rekrutację na dane stanowisko bierze pod uwagę kryteria kompetencyjne i reputacyjne, tak, by zapewnić odpowiedni poziom profesjonalizmu osób zarządzających Towarzystwem. W przypadku rekrutacji na stanowisko, które poprzednio było zajmowane przez inną osobę, Rada Nadzorcza bierze pod uwagę listę kompetencji i formalnych kwalifikacji posiadanych przez zastępowaną osobę i ocenia ich wagę oraz istotność w kontekście całego zespołu zarządzającego.

Narzędziem służącym do aktualizacji badania poziomu kompetencji grupy osób zarządzających Towarzystwem jest ankieta dotycząca kompetencji Członków Zarządu. Dodatkowo, przeprowadzając coroczny proces oceny realizacji celów, Rada Nadzorcza omawia z Prezesem Zarządu i Członkami Zarządu poziom ich kompetencji, wiedzy i doświadczenia oraz omawia plany rozwojowe, by zapewnić ciągły rozwój i nabywanie nowych kwalifikacji w kontekście celów stawianych Spółce.

B.2.2. Kompetencje osób nadzorujących inne kluczowe funkcje

Zgodnie z art. 48 ust. 3 Ustawy inne kluczowe funkcje może nadzorować osoba, która ma pełną zdolność do czynności prawnych, ma wyższe wykształcenie, nie była skazana za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe prawomocnym wyrokiem sądu oraz dodatkowo dysponuje doświadczeniem zawodowym niezbędnym do wykonywania nadzorowanej kluczowej funkcji oraz daje rękojmię wykonywania zadań w sposób należyty. Osobą nadzorującą funkcję aktuarialną w Towarzystwie może być wyłącznie aktuarusz. Osoby pełniące inne funkcje kluczowe powinny spełniać wymagania kompetencji i rękojmi proporcjonalnie do wykonywanych czynności. Kompetencje niezbędne do zajmowania danego stanowiska kluczowego określane są każdorazowo przy prowadzeniu rekrutacji na dane stanowisko.

Osoby pełniące inne funkcje kluczowe są co roku poddawane procesowi oceny okresowej. Za przeprowadzenie tej oceny zgodnie z harmonogramami obowiązującymi w Towarzystwie odpowiedzialny jest bezpośredni przełożony każdej z osób zajmującej kluczowe stanowisko. W trakcie procesu, oprócz oceny realizacji zadań w danym okresie, powinny zostać przedyskutowane: poziom kompetencji wymagany na danym stanowisku, wiedza i doświadczenie oraz plany rozwojowe, by zapewnić ciągły rozwój i nabywanie nowych kwalifikacji.

B.2.3. Badanie reputacji Prezesa i Członków Zarządu oraz pozostałych osób pełniących inne kluczowe funkcje

W celu zapobieżenia wystąpieniu ryzyka reputacyjnego i/lub jego skutków dla PKO TU, Towarzystwo bada reputację osób pełniących funkcje Prezesa Zarządu, Członków Zarządu i wykonujących czynności w ramach innych kluczowych funkcji nie tylko podczas procesu rekrutacji, ale również w trakcie ich zatrudnienia. Podczas procesu rekrutacyjnego osoby odpowiedzialne za jego przeprowadzenie i ostateczny wybór kandydata ze szczególną dbałością zwracają uwagę na niejasności w przedstawianej przez kandydatów historii zatrudnienia i/lub prowadzenia przez nich własnej działalności gospodarczej. Przed otrzymaniem oferty zatrudnienia (lub podjęcia współpracy na podstawie innej niż umowa o pracę) kandydat jest proszony o dobrowolne wypełnienie ankiety badania reputacji. Przed powołaniem przez Radę Nadzorczą danej osoby na stanowisko Członka Zarządu lub Prezesa Zarządu osoba ta zobowiązana jest złożyć oświadczenie, że spełnia warunki ustawowe. Osoby już zatrudnione wypełniają ankietę badania reputacji nie rzadziej niż raz w roku. W przypadku zmaterializowania się ryzyka reputacyjnego wszelkie decyzje podejmowane są indywidualnie, w zależności od rodzaju ryzyka i funkcji pełnionej przez daną osobę.

B.3 System zarządzania ryzykiem, w tym własna ocena ryzyka i wypłacalności

B.3.1 System zarządzania ryzykiem

Zarządzanie ryzykiem jest jednym z najważniejszych procesów wewnętrznych zarówno w PKO TU, jak i w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego i w jej podmiocie dominującym.

Celem zarządzania ryzykiem poprzez dążenie do utrzymywania poziomu ryzyka w ramach przyjętego poziomu tolerancji jest:

1. zapewnienie stabilności i płynności finansowej Towarzystwa,
2. ochrona wartości kapitału akcjonariuszy,
3. zapewnienie realizacji świadczeń i odszkodowań względem klientów,
4. wsparcie Towarzystwa w prowadzeniu efektywnej działalności.

Cele zarządzania ryzykiem osiąga się w szczególności poprzez zapewnianie właściwej informacji o ryzyku, tak aby decyzje mogły być podejmowane z pełną świadomością ryzyka, jakie ze sobą niosą.

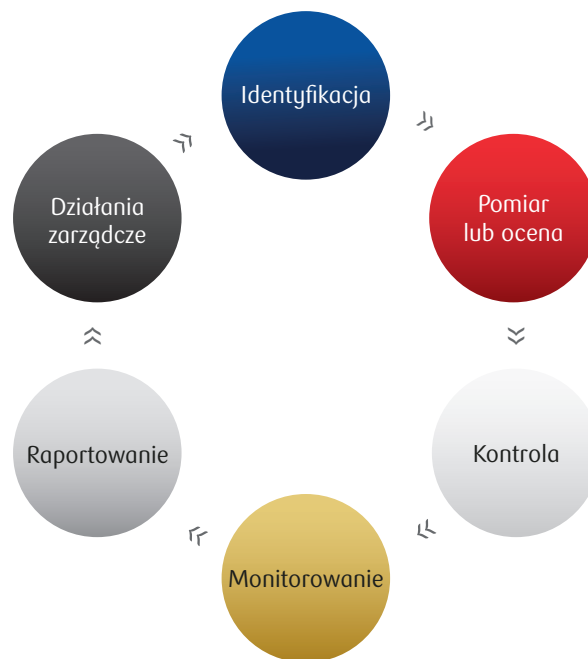
Wdrożony system zarządzania ryzykiem jest efektywny i obejmuje strategię, procesy oraz procedury sprawozdawcze konieczne do określenia, pomiaru i monitorowania ryzyka, na które jest lub może być narażone Towarzystwo, zarządzania tymi rodzajami ryzyka i sprawozdawczości w ich zakresie, w sposób ciągły, zarówno na poziomie indywidualnym, jak i zagregowanym. Towarzystwo zapewnia efektywność i właściwe zintegrowanie systemu zarządzania ryzykiem ze strukturą organizacyjną oraz z procesami decyzyjnymi, z uwzględnieniem osób pełniących kluczowe funkcje. System zarządzania ryzykiem obejmuje ryzyka, które należy uwzględnić w obliczeniach kapitałowego wymogu wypłacalności, oraz ryzyka nieobjęte przez Formułę Standardową.

Wdrożony system zarządzania ryzykiem w Spółce ma na celu zapewnienie kompleksowej, bieżącej i poprawnej informacji o ryzyku tak, aby decyzje biznesowe były podejmowane z pełną świadomością ryzyka. Składa się on z następujących elementów:

- identyfikacja ryzyka polegająca na rozpoznaniu aktualnych i potencjalnych źródeł ryzyka oraz oszacowaniu istotności jego potencjalnego wpływu na działalność Spółki. W ramach identyfikacji ryzyka określone są te rodzaje ryzyka, które uznawane są za istotne oraz podlegające monitorowaniu. Spółka dokonuje oceny istotności ryzyka, czego efektem jest klasyfikacja na ryzyka: istotne, podlegające monitorowaniu lub pozostałe;
- ocena lub pomiar ryzyka obejmujące określanie miar ryzyka odpowiednich do rodzaju, istotności ryzyka i dostępności danych oraz ilościowej kwantyfikacji ryzyka za pomocą ustalonych miar, a także ocena ryzyka polegająca na określeniu rozmiarów lub zakresu ryzyka z punktu widzenia realizacji celów zarządzania ryzykiem. W ramach pomiaru ryzyka przeprowadza się prace związane z wyceną ryzyka dla potrzeb polityki taryfowej oraz testy warunków skrajnych na podstawie założeń zapewniających rzetelną ocenę ryzyka;

- kontrola ryzyka polegające na określaniu narzędzi wykorzystywanych do diagnozowania lub ograniczania poziomu ryzyka w poszczególnych obszarach działalności Spółki. Obejmuje ustalanie dostosowanych do skali i złożoności działalności mechanizmów kontrolnych, w szczególności w postaci strategicznych limitów tolerancji na poszczególne rodzaje ryzyka, które podlegają monitorowaniu, a w przypadku ich przekroczenia podejmowane są działania zarządcze;
- prognozowanie i monitorowanie ryzyka polegające na sporządzaniu prognoz poziomu ryzyka oraz monitorowaniu odchyleń realizacji od prognoz lub założonych punktów odniesienia (np. limitów, wartości progowych, planów, pomiarów z poprzedniego okresu, rekomendacji i zaleceń wydanych przez organ nadzoru i kontroli), a także przeprowadzaniu testów warunków skrajnych (specyficznych i kompleksowych). Prognozy poziomu ryzyka poddaje się weryfikacji. Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością adekwatną do istotności danego rodzaju ryzyka oraz jego zmienności;
- raportowanie ryzyka polegające na cyklicznym informowaniu organów Spółki o wynikach pomiaru ryzyka lub oceny ryzyka, podjętych działaniach i rekomendacjach działań. Zakres, częstotliwość oraz forma raportowania są dostosowane do szczebla zarządczego odbiorców;
- działania zarządcze polegające w szczególności na wydawaniu przepisów wewnętrznych kształtujących proces zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, określających poziom tolerancji na ryzyko, ustalających wysokości limitów i wartości progowych, wydawaniu zaleceń, podejmowaniu decyzji, w tym o wykorzystywaniu narzędzi wspierających zarządzanie ryzykiem. Celem podejmowania działań zarządczych jest kształtowanie procesu zarządzania ryzykiem oraz profilu ryzyka Towarzystwa.

Schemat B.3.1. Proces zarządzania ryzykiem

Wyżej wymienione kroki podlegają dostosowywaniu do zmieniających się wymogów regulacyjnych, zmian w otoczeniu oraz są przedmiotem usprawnień i doskonalenia. Struktura organizacyjna Spółki zapewnia odpowiednie kompetencje i funkcje w zakresie zarządzania ryzykiem oraz określa zakres obowiązków i odpowiedzialności w obszarze zarządzania ryzykiem, a także odpowiednie linie raportowania i komunikacji.

Strategia Zarządzania Ryzykiem jest wprowadzona z uwagi na to, iż każda aktywność podejmowana przez Spółkę generuje ryzyko. Celem Strategii Zarządzania Ryzykiem jest zapewnienie stabilnego zarządzania ryzykiem, zintegrowanego z działalnością Spółki. PKO TU dąży do ciągłego rozwoju systemu, świadomości i kultury zarządzania ryzykiem w Spółce poprzez podniesienie jakości procesów i metodologii identyfikacji, pomiaru, monitoringu, kontroli ryzyk wynikających z podejmowanej działalności, a także poprawy efektywności metod i narzędzi ograniczania ryzyka.

PKO TU sporządziło na piśmie zasady dotyczące funkcji zarządzania ryzykiem, obejmujące zasady związane z następującymi obszarami:

- oceną ryzyka przyjmowanego do ubezpieczenia i tworzenie rezerw techniczno-ubezpieceniowych dla celów wypłacalności;
- zarządzaniem aktywami i zobowiązaniami;
- zarządzaniem lokatami;
- zarządzaniem płynnością i ryzykiem koncentracji;
- zarządzaniem ryzykiem operacyjnym, w tym bezpieczeństwem IT;
- reasekuracją i innymi technikami przenoszenia ryzyka.

Do elementów systemu zarządzania ryzykiem należą między innymi:

- organizacja ładu korporacyjnego obejmującego zarówno strukturę organizacyjną, linie raportowania, kluczowe funkcje, kontrolę wewnętrzną, nadzór, komunikację, jak i kulturę zarządzania ryzykiem;
- ocena własna ryzyk i potrzeb kapitałowych w horyzoncie planowania biznesowego.

System zarządzania ryzykiem ma zapewniać, że metody identyfikacji, oceny lub pomiaru, monitorowania, kontroli, prognozowania, monitorowania i raportowania ryzyka oraz działań zarządczych są adekwatne do tolerancji na ryzyko przyjętej przez PKO TU oraz że wszystkie istotne rodzaje ryzyka, na które Towarzystwo jest lub może być narażone w horyzoncie czasowym równym okresowi planowania biznesowego, są identyfikowane jeszcze przed podjęciem decyzji biznesowych i uwzględniane przy podejmowaniu tych decyzji.

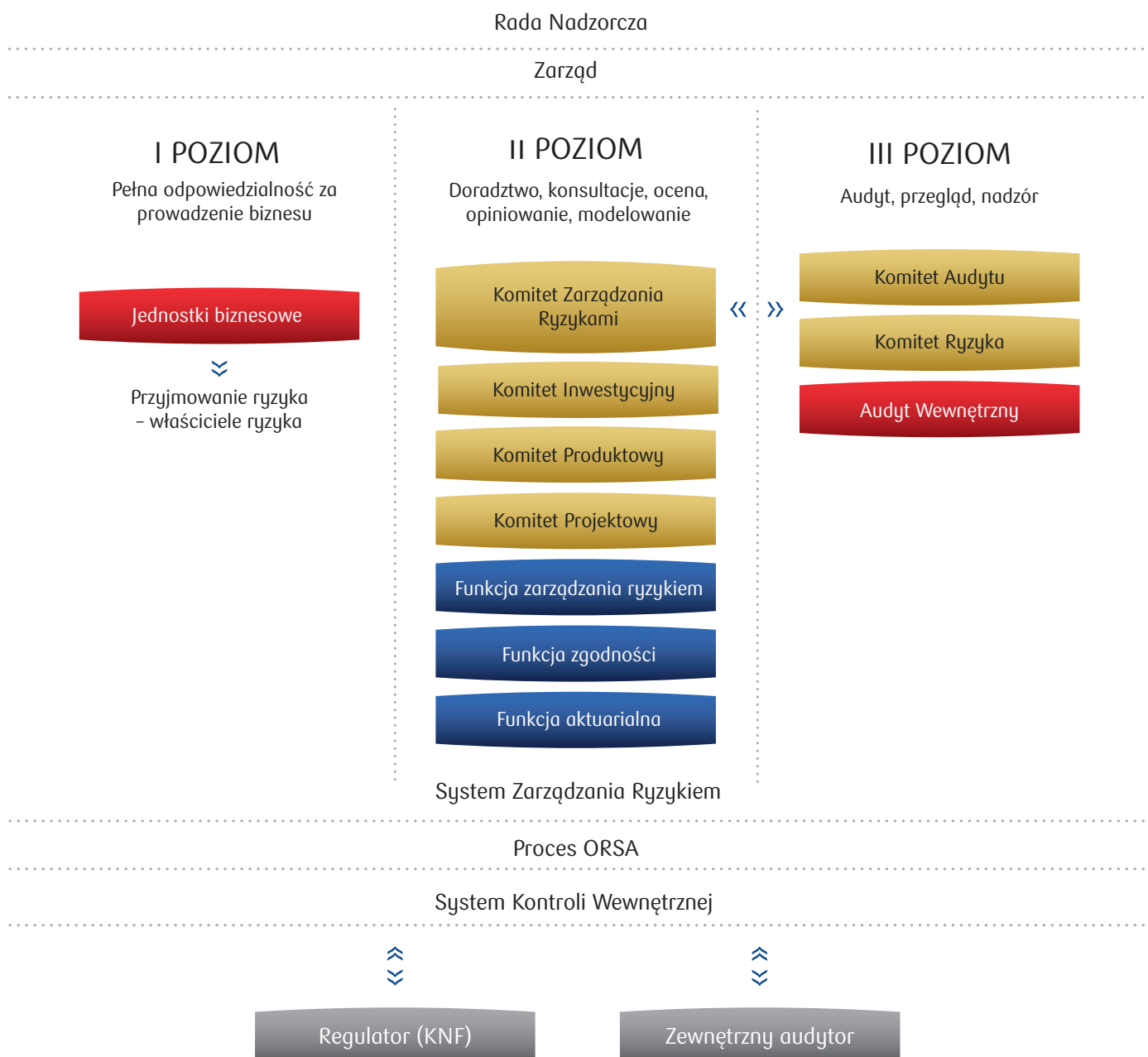
Zarządzanie ryzykiem realizuje się na trzech niezależnych, wzajemnie uzupełniających się poziomach:

1. pierwszy poziom tworzą struktury organizacyjne Towarzystwa zarządzające produktem, realizujące sprzedaż produktów i obsługę klientów (w tym szkód i świadczeń) oraz inne struktury realizujące zadania operacyjne generujące ryzyko, funkcjonujące na podstawie przepisów wewnętrznych,
2. drugi poziom obejmuje działalność komórek realizujących funkcję zarządzania ryzykiem, funkcję aktuarialną, funkcję zgodności, jak również funkcjonowanie komitetów Spółki; celem tych struktur jest identyfikacja, pomiar lub ocena, kontrola, monitorowanie i raportowanie istotnych rodzajów ryzyka, a także stwierdzanych zagrożeń, aby zapewnić, że działania realizowane na pierwszym poziomie są właściwie zaprojektowane w przepisach wewnętrznych Towarzystwa i skutecznie ograniczają ryzyko, wspierają pomiar, ocenę i analizę ryzyka oraz efektywność działalności,
3. trzeci poziom stanowi działalność komórki audytu wewnętrznego oraz komitety przy Radzie Nadzorczej, realizującej niezależne audyty elementów systemu zarządzania Towarzystwem, o których mowa w pkt 1 i 2 powyżej; audyt wewnętrzny funkcjonuje odrębnie od pierwszego i drugiego poziomu.

Drugi poziom wspiera podejmowanie działań mających na celu eliminację niekorzystnych odchyleń od planu finansowego w zakresie wielkości wpływających na ujęte w planie finansowym ilościowe strategiczne limity tolerancji na ryzyko.

Podział odpowiedzialności w ramach systemu zarządzania ryzykiem, został przedstawiony na schemacie nr B.3.2.

Schemat B.3.2. Trzy poziomy w zarządzaniu ryzykiem

B.3.2 Ocena własna ryzyka i wypłacalności

Celem własnej oceny ryzyka i wypłacalności („ORSA”) w PKO TU jest utrzymanie optymalnego poziomu kapitałów własnych w horyzoncie planowania biznesowego, zapewniającego bezpieczeństwo działalności przy uwzględnieniu zmian profilu i skali działalności oraz niekorzystnych warunków skrajnych. Kluczowymi komponentami procesu ORSA w Spółce są:

- określanie ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności przy uwzględnieniu specyficznego profilu ryzyka, zatwierdzonych limitów tolerancji ryzyka oraz strategii działalności zakładu;

- zapewnienie ciągłej zgodności z kapitałowym wymogiem wypłacalności i minimalnym wymogiem kapitałowym oraz wymogami odnoszącymi się do rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności;
- ocena stopnia odchylenia profilu ryzyka danego zakładu od założeń stanowiących podstawę kapitałowego wymogu wypłacalności obliczonego według Formuły Standardowej.

Proces ORSA w Spółce realizowany jest przez następujące jednostki organizacyjne:

- w zakresie identyfikacji ryzyka – wszyscy pracownicy, a dla kluczowych ryzyk – wyższa kadra kierownicza Towarzystwa i Zarząd;
- w zakresie pomiaru lub oceny ryzyka oraz jego kontroli, prognozowania i monitorowania oraz raportowania, kalkulacji i prognozowania wymogu kapitałowego kluczową rolę odgrywa obszar ryzyka, aktuariatu, zgodności, kontroli wewnętrznej i finansów;
- w zakresie działań zarządczych – wyższa kadra kierownicza Towarzystwa, odpowiednie Komitety i Zarząd Towarzystwa.

Proces własnej oceny ryzyka i wypłacalności jest poddawany przeglądowi i zatwierdzany przez Zarząd Spółki. Raport ORSA jest również akceptowany przez Zarząd – Towarzystwo przeprowadza własną ocenę ryzyka i wypłacalności co najmniej raz w roku, a także bezzwłocznie po wystąpieniu istotnych zmian w profilu ryzyka.

Na proces ORSA składają się następujące elementy:

- PEST – warsztaty analizy otoczenia zewnętrznego w horyzoncie planowania biznesowego. Analizowane czynniki zewnętrzne należą do czterech grup: polityczno-regulacyjnych (P), ekonomicznych (E), społecznych (S) i technologicznych (T);
- proces planowania finansowego i sporządzania prognoz finansowych, z uwzględnieniem wymogów kapitałowych w celu zapewnienia ciągłej zgodności z kapitałowym wymogiem wypłacalności (SCR) i minimalnym wymogiem kapitałowym (MCR) oraz wymogami odnoszącymi się do rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności;
- prognozy wielkości SCR w horyzoncie planowania biznesowego oparte na:
  - danych prognostycznych dotyczących wielkości sprzedaży i głównych pozycji bilansowych,
  - założeniach dotyczących struktury aktywów;
- porównanie wyników SCR i własnej oceny potrzeb kapitałowych z tytułu ekspozycji na ryzyka dla najbardziej istotnych ryzyk, przy uwzględnieniu specyficznego profilu ryzyka Spółki oraz zatwierdzonych limitów tolerancji ryzyka oraz strategii działalności zakładu;
- stopień odchylenia profilu ryzyka Spółki od założeń stanowiących podstawę kapitałowego wymogu wypłacalności obliczonego według Formuły Standardowej;
- cykliczne warsztaty samooceny ryzyka operacyjnego i ryzyka braku zgodności przeprowadzane odrębnie dla kluczowych procesów realizowanych w Towarzystwie;
- sformalizowane analizy ryzyka inicjatyw podejmowane dla projektów mogących zmienić profil ryzyka Spółki, w tym dla wszystkich inicjatyw produktowych;
- raporty dotyczące postępowań administracyjnych, spraw sądowych i skarg;
- analiza założeń i jakości danych (w tym założeń aktuarialnych, uproszczeń, decyzji eksperckich);
- cyklicznie, nie rzadziej niż raz na kwartał, przeprowadzanie przez Spółkę aktualnej oceny profilu ryzyka Spółki – raport z wynikami prezentowany jest na Komitecie Zarządzania Ryzykami i Komitecie Ryzyka przy Radzie Nadzorczej.

Towarzystwo ustala własne potrzeby w zakresie wypłacalności, biorąc pod uwagę swój profil ryzyka, tj. szacuje odpowiednik wymogu kapitałowego alternatywnymi metodami statystycznymi i matematycznymi, uwzględniając parametry i dane empiryczne Spółki na podstawie posiadanych informacji historycznych oraz atrybutów posiadanego portfela aktywów i pasywów, a następnie porównuje uzyskane wyniki do rezultatów otrzymanych przy zastosowaniu Formuły Standardowej.

W ramach oceny adekwatności profilu ryzyka PKO TU do założeń leżących u podstaw Formuły Standardowej prowadzone są następujące analizy:

- ocena kompletności profilu ryzyka zdefiniowanego w ramach Formuły Standardowej – identyfikacja ryzyk nieujętych w ramach formuły standardowej;
- jakościowa ocena adekwatności formuły standardowej dla poszczególnych ryzyk – identyfikacja ryzyk, dla których wymóg kapitałowy wg Formuły Standardowej może znacząco odbiegać od rzeczywistego profilu ryzyka PKO TU;
- ilościowa ocena adekwatności Formuły Standardowej dla najbardziej istotnych ryzyk zidentyfikowanych w ramach powyższych dwóch punktów.

Dyrektor Biura Zarządzania Ryzykiem koordynuje opracowanie profilu ryzyka Spółki. Profil ryzyka obrazuje charakter i poziom ponoszonego przez Spółkę ryzyka. W celu określenia najbardziej aktualnego profilu ryzyka PKO TU podejmuje działania zmierzające do identyfikacji i zarządzania wszystkimi istotnymi dla działalności Towarzystwa rodzajami ryzyka. W tym celu prowadzony jest w Spółce proces identyfikacji ryzyk i oceny ich istotności oraz monitoring, w który włączone są wszystkie jednostki organizacyjne PKO TU. Spółka sporządza profil ryzyka w oparciu o istotne ryzyka i podlegające monitorowaniu, na które jest narażona w związku z prowadzoną działalnością. Lista ryzyk tworzona jest w oparciu o procesy identyfikacji ryzyk w Spółce (m.in. proces analizy ryzyka inicjatyw, samoocena ryzyka operacyjnego, pomiar ryzyk finansowych, PEST) oraz na podstawie oceny eksperckiej i pomiarów potencjalnych strat finansowych. Ocena ekspercka stosowana w szacowaniu istotności ryzyka oparta jest na:

- oszacowaniu potencjalnego wpływu finansowego w przypadku ryzyk trudno mierzalnych;
- oszacowaniu prawdopodobieństwa wystąpienia straty;
- ocenie wpływu zdarzenia na reputację Spółki;
- ocenie skutków prawnych;
- ocenie wpływu na zgodność z regulacjami;
- ocenie wpływu na procesy biznesowe;
- planach i strategiach biznesowych;
- skuteczności podjętych przez Spółkę działań ograniczających ryzyko;
- analizie czynników zewnętrznych.

Proces samooceny ryzyk i szacowania ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności w horyzoncie planowania biznesowego jest procesem złożonym, opartym zarówno na procesach planowania budżetowego i strategicznego, a także funkcjonujących procesach oceny aktualnego profilu ryzyka, uzupełnionych o elementy dotyczące prognozowania kapitałowego wymogu wypłacalności – SCR, i analizy własnych potrzeb kapitałowych. Proces ORSA jest zintegrowany z bieżącym zarządzaniem, planowaniem finansowym oraz Strategią biznesową Towarzystwa. W szczególności wszelkie decyzje dotyczące wdrażania nowych produktów, kształtowania programów reasekuracji oraz strategii inwestycyjnej Spółki są implementowane po przeprowadzeniu dogłębnej analizy sytuacji kapitałowej oraz z uwzględnieniem zidentyfikowanych ryzyk, po ocenie istniejących mitygacji oraz mając na uwadze wdrożenie ewentualnych dodatkowych mechanizmów kontrolnych.

Działania w zakresie zarządzania kapitałem i systemu zarządzania ryzykiem są zatem ze sobą silnie sprzężone, w szczególności ściśle monitoringowi podlegają zagrożenia dla adekwatności kapitałowej Towarzystwa. W sytuacji zidentyfikowania ryzyk, mogących mieć istotny wpływ na pogorszenie sytuacji kapitałowej Towarzystwa po przeprowadzaniu analizy, podejmowane są działania nakierowane na zapobieżenie negatywnemu wpływowi na sytuację kapitałową i finansową PKO TU.

B.4 System kontroli wewnętrznej

B.4.1 Opis systemu kontroli wewnętrznej

System kontroli wewnętrznej w Towarzystwie opiera się na modelu trzech niezależnych, wzajemnie uzupełniających się poziomach i jest spójny z modelem zarządzania ryzykiem. Został udokumentowany w regulacjach wewnętrznych przyjętych w Towarzystwie. Ramy systemu są zdefiniowane we właściwych regulaminach i pisemnych strategiach. Wskazane dokumenty są przyjmowane przez Zarząd i zatwierdzane przez Radę Nadzorczą.

System kontroli wewnętrznej obejmuje zarówno regulacje dot. organizacji poszczególnych funkcji, jak i procedury administracyjne i księgowość, wymagania raportowe dotyczące różnych szczebli organizacyjnych Towarzystwa oraz funkcję zgodności.

Celem kontroli wewnętrznej jest uzyskanie racjonalnego zapewnienia, że działalność Towarzystwa jest prowadzona z zachowaniem:

- skuteczności i wydajności prowadzonej działalności;
- wiarygodności sprawozdań finansowych;
- zgodności prowadzonej działalności z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi;
- ochrony zasobów, w tym właściwego zarządzania różnymi rodzajami ryzyka związanymi z prowadzoną działalnością.

Każdy z menedżerów pierwszego poziomu ma przypisane mu obowiązki w zakresie kontroli wewnętrznej. Jednostki drugiego i trzeciego poziomu są organizacyjnie usytuowane w sposób zapewniający niezależność i szeroki zakres działania:

- wszystkie raportują do Zarządu;
- równolegle cyklicznie przedkładają raporty do Komitetu Audytu lub Komitetu Ryzyka w ramach Rady Nadzorczej;
- w szerokim zakresie uczestniczą w procesach podejmowania decyzji (stałe uczestnictwo w pracach kadry zarządzającej, członkostwo we właściwych Komitetach).

Ocena jakości mechanizmów kontrolnych jest dokonywana w ramach monitoringu Biura Prawnego i Zgodności oraz w ramach audytów Biura Audytu Wewnętrznego. Ważnym elementem kontroli wewnętrznej jest monitorowanie czynności naprawczych:

- w odniesieniu do wykonywania zaleceń audytu wewnętrznego – przez Biuro Audytu Wewnętrznego;
- w odniesieniu do wykonywania innych działań naprawczych, np. po zaleceniach kontroli zewnętrznych, monitoringu Biura Prawnego i Zgodności, incydentach, samoocenach ryzyka – przez Biuro Prawne i Zgodności.

Mechanizmy kontrolne zależą od obszaru i regulowanego procesu. Przy konstruowaniu adekwatnych mechanizmów kontrolnych stosowane są następujące zasady:

- zapewnienie, że kluczowe decyzje i czynności operacyjne nie są podejmowane jednoosobowo;
- ustalenie mechanizmów raportowych umożliwiających monitorowanie wykonania zadań postawionych przed Spółką;
- utrzymywanie mechanizmów zabezpieczających lub umożliwiających szybkie wykrycie błędów operacyjnych, w szczególności w obszarach, gdzie operacje dokonywane są manualnie lub z dużym udziałem pracy ludzkiej;
- utrzymywanie mechanizmów zapewniających poprawność dokonywanych operacji obliczeniowych, np. uzgadnianie danych w rejestrach z niezależnym źródłem danych, wyrzutowe ponowne przeliczenie przez drugą osobę;
- zabezpieczenia przed nieautoryzowanym dostępem;
- w przypadku delegowania zadań związanych z kontrolą wewnętrzną zapewnieniem realnej efektywności mechanizmów kontrolnych i unikanie konfliktów interesów.

Ważną rolę w systemie kontroli wewnętrznej odgrywa Rada Nadzorcza, która bezpośrednio lub poprzez wydzielony w jej ramach Komitet Audytu lub Komitetu Ryzyka regularnie otrzymuje informacje dot. systemu kontroli wewnętrznej w postaci regularnych raportów Biura Audytu Wewnętrznego, Biura Prawnego i Zgodności, Biura Zarządzania Ryzykiem oraz Działu Aktuarnego.

Corocznie dokonywana jest ocena systemu kontroli wewnętrznej przez Radę Nadzorczą, a w ramach bieżących posiedzeń członkowie Rady mogą wpływać na działania Spółki w tym obszarze. Istotne zmiany dot. konstrukcji systemu kontroli wewnętrznej, a także planów pracy oraz decyzje personalne dot. kierujących Biurem Audytu Wewnętrznego oraz Biurem Prawnym i Zgodności wymagają udziału Rady Nadzorczej lub Komitetu Audytu.

B.4.2 Opis realizacji funkcji zgodności z przepisami

Funkcja zgodności realizowana jest w Towarzystwie poprzez Biuro Prawne i Zgodności. Zadania Biura zostały zdefiniowane w regulacjach wewnętrznych dot. ryzyka braku zgodności. Priorytety Biura na dany rok są określone w planie zapewnienia zgodności zatwierdzanym przez Zarząd i konsultowanym z Komitetem Audytu.

Do procesów stale realizowanych przez Biuro lub z jego udziałem należą:

- prowadzenie prac dostosowawczych związanych z nowymi regulacjami prawnymi i wymaganiami nadzorczymi;
- ocena ryzyka braku zgodności, w tym w ramach procesu tworzenia produktów i materiałów marketingowych;
- monitoring zgodności;
- przegląd systemu zarządzania;
- koordynowanie prac związanych z kontrolami zewnętrznymi organów i wdrażaniem działań naprawczych;
- rejestracja incydentów braku zgodności i ocena adekwatności podjętych działań naprawczych;
- zarządzanie sytuacjami konfliktu interesów, w tym inwestycji własnych pracowników Towarzystwa;
- prowadzenie rejestru korzyści i prezentów.

W ramach procesu zapewnienia dostosowania do nowych regulacji prawnych rolą Biura Prawnego i Zgodności jest identyfikacja zakresu prac wdrożeniowych, upewnienie się, że właściwe działania dostosowawcze zostały podjęte w Towarzystwie, raportowanie o statusie prac i ryzykach związanych z wdrożeniem do Zarządu i Rady Nadzorczej.

W ramach dokonywania oceny ryzyka zgodności Towarzystwo realizuje trzy procesy:

- samoocenę ryzyka braku zgodności na poziomie procesów – analiza jest przeprowadzona w cyklu rocznym; proces ma charakter następczy;
- ocenę ryzyka, w tym ryzyka braku zgodności w ramach wdrażanych istotnych inicjatyw – proces jest przeprowadzany przy każdej takiej inicjatywie i ma charakter prewencyjny;
- uczestnictwo Biura Prawnego i Zgodności w procesie tworzenia dokumentacji produktowej i materiałów marketingowych – działanie o charakterze prewencyjnym.

W ramach monitorowania zgodności prowadzonego przez Biuro Prawne i Zgodności przeprowadzane są działania sprawdzające poświęcone wybranym obszarom po uprzedniej analizie ryzyka z uwzględnieniem równolegle przeprowadzanych i planowanych zadań audytowych.

Działania monitoringowe kończą się raportem lub notatką (w przypadku zadań o mniejszym wymiarze), wydaniem rekomendacji, ustaleniem działań mitygujących ryzyko oraz komunikacją wyników do Zarządu i Komitetu Ryzyka.

Wymieniony powyżej przegląd systemu zarządzania ma charakter szczególny, jest wprost wymagany przez przepisy prawa, jest zadaniem corocznym. Biuro Prawne i Zgodności koordynuje proces, ale zaangażowanych jest więcej komórek organizacyjnych.

Do zadań Biura Prawnego i Zgodności należy ponadto zapewnienie prawidłowej współpracy Spółki w przypadku kontroli zewnętrznych organów nadzoru oraz zapewnienie wdrożenia działań naprawczych w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości i wydania zaleceń.

Towarzystwo prowadzi systematyczny proces gromadzenia danych o incydentach, w tym o przypadkach braku zgodności, i wykorzystuje te dane w ocenie ryzyka, planowaniu działań naprawczych oraz ocenie adekwatności zabezpieczenia kapitałowego.

B.5 Funkcja audytu wewnętrznego

Funkcja audytu wewnętrznego została wyodrębniona w strukturze organizacyjnej Towarzystwa i jest realizowana przez Biuro Audytu Wewnętrznego, kierowane przez Dyrektora Biura. Funkcja audytu wewnętrznego obejmuje ocenę adekwatności, efektywności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej oraz innych elementów zarządzania. Zasady funkcjonowania audytu wewnętrznego w Towarzystwie oraz zasady realizacji zadań zostały opisane w przepisach wewnętrznych, określających m.in. cel i zakres przedmiotowy działalności audytu wewnętrznego, proces planowania, przygotowywania i przeprowadzania audytów. Funkcja audytu wewnętrznego jest obiektywna i niezależna od funkcji operacyjnych, co jest zapewnione w Towarzystwie poprzez administracyjną podległość Biura Audytu Wewnętrznego Prezesowi Zarządu i funkcjonalną podległość Komitetowi Audytu składającego się z członków Rady Nadzorczej Towarzystwa. Komitet Audytu sprawuje nadzór nad efektywnością funkcji audytu wewnętrznego. Dyrektor Biura Audytu Wewnętrznego, oprócz zadań związanych z realizacją funkcji audytu wewnętrznego w Towarzystwie, nie wykonuje innych funkcji należących do systemu zarządzania.

Do głównych zadań funkcji audytu wewnętrznego należy opracowanie rocznego planu audytów oraz planu trzyletniego na podstawie przeprowadzonej analizy ryzyka, a następnie realizacja audytów zgodnie z przyjętym planem. Plan audytów zatwierdzany jest przez Komitet Audytu. Proces przeprowadzania audytu przebiega na podstawie każdorazowo przygotowanego programu audytu. Jednostki objęte badaniem są formalnie informowane o terminie i zakresie audytu z odpowiednim wyprzedzeniem. Realizacja każdego zadania przebiega w oparciu o spotkania i rozmowy z kluczowymi pracownikami, przegląd dokumentacji związanej z badaną tematyką oraz przeprowadzenie szczegółowych testów.

W wyniku zrealizowanego audytu wydawane są rekomendacje mające na celu zaadresowanie zidentyfikowanych nieprawidłowości. Status realizacji poszczególnych rekomendacji podlega regularnemu monitoringowi. W ramach przeprowadzanego monitoringu Biuro Audytu Wewnętrznego pozyskuje informacje oraz dokumentację potwierdzającą faktyczną realizację rekomendacji.

Biuro Audytu Wewnętrznego okresowo przygotowuje sprawozdania z prowadzonej działalności. Kwartalnie opracowywane jest sprawozdanie na temat wyników zrealizowanych audytów oraz statusu realizacji rekomendacji i prezentowane jest na posiedzeniach Komitetu Audytu. Rocznie przygotowywane jest sprawozdanie dla Komitetu Audytu podsumowujące działalność funkcji audytu wewnętrznego, w którym przedstawiane jest syntetyczne podsumowanie przeprowadzonych audytów, status realizacji rekomendacji oraz opinia audytu wewnętrznego na temat systemu kontroli wewnętrznej.

Niezależność funkcji audytu wewnętrznego jest zapewniona poprzez odpowiednie usytuowanie organizacyjne oraz zakres zadań Biura Audytu Wewnętrznego, które sprowadzają się wyłącznie do przeprowadzania niezależnych audytów. Biuro Audytu Wewnętrznego ma zapewniony dostęp do wszelkich informacji, dokumentacji i systemów wykorzystywanych w Towarzystwie w celu realizacji zadań audytowych. Ponadto powoływanie i odwoływanie osoby kierującej Biurem Audytu Wewnętrznego odbywa się za zgodą Komitetu Audytu. Dodatkowo Dyrektor Biura Audytu Wewnętrznego ma nieograniczony dostęp do Prezesa Zarządu oraz pozostałych Członków Zarządu Towarzystwa, a także bezpośredni kontakt z Przewodniczącym Komitetu Audytu.

B.6 Funkcja aktuarialna

Funkcja aktuarialna została wyodrębniona w strukturze organizacyjnej Towarzystwa i jest realizowana przez Dział Aktuarialny, kierowany przez Dyrektora Działu. Raportuje on do Dyrektora Finansowego, który z kolei raportuje do Członka Zarządu odpowiedzialnego za Pion Wsparcia.

Do zadań realizowanych przez funkcję aktuarialną zgodnie z ustawą o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej należy:

- koordynacja ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności;
- zapewnienie adekwatności metodyki stosowanych modeli oraz założeń przyjętych do ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności;
- ocena, czy dane wykorzystane do ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności są wystarczające i czy są odpowiedniej jakości;
- porównywanie najlepszych oszacowań z danymi wynikającymi ze zgromadzonych doświadczeń;
- informowanie Zarządu i Rady Nadzorczej o wiarygodności i adekwatności ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności;
- nadzorowanie ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności w przypadkach stosowania przybliżeń, w tym podejścia indywidualnego;
- wyrażanie opinii na temat ogólnej polityki przyjmowania ryzyka do ubezpieczenia;
- wyrażanie opinii na temat adekwatności rozwiązań w zakresie reasekuracji;
- współpracowanie przy efektywnym wdrażaniu systemu zarządzania ryzykiem, w szczególności w zakresie:
  - modelowania ryzyka stanowiącego podstawę obliczeń kapitałowego wymogu wypłacalności i minimalnego wymogu kapitałowego,
  - własnej oceny ryzyka i wypłacalności zakładu;
- ustalanie wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów rachunkowości.

Dodatkowe zadania realizowane przez funkcję aktuarialną:

- udział przy tworzeniu nowych produktów, z uwzględnieniem w szczególności taryfikacji składek;
- przygotowywanie naliczeń reasekuracyjnych w zakresie składek, prowizji, świadczeń oraz udziału w zysku, dokonywanie rozliczeń reasekuracyjnych;
- ustalanie wartości udziału reasekuratora w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych dla celów rachunkowości;
- ustalanie wartości udziału reasekuratora w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności;
- kalkulacja wymogów kapitałowych (SCR, MCR) dla celów wypłacalności;
- prognozowanie przepływów finansowych na cele przygotowywania planów finansowych;
- raportowanie zarządcze.

Funkcja aktuarialna ocenia również, czy stosowane do ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych systemy informatyczne w dostatecznym stopniu wspierają procedury aktuarialne i statystyczne.

B.7 Outsourcing

B.7.1 Zasady outsourcingu

PKO TU wprowadziło szereg zasad prawidłowego zarządzania procesem outsourcingu. Zasady te zostały ujęte w stosownej procedurze i były przekazywane do organu nadzoru zgodnie z właściwymi przepisami prawa. W przypadku outsourcingu podstawowych lub ważnych funkcji Towarzystwo przeprowadza staranną selekcję partnerów oraz przeprowadza analizę ryzyka, która dodatkowo wymaga zaopiniowania przez Komitet Zarządzania Ryzykami przed podjęciem finalnej decyzji przez Zarząd.

Analizując potencjalnych partnerów, którzy mają otrzymać zlecenia czynności podstawowych, brane są pod uwagę:

- przedmiot zamówienia (zakres czynności realizowanych na rzecz i w imieniu Spółki);
- terminy i jakość realizacji przedmiotu zamówienia;
- wynagrodzenie;
- ocena zdolności do świadczenia usług, obejmująca sytuację majątkową i zdolność do kontynuowania działalności, pozycja rynkowa, doświadczenie w realizacji usług będących przedmiotem zamówienia, zaplecze ludzkie i technologiczne, referencje;
- niezbędne zgody, pozwolenia, certyfikaty – jeśli są wymagane przepisami prawa w danym przypadku;
- potencjalne ryzyka związane z przekazaniem określonych czynności do podmiotu zewnętrznego z wykorzystaniem metod oceny ryzyka aktualnie stosowanych w Towarzystwie;
- identyfikacja potencjalnych konfliktów interesów i metody zabezpieczenia się przed nimi przez podmiot zewnętrzny;
- zdolność oferenta do zapewnienia takiego samego poziomu bezpieczeństwa i poufności danych, do jakiego zobowiązane jest Towarzystwo;
- możliwości monitorowania i wpływu na sposób wykonywania zleconych czynności przez Towarzystwo, w tym zakres ewentualnego podzlecenia kolejnym podmiotom poszczególnych czynności, zatem Spółka ocenia nadzór nad zarządzaniem ryzykiem i kontrolę wewnętrzną u zleceniobiorcy w zakresie powierzonych usług;
- możliwość uzyskania korzyści skali i synergii operacyjnych w ramach Grupy Kapitałowej, do której należy Towarzystwo, przy uwzględnieniu wymogów, o których mowa w art. 274 Aktu Delegowanego;
- rekomendacja dla Zarządu wyboru oferty wraz z uzasadnieniem biznesowym uwzględniającym potencjalne koszty, korzyści ryzyka związane ze zleceniem wykonywania określonych czynności przez podmiot zewnętrzny lub ich pozostawieniem w Towarzystwie.

W przypadku zlecenia podmiotowi zewnętrznemu czynności podstawowych konieczne jest uzyskanie opinii działającego w Towarzystwie Komitetu Zarządzania Ryzykami poprzedzone analizą ryzyka wg standardowej metodyki przyjętej w Spółce. Analiza ta zawiera w szczególności ocenę:

- ryzyka zgodności z wymaganiami prawnymi;
- ryzyka ewentualnego konfliktu interesów;
- ryzyka uzależnienia się od podmiotu zewnętrznego i możliwości wyjścia z relacji z tym podmiotem.

Ponadto standard przyjęty w Towarzystwie przewiduje uwzględnienie w umowach z partnerami szeregu zapisów, które gwarantują Towarzystwu monitorowanie jakości świadczonych usług, możliwość audytu zleconych procesów, zapewniają współpracę zleceniobiorcy z organem nadzoru oraz zabezpieczają Towarzystwo na wypadek konieczności insourcingu lub zmiany partnera świadczącego usługi. Istotnym zabezpieczeniem jest czytelne przypisanie osób, które są odpowiedzialne za przegląd relacji z partnerem i monitoring jakości świadczonych usług (tzw. właścicieli biznesowych).

B.7.2 Opis outsourcingu istotnych funkcji

Na podstawie kryteriów przyjętych we wspomnianej procedurze outsourcingu PKO TU wytypowało następujące procesy zakwalifikowane jako „podstawowe lub ważne funkcje”, które zostały outsourcowane:

- proces zarządzania i wyceny aktywów, realizowany zgodnie z limitami inwestycyjnymi i zasadami zdefiniowanymi przez Towarzystwo;
- proces wykonywania masowej korespondencji dla klientów;
- proces świadczenia usług oceny medycznej;
- proces świadczenia usług w zakresie likwidacji szkód majątkowych;
- procesy realizacji świadczeń w ramach umowy assistance;
- proces archiwizacji dokumentacji i nośników.

We wszystkich procesach outsourcowanych partnerzy dysponują zasobami niezbędnymi do realizacji czynności na odpowiednio wysokim poziomie, a alternatywne ulokowanie tych procesów po stronie Towarzystwa generowałoby nieproporcjonalnie wysokie koszty w stosunku do przewidywanych rezultatów i utrudniałoby koncentrację na obszarach kluczowych z punktu widzenia strategii Towarzystwa.

B.8 Wszelkie inne informacje

Spółka nie posiada innych, poza wykazanymi w powyższych rozdziałach, istotnych informacji dotyczących systemu zarządzania.

C. Profil ryzyka

Spółka posiada katalog zdefiniowanych ryzyk, na które jest lub może być narażona w okresie planowania biznesowego. Katalog ryzyk podlega przeglądowi co najmniej raz w roku pod kątem adekwatności zidentyfikowanych ryzyk do profilu, skali działalności i poziomu złożoności ryzyk Spółki. Ponadto może on być rozszerzony/zmieniony w przypadku istotnych zmian w skali lub specyfiki działalności Spółki. Istotne zmiany w skali oraz w specyfice działalności PKO TU są na bieżąco monitorowane przez Komitet Zarządzania Ryzykami. Katalog ryzyk stanowi podstawę do identyfikacji i pomiaru ryzyk w Spółce. Spółka rozróżnia kategoryzację zidentyfikowanych ryzyk na:

- istotne i uwzględnione w Formule Standardowej;
- istotne i nieuwzględnione w Formule Standardowej;
- podlegające monitorowaniu;
- nieistotne.

W Spółce zidentyfikowane zostały następujące rodzaje ryzyka, które podlegają zarządzaniu:

- ryzyko aktuarialne;
- ryzyko rynkowe;
- ryzyko kredytowe;
- ryzyko płynności;
- ryzyko operacyjne;
- ryzyko kapitałowe;
- ryzyko braku zgodności;
- ryzyko biznesowe (w tym ryzyko strategiczne);
- ryzyko modeli;
- ryzyko utraty reputacji.

Dla wszystkich mierzalnych kategorii ryzyka, uznanych za istotne oraz podlegające monitorowaniu i opisanych poniżej, Spółka zdefiniowała i zmonitorowała strategiczne limity tolerancji na ryzyko.

Poszczególne ryzyka są zaprezentowane w punktach C.1–C.6, natomiast w punkcie C.7 znajdują się opisy dotyczące odpowiednio:

- C.7.1 Zasada „ostrożnego inwestora”;
- C.7.2 Ekspozycje wynikające z pozycji pozabilansowych;
- C.7.3 Testy warunków skrajnych i analiza wrażliwości;
- C.7.4 Inne informacje.

Nie wprowadzono istotnych zmian w sposobie oceny ryzyka w okresie sprawozdawczym.

C.1 Ryzyko aktuarialne

Tabela C.1.1. Ryzyko aktuarialne

Typ ryzyka	Ryzyko aktuarialne, zwane także ubezpieczeniowym.
Definicja	Ryzyko ubezpieczeniowe oznacza ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań ubezpieczeniowych w związku z niewłaściwymi założeniami dotyczącymi wyceny i tworzenia rezerw (w szczególności rezerw techniczno-ubezpieczeniowych). Obejmuje ono głównie ryzyka: składki i rezerw, rezygnacji, katastroficzne w zakresie ubezpieczeń majątkowych i zdrowotnych.
Ekspozycja	Ekspozycja na ryzyka ubezpieczeniowe w PKO TU jest monitorowana i kształtowana zgodnie z przyjętą Strategią Zarządzania Ryzykiem. Rodzaj dominującego ryzyka zależy od typu produktu: <ul style="list-style-type: none"> • wieloletnie umowy ubezpieczenia różnych strat finansowych, ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów, ubezpieczenia pokrycia świadczeń medycznych – ryzyko składki i rezerw; • umowy ubezpieczenia mienia od ognia i innych szkód rzeczowych – ryzyko katastroficzne (powódź). Wartość ekspozycji na ryzyko ubezpieczeniowe reprezentowana jest poprzez wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych oraz składki przypisanej powiązanych z danym typem produktu.

SCR	<p>Przedmiotowy wymóg wyniósł 183 054 tys. zł na koniec 2019 roku wobec 157 717 tys. zł na koniec 2018 roku – jest to łączna wartość wymogu kapitałowego dla ryzyka aktuarialnego przed dywersyfikacją. Zmiana wynikała przede wszystkim z rozwoju portfela ubezpieczeń.</p>
Zarządzanie i techniki ograniczenia ryzyka	<p>Spółka jest narażona na następujące typy ryzyka ubezpieczeniowego:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ryzyko składki i rezerw – mitygowane poprzez reasekurację proporcjonalną, konstrukcję produktów; • ryzyko katastroficzne – mitygowane poprzez reasekurację katastroficzną; • ryzyko rezygnacji z umów – mitygowane poprzez działania retencyjne. <p>Ryzyko aktuarialne zarządzane jest poprzez odpowiednią taryfikację produktów, underwriting, procedury sprzedaży produktów, analizę danych szkodowych oraz programy reasekuracyjne.</p> <p>W przypadku nowych produktów i ryzyk Spółka dokonuje wyboru reasekuratora, zakresu ochrony, warunków reasekuracji, ewentualnie dokonuje zmiany zawartych umów reasekuracji dla modyfikowanych produktów ubezpieczeniowych i nowych ryzyk.</p> <p>Spółka stosuje reasekurację jako technikę ograniczania ryzyka ubezpieczeniowego. Poprzez program reasekuracji Towarzystwo realizuje następujące cele strategiczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ochrona portfela ubezpieczeń przed szkodami katastroficznymi; • stabilizacja wyników z działalności ubezpieczeniowej; • przeniesienie ryzyka dla ryzyk trudno wycenialnych (brak historii szkodowej oraz danych oficjalnych); • zwiększenie pojemności ubezpieczeniowej. <p>Reasekuracja bierna spółki PKO TU realizowana jest w oparciu o następujące umowy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • umowy reasekuracji kwotowej dla ubezpieczeń kredytu hipotecznego oraz pożyczki gotówkowej; • umowę reasekuracji katastroficznej; • umowy o świadczenia usług assistance w formie umowy reasekuracji; • umowę reasekuracji kwotowej dla ubezpieczenia przedmiotu leasingu (mienia). <p>Przy wyborze reasekuratorów Spółka bierze pod uwagę takie czynniki, jak stabilność i reputację reasekuratora (rating reasekuratora), ocenę kredytową reasekuratora, ocenę relacji cedowanego portfela do skali działalności reasekuratora, możliwość adekwatnego zarządzania ryzykiem płynności oraz ryzykiem niewykonania zobowiązania przez reasekuratora.</p> <p>Monitorowanie skuteczności ograniczania ryzyka poprzez reasekurację jest realizowane przez monitoring takich parametrów, jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wynik Towarzystwa na reasekuracji, w podziale na produkty oraz na reasekuratorów; • wpływ stosowanej polityki reasekuracji na współczynnik pokrycia wymogu kapitałowego; • wpływ rozliczeń z reasekuratorami na sytuację płynnościową (analiza przesunięcia między datą wypłaty świadczenia przez Towarzystwo i datą uzyskania środków od reasekuratora); • analiza maksymalnych ekspozycji Towarzystwa przed i po uwzględnieniu reasekuracji na zdarzenia ubezpieczeniowe, uwzględniające kumulację ryzyk.
Inne miary	<p>Pomiar ryzyka ubezpieczeniowego w PKO TU realizowany jest między innymi w ramach analizy rezygnacji z umów, poziomu maksymalnego limitu udziału Spółki w sumie na ryzyko brutto, analizy szkodowości oraz corocznej analizy scenariuszy szokowych – testów stresu w ramach procesu własnej oceny ryzyka i wypłacalności. Wyniki testów warunków skrajnych dla najistotniejszych ryzyk zostały zaprezentowane w rozdziale C.7.3. Dodatkowo dla ryzyka powodzi Spółka stosuje narzędzie do zarządzania ryzykiem powodzi i monitoruje w szczególności AAL (wartość rocznej zagregowanej straty – Annual Aggregate Loss) w podziale geograficznym na podstawie wyników generowanych przez narzędzie do zarządzania ryzykiem powodzi.</p>
Monitorowanie i raportowanie	<p>Monitorowanie i raportowanie ryzyka ubezpieczeniowego realizowane jest w postaci przygotowania i analizy cyklicznych raportów dla Zarządu, Komitetu Zarządzania Ryzykami oraz Komitetu Ryzyka przy Radzie Nadzorczej.</p>
Koncentracja ryzyka	<p>Koncentracja w rozumieniu ryzyka, na które narażony jest zakład ubezpieczeń, wynikającego z braku dywersyfikacji portfela aktywów lub z dużej ekspozycji na ryzyko niewykonania zobowiązania przez pojedynczego emitenta papierów wartościowych lub grupę powiązanych emitentów. Ryzyko koncentracji aktywów dotyczy wyłącznie zaangażowania Towarzystwa w obligacje Skarbu Państwa. Z uwagi na fakt, że Spółka uważa papiery wartościowe emitowane przez Skarb Państwa za bezpieczny instrument finansowy, przedmiotowa koncentracja będzie występowała w kolejnych okresach sprawozdawczych.</p>

C.2 Ryzyko rynkowe

Tabela C.2.1. Ryzyko rynkowe

Typ ryzyka	Ryzyko rynkowe.
Definicja	Ryzyko rynkowe oznacza straty lub niekorzystne zmiany sytuacji finansowej, wynikające bezpośrednio lub pośrednio z wahań poziomu i wahań zmienności rynkowych cen aktywów i instrumentów finansowych. Ryzyko rynkowe odzwierciedla również strukturalne niedopasowanie aktywów i zobowiązań, w szczególności w odniesieniu do czasu ich zapadalności i wymagalności. W szczególności obejmuje ono ryzyka: stopy procentowej, cen akcji, koncentracji, cen nieruchomości, spreadu i walutowe.
Ekspozycja	Ekspozycja dla ryzyka rynkowego po stronie portfela lokat Towarzystwa jest mierzona wartością rynkową dla poszczególnych klas aktywów, przy czym dla ryzyka stopy procentowej uwzględniony jest termin zapadalności dłużnych papierów wartościowych w porównaniu do terminów wymagalności zobowiązań. Ze względu na kompozycję portfela lokat, w którym dominującą pozycję zajmują obligacje Skarbu Państwa i depozyty bankowe, kluczowym ryzykiem rynkowym Towarzystwa jest ryzyko stopy procentowej oraz ryzyko koncentracji wynikające z plasowania środków w PKO Banku Polskim. Spółka nie posiada aktywów denominowanych w walutach obcych ani akcji.
SCR	Na koniec 2019 roku wymóg wyniósł 6 360 tys. zł wobec 4 932 tys. zł na koniec 2018 roku – łączna wartość wymogu kapitałowego dla ryzyka rynkowego przed dywersyfikacją. Zmiana była konsekwencją zmniejszenia relatywnej wartości szoku struktury stóp procentowych, przy jednoczesnym wzroście nominalnej wartości aktywów i zobowiązań.
Zarządzanie i techniki ograniczenia ryzyka	<p>Ryzyko rynkowe jest zarządzane poprzez alokację aktywów z uwzględnieniem limitów zdefiniowanych przez Spółkę. Lokaty Towarzystwa są inwestowane co do zasady w bezpieczne papiery wartościowe – głównie obligacje Skarbu Państwa. Spółka nie posiada i nie planuje istotnej ekspozycji na ryzyko walutowe czy też ryzyko cen akcji.</p> <p>Maksymalna ekspozycja na ryzyko rynkowe jest ograniczona przez najniższą z poniższych wartości:</p> <ul style="list-style-type: none"> • grupowy apetyt na ryzyko przypisany do Towarzystwa; • wewnętrzny apetyt na ryzyko i limity; • regulacje zewnętrzne. <p>Towarzystwo w celu ograniczenia nadmiernej ekspozycji na ryzyko wyznacza limity na poszczególne pozycje i/lub zmianę na tych pozycjach, jednocześnie monitorowana jest zgodność z ustanowionymi limitami.</p> <p>Dobór charakterystyki instrumentów finansowych, np. okres i rodzaj stopy procentowej, zależy od:</p> <ul style="list-style-type: none"> • struktury bilansu Towarzystwa; • sytuacji płynnościowej Towarzystwa; • ratingu i oceny sytuacji finansowej emitenta lub banku, w którym lokowane są środki. <p>Towarzystwo określa proces postępowania w celu utrzymania ryzyka na określonym poziomie, metody ograniczania ryzyka oraz wyznacza osoby odpowiedzialne za przebieg procesów zarządzania ryzykiem i utrzymanie ryzyka na oczekiwanym poziomie. Komitet Zarządzania Ryzykami może zarekomendować odpowiednią zmianę struktury aktywów w ramach wyznaczonych limitów w celu ograniczenia ryzyka oraz zapewnienia ciągłości spełniania limitów i wymogów kapitałowych.</p> <p>Spółka zarządza ekspozycją na ryzyko stopy procentowej (składowa ryzyka rynkowego) poprzez techniki dopasowania portfela lokat do struktury zobowiązań Towarzystwa w zakresie odpowiednio terminów zapadalności i wymagalności oraz limity na otwarte pozycje. Skuteczność wspomnianej techniki jest monitorowana poprzez analizę otwartych pozycji na stopę procentową (BPV) oraz analizę luki płynności.</p>
Inne miary	Pomiar ryzyka rynkowego w PKO TU realizowany jest między innymi w ramach analizy limitów inwestycyjnych, limitów na otwarte pozycje, doboru instrumentów finansowych oraz corocznej analizy scenariuszy szokowych – testów stresu w ramach procesu własnej oceny ryzyka i wypłacalności. Wyniki testów warunków skrajnych dla najistotniejszych ryzyk zostały zaprezentowane w rozdziale C.7.3.
Monitorowanie i raportowanie	Monitorowanie i raportowanie ryzyka rynkowego realizowane jest w postaci przygotowania i analizy cyklicznych raportów dla Zarządu, Komitetu Zarządzania Ryzykami oraz Komitetu Ryzyka przy Radzie Nadzorczej.
Koncentracja ryzyka	Koncentracja w rozumieniu ryzyka, na które narażony jest zakład ubezpieczeń, wynikającego z braku dywersyfikacji portfela aktywów lub z dużej ekspozycji na ryzyko niewykonania zobowiązania przez pojedynczego emitenta papierów wartościowych lub grupę powiązanych emitentów. Ryzyko koncentracji aktywów dotyczy wyłącznie zaangażowania Towarzystwa w obligacje Skarbu Państwa. Z uwagi na fakt, że Spółka uważa papiery wartościowe emitowane przez Skarb Państwa za bezpieczny instrument finansowy, przedmiotowa koncentracja będzie występowała w kolejnych okresach sprawozdawczych.

C.3 Ryzyko kredytowe

Tabela C.3.1. Ryzyko kredytowe

Typ ryzyka	Ryzyko kredytowe.
Definicja	Ryzyko kredytowe oznacza ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta lub pogorszenia się zdolności kredytowej zagrażającej wykonaniu takiego zobowiązania. W szczególności obejmuje ono ryzyko kredytowe reasekuratora.
Ekspozycja	Ekspozycja na ryzyka kredytowe w PKO TU jest monitorowana i kształtowana zgodnie z przyjętą Strategią Zarządzania Ryzykiem. Spółka nie inwestuje w obligacje korporacyjne, fundusze inwestycyjne, nie udziela pożyczek. Ryzyko kredytowe związane jest głównie z ryzykiem kredytowym reasekuratorów. Spółka zabezpiecza się przed tym ryzykiem poprzez dobór reasekuratorów o jak najlepszej wiarygodności kredytowej. Ekspozycja dla ryzyka kredytowego jest mierzona wartością rynkową należności od poszczególnych kontrahentów.
SCR	Na koniec 2019 roku wymóg wyniósł 6 402 tys. zł wobec 5 140 tys. zł na koniec 2018 roku – łączna wartość wymogu kapitałowego dla ryzyka niewykonania zobowiązania przez kontrahenta przed dywersyfikacją. Zmiana jest pochodną wzrostu wolumenu biznesu Spółki, skutkującego wzrostem wartości aktywów stanowiących ekspozycję względem reasekuratorów i Banku.
Zarządzanie i techniki ograniczenia ryzyka	Spółka ogranicza ekspozycję na ryzyko poprzez system limitów kredytowych dla kontrahentów oraz minimalny, akceptowany poziom oceny ryzyka kredytowego kontrahenta, a także poprzez dywersyfikację. W szczególności Towarzystwo współpracuje z reasekuratorami i instytucjami finansowymi o wysokiej klasie wiarygodności kredytowej (niskie prawdopodobieństwo niewywiązania się ze zobowiązania). Towarzystwo w ten sposób monitoruje ekspozycję na reasekuratorów oraz względem podmiotów bankowych.
Inne miary	Pomiar ryzyka kredytowego w PKO TU realizowany jest między innymi w ramach analizy limitów na linie kredytowe/inwestycje na poszczególnych kontrahentów, ratingu reasekuratora oraz corocznej analizy scenariuszy szokowych – testów stresu w ramach procesu własnej oceny ryzyka i wypłacalności. Wyniki testów warunków skrajnych dla najistotniejszych ryzyk zostały zaprezentowane w rozdziale C.7.3.
Monitorowanie i raportowanie	Monitorowanie i raportowanie ryzyka kredytowego realizowane jest w postaci przygotowania i analizy cyklicznych raportów dla Zarządu, Komitetu Zarządzania Ryzykami oraz Komitetu Ryzyka przy Radzie Nadzorczej.
Koncentracja ryzyka	Spółka nie zidentyfikowała istotnej koncentracji ryzyka kredytowego.

C.4 Ryzyko płynności

Tabela C.4.1. Ryzyko płynności

Typ ryzyka	Ryzyko płynności.
Definicja	Ryzyko płynności definiowane jest jako ryzyko zakładu ubezpieczeń i reasekuracji, w wyniku którego zakład nie jest w stanie skorzystać ze swoich inwestycji lub aktywów lub nie posiada wystarczającej kwoty aktywów w celu uregulowania zobowiązań finansowych, kiedy staną się wymagalne. W szczególności obejmuje ono ryzyka: niedopasowania, finansowania i wzrostu kosztów finansowania, kryzysu płynnościowego, płynnościowego instrumentu finansowego, realizacji opcji, transakcyjne.
Ekspozycja	Ekspozycja na ryzyko płynności w PKO TU jest monitorowana i kształtowana zgodnie z przyjętą Strategią Zarządzania Ryzykiem. Towarzystwo identyfikuje ryzyko płynności poprzez: <ul style="list-style-type: none"> • opracowanie i aktualizację miar płynności zdefiniowanych przez Spółkę; • systematyczny pomiar i monitoring miar płynności zgodnie z określonymi terminami; • analizę wyników testów warunków skrajnych (scenariuszy stresowych). Ekspozycja dla ryzyka płynności jest mierzona relacją płynnych papierów wartościowych (na przykład obligacje Skarbu Państwa) do wartości portfela lokat Towarzystwa.
EPIFP	Na koniec 2019 roku wyniósł 11 333 tys. zł wobec 8 424 tys. zł na koniec 2018 roku – łączna kwota oczekiwanego zysku z przyszłych składek, obliczona zgodnie z art. 260 ust. 2 Aktu Delegowanego. Wartość powyższego wskaźnika podlega fluktuacjom ze względu na jego powiązanie z wartością nieopłaconych na dzień kalkulacji składek (należności nieprzeterminowane, ujęte w najlepszym oszacowaniu rezerw).
Zarządzanie i techniki ograniczenia ryzyka	Spółka przeprowadza analizę luki oraz pomiar płynności bieżącej. Ryzyko płynności jest mitygowane poprzez utrzymywanie bufora środków płynnych, planowanie potrzeb płynnościowych oraz dopasowanie struktury inwestycji do wymagalności zobowiązań Towarzystwa.
Inne miary	Pomiar ryzyka płynności w PKO TU realizowany jest między innymi w ramach analizy przepływów gotówkowych i luki płynności, wskaźnika płynności i udziału aktywów płynnych w aktywach ogółem. Wyniki testów warunków skrajnych dla najistotniejszych ryzyk zostały zaprezentowane w rozdziale C.7.3, przy czym dla ryzyka płynności analizie poddawana jest niekorzystna sytuacja, taka jak konieczność nagłych wypłat bez wpływu na wymóg kapitałowy. Wszelkie analizy płynności wskazują na pełne bezpieczeństwo w tym zakresie.
Monitorowanie i raportowanie	Monitorowanie i raportowanie ryzyka płynności realizowane jest w postaci przygotowania i analizy cyklicznych raportów dla Zarządu, Komitetu Zarządzania Ryzykami oraz Komitetu Ryzyka przy Radzie Nadzorczej.
Koncentracja ryzyka	Spółka nie zidentyfikowała istotnej koncentracji ryzyka płynności.

C.5 Ryzyko operacyjne

Tabela C.5.1. Ryzyko operacyjne

Typ ryzyka	Ryzyko operacyjne.
Definicja	Ryzyko operacyjne oznacza ryzyko powstania straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi, systemów lub zdarzeń zewnętrznych. Szczegółowa kategoryzacja typów ryzyk określana jest przez PKO TU w odrębnej polityce zarządzania ryzykiem operacyjnym.
Ekspozycja	Identyfikacja ryzyka operacyjnego, tj. rozpoznanie, jakie rodzaje ryzyka operacyjnego mogą się urzeczywistnić w działalności Towarzystwa, jest dokonywana przez: <ul style="list-style-type: none"> • gromadzenie danych o ryzyku operacyjnym; • samoocenę ryzyka operacyjnego; • proces oceny ryzyka inicjatyw. Ekspozycja na ryzyko operacyjne jest pochodną skali prowadzonej działalności operacyjnej – wolumenu przyписu składki, liczby i jakości procesów biznesowych oraz liczby nowych inicjatyw w ramach prowadzonej działalności.
SCR	Na koniec 2019 roku wymóg wyniósł 15 010 tys. zł wobec 10 355 tys. zł na koniec 2018 roku – łączna wartość wymogu kapitałowego dla ryzyka operacyjnego. Zmiana wynikała z rozwoju skali działalności Towarzystwa.
Zarządzanie i techniki ograniczenia ryzyka	Spółka zarządza ryzykiem operacyjnym poprzez określenie procesów i wskazanie osób za nie odpowiedzialnych. Dodatkowo Spółka posiada zdefiniowaną strukturę organizacyjną i sprecyzowany zakres obowiązków poszczególnych jednostek organizacyjnych. Spółka opracowała i na bieżąco testuje plany ciągłości działania dla procesów krytycznych, zarządza bezpieczeństwem systemów informatycznych. Ryzyko operacyjne i jego potencjalny wpływ monitorowany jest w ramach procesu oceny własnej ryzyka, a także poprzez analizę incydentów/zdarzeń operacyjnych oraz zmian w otoczeniu Spółki. W razie konieczności ograniczenia ryzyka operacyjnego Spółka modyfikuje procesy oraz wdraża nowe rozwiązania technologiczne.
Inne miary	Pomiar ryzyka operacyjnego w PKO TU realizowany jest poprzez określenie poziomu ryzyka zgodnie z przyjętą w Towarzystwie skalą oceny wynikającą z oczekiwanej częstotliwości i dotkliwości wystąpienia strat operacyjnych w ramach samooceny ryzyka operacyjnego oraz analizy ryzyka inicjatyw. Do pomiaru ryzyka służą także mierniki tworzone dla wybranych ryzyk, tzw. Key Risk Indicators (KRI), oraz kwantyfikacja strat operacyjnych (monitoring limitu wartości strat na ryzyko operacyjne w relacji do poziomu kapitałów własnych). Wyniki testów warunków skrajnych dla najistotniejszych ryzyk zostały zaprezentowane w rozdziale C.7.3, przy czym dla ryzyka operacyjnego dokonano analizy specyficznych, potencjalnych scenariuszy, takich jak hipotetyczne zdarzenie fraudowe, brak ciągłości obsługi klientów czy też nieprawidłowości w procesie sprzedażowym. Przedmiotowa analiza potwierdziła wystarczające i komfortowe pokrycie hipotetycznych strat wg najgorszego scenariusza kapitałem na ryzyko operacyjne. Jednocześnie potwierdzono, iż obecne mitygacje są właściwe, a planowane działania usprawniające są realizowane w ramach bieżącej działalności operacyjnej lub monitorowania rekomendacji Audytu Wewnętrznego.
Monitorowanie i raportowanie	Monitorowanie i raportowanie ryzyka operacyjnego realizowane jest w postaci przygotowania i analizy cyklicznych raportów dla Zarządu, Komitetu Zarządzania Ryzykami oraz Komitetu Ryzyka przy Radzie Nadzorczej.
Koncentracja ryzyka	Spółka nie zidentyfikowała istotnej koncentracji ryzyka operacyjnego.

C.6 Pozostałe istotne ryzyka

Na podstawie wiedzy eksperckiej zidentyfikowane zostały następujące ryzyka, nieuwzględnione w profilu ryzyka zdefiniowanym przez Formułę Standardową:

- Ryzyko kapitałowe rozumiane jest jako ryzyko niezapewnienia odpowiedniego poziomu i struktury kapitałów własnych, w odniesieniu do skali prowadzonej przez Spółkę działalności i ekspozycji na ryzyko, a tym samym niewystarczających do absorpcji strat nieoczekiwanych z uwzględnieniem planów rozwoju i sytuacji skrajnych. Jest ono zarządzane poprzez bufora na wskaźniki wypłacalności i zdefiniowanie poziomów ostrzegawczych. Proces ORSA jest skoncentrowany na zarządzaniu tym ryzykiem.
- Ryzyko biznesowe (w tym ryzyko strategiczne) rozumiane jest jako ryzyko nieosiągnięcia założonych celów finansowych, w tym poniesienia strat, wynikające z niekorzystnych zmian zachodzących w otoczeniu biznesowym, podjęcia niekorzystnych decyzji, nieprawidłowego wprowadzenia podjętych decyzji lub braku podjęcia odpowiednich działań, które miałyby być odpowiedzią na zachodzące w otoczeniu biznesowym zmiany. PKO TU nie utrzymuje kapitału na pokrycie tego ryzyka, ale zarządza nim jakościowo poprzez odpowiednie działania, mające na celu ciągłe monitorowanie i ograniczanie ryzyka, w szczególności poprzez opracowywanie planów działania dla ryzyk oszacowanych jako istotne w procesie analizy PEST. Ze względu na uznanie ryzyka biznesowego za istotne zostało ono objęte strategicznym limitem tolerancji.
- Ryzyko braku zgodności definiowane jest jako ryzyko poniesienia sankcji prawnych, powstania strat finansowych, bądź utraty reputacji lub wiarygodności wskutek niezastosowania się Towarzystwa, pracowników Towarzystwa lub podmiotów działających w jego imieniu lub na jego rzecz do przepisów prawa, regulacji wewnętrznych, regulacji organu nadzoru oraz przyjętych przez Towarzystwo standardów postępowania, w tym norm etycznych. Spółka deklaruje zerową tolerancję na ryzyko braku zgodności. W zakresie pomiaru ryzyko braku zgodności jest częściowo objęte limitem dla ryzyka operacyjnego, o ile jego materializacja przejawia się w formie strat operacyjnych.
- Ryzyko modeli zdefiniowane jest jako ryzyko poniesienia strat w wyniku podejmowania błędnych decyzji biznesowych na podstawie funkcjonujących modeli. Spółka wdrożyła procedury mające na celu szacowanie poziomu ryzyka modeli i zarządzanie nim.
- Ryzyko utraty reputacji definiowane jest jako ryzyko pogorszenia reputacji wśród klientów, kontrahentów, organów nadzoru i kontroli oraz opinii publicznej na skutek decyzji biznesowych Towarzystwa, zdarzeń operacyjnych, przypadków braku zgodności lub innych zdarzeń. Jest ono zarządzane jakościowo poprzez wdrożenie odpowiednich mechanizmów.

Podsumowując, na podstawie jakościowej analizy profilu ryzyka PKO TU nie zostały zidentyfikowane żadne ryzyka, dla których konieczne byłoby utrzymywanie dodatkowego kapitału w ramach ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności, poza tymi, które są zdefiniowane przez Formułę Standardową. Jednocześnie w roku 2019 nie zidentyfikowano innych ryzyk nieuwzględnionych w profilu ryzyka zdefiniowanym przez Formułę Standardową.

Dodatkowo, Spółka przeprowadziła analizę ryzyka dotyczącą sytuacji kryzysowej związanej ze stanem epidemii – koronawirus SARS-CoV-2 (COVID-19). W ramach analizy uwzględniono następujące czynniki:

- wypłacalność,
- sytuację płynnościową,
- stabilność finansowania,
- potencjalną utratę wartości aktywów finansowych i niefinansowych,
- przychody Spółki do końca 2020 roku, w tym strukturę produktową,
- koszty działalności Spółki do końca 2020 roku, w tym wysokość szkód dla poszczególnych rodzajów ubezpieczanych ryzyk,
- wpływ pandemii na przyszłe plany finansowe,
- planowanie ciągłości działania Spółki oraz jej kontrahentów,
- efekt przejścia Spółki na pracę zdalną.

W oparciu o przeprowadzoną analizę Zarząd nie identyfikuje zagrożenia dla kontynuacji działalności przez okres co najmniej 12 miesięcy od daty bilansowej oraz dla wypłacalności Spółki.

C.7 Wszelkie inne informacje

C.7.1 Zasada „ostrożnego inwestora”

Spółka lokuje środki zgodnie z zasadą ostrożnego inwestora, określoną w art. 276 Ustawy, tj. inwestuje wyłącznie w aktywa i instrumenty finansowe, których ryzyko może właściwie określić, mierzyć, monitorować, którym może właściwie zarządzać, które może właściwie kontrolować i prowadzić sprawozdawczość w zakresie ryzyka i które potrafi właściwie uwzględnić przy ocenie ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności.

W procesie inwestowania Spółka uwzględni konieczność zarządzania ryzykiem związanym z lokowaniem środków finansowych, obejmującym w szczególności:

- ryzyko rynkowe, związane z możliwością spadku wartości portfela aktywów wynikającą bezpośrednio lub pośrednio z wahań poziomu i wahań zmienności rynkowych cen aktywów i instrumentów finansowych;
- ryzyko kredytowe, związane z możliwością spadku wartości portfela aktywów wynikającą z nieoczekiwanego niewykonania zobowiązania przez kontrahenta lub pogorszenia się zdolności kredytowej zagrażającej wykonaniu takiego zobowiązania;
- ryzyko płynności, związane z możliwością poniesienia dodatkowych kosztów w sytuacji, gdy zakład nie jest w stanie skorzystać ze swoich inwestycji lub aktywów lub nie posiada wystarczającej kwoty aktywów w celu uregulowania zobowiązań finansowych, kiedy staną się wymagalne;
- ryzyko operacyjne, związane z możliwością powstania straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi, systemów lub zdarzeń zewnętrznych w obszarze wyceny i lokowania środków finansowych.

Spółka prowadzi działalność inwestycyjną, kierując się następującymi celami inwestycyjnymi:

- środki finansowe są lokowane w sposób zapewniający jak najwyższy poziom rentowności przy zachowaniu ich odpowiedniej płynności oraz najwyższym poziomie bezpieczeństwa;
- strategie inwestycyjne mogą jednak różnić się w zależności od rodzaju produktu, z którym związane są aktywa;
- wyniki inwestycyjne muszą umożliwić Towarzystwu wypełnienie zobowiązań w stosunku do klientów oraz zapewnić mu ciągłość działania i rozwój poprzez:
  - najlepsze dopasowanie aktywów i pasywów, zminimalizowanie ryzyka inwestycyjnego związanego ze zmiennością rynku finansowego oraz zmiennością wartości instrumentów,
  - generowanie konkurencyjnego zwrotu z kapitału, który Towarzystwo pozyskało od akcjonariuszy,
  - ograniczenie wpływu zakłóceń na lokalnych rynkach poprzez dywersyfikację inwestycji,
  - lokaty w aktywa, które nie są dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym, utrzymywane są na ostrożnym poziomie (brak w portfelu lokat Spółki na 31 grudnia 2019 roku),
  - Spółka lokuje aktywa w instrumenty pochodne w celu zmniejszenia ryzyka lub efektywnego zarządzania portfelem (brak w portfelu lokat Spółki na 31 grudnia 2019 roku),
  - Spółka nie posiada aktywów o podwyższonym ryzyku,
  - istniejące koncentracje zostały omówione w punktach C.1–C.5.

Inwestycje zarządzane są na podstawie:

- polskich wymogów prawnych oraz wymogów KNF;
- limitów na poszczególnych kontrahentów finansowych;
- zasad i limitów inwestycyjnych określonych w wewnętrznych regulacjach.

Spółka monitoruje dopasowanie między aktywami i pasywami, ze szczególną uwagą zwróconą na terminy prognozowanych przepływów pieniężnych oraz na dopasowanie walutowe. Jednocześnie lokuje środki z zachowaniem odpowiedniej struktury poszczególnych kategorii instrumentów finansowych i środków pieniężnych w portfelach inwestycyjnych, ograniczając ryzyko zmienności wartości portfeli zarówno w krótkim, jak i długim horyzoncie czasowym. PKO TU utrzymuje odpowiedni do specyfiki działalności, portfeli i potrzeb płynnościowych poziom środków płynnych w celu zapewnienia możliwości regulowania bieżących zobowiązań w wymaganym terminie.

Zarządzanie portfelami Spółka zleca PKO TFI., z którym w październiku 2015 podpisała umowę na zarządzanie. W toku 2017 roku PKO TU aneksowało umowę, między innymi wprowadzając opłatę za sukces oraz rozszerzając zakres współpracy o usługi związane z wyceną aktywów. PKO TFI jest spółką świadczącą profesjonalne usługi zarządzania aktywami, posiadającą odpowiednie w tym zakresie zezwolenia i kompetencje. Celem inwestycyjnym Spółki jest maksymalizacja dopasowania aktywów i zobowiązań. Spółka w sposób ciągły monitoruje jakość wykonywanej przez PKO TFI usługi, między innymi monitorując przestrzeganie limitów, sprawdzając dokumentację i analizując wyniki inwestycyjne.

PKO TU zatrudnia doradcę inwestycyjnego w celu opracowania i realizacji strategii inwestycyjnej pomimo zawarcia umowy z podmiotem uprawnionym do zarządzania aktywami na zlecenie, tj. z PKO TFI.

C.7.2 Ekspozycje wynikające z pozycji pozabilansowych

Spółka nie posiada istotnych pozycji pozabilansowych.

C.7.3 Testy warunków skrajnych i analiza wrażliwości

Towarzystwo przeprowadza dwa rodzaje testów warunków skrajnych, tj. specyficzne dla poszczególnych rodzajów ryzyka (ryzyka aktuarialnego, ryzyka rynkowego, ryzyka kredytowego, ryzyka operacyjnego) oraz kompleksowe, zarówno zdefiniowane przez KNF, jak i wynikające z własnej oceny ryzyka. Raporty z przeprowadzonych testów warunków skrajnych obejmują opis przeprowadzonych scenariuszy testów warunków skrajnych, wyniki testów warunków skrajnych oraz komentarz do uzyskanych wyników.

W szczególności Spółka zastosowała scenariusze mogące istotnie pogorszyć pozycję kapitałową Towarzystwa:

- materializacja ryzyka powodzi z okresem powrotu 1 na 200 lat, czyli zgodnie ze scenariuszem zdefiniowanym przez formułę standardową, tj. strata w wysokości wymogu wypłacalności na ryzyko powodzi. Scenariusz zakłada zajście zdarzenia powodziowego w danym roku analizy (np. w projekcji dla roku 2020 zakłada się wystąpienie zdarzenia wyłącznie w roku 2020). Podsumowując, zdarzenia katastroficzne, takie jak powódź, nie stanowią istotnego zagrożenia dla sytuacji kapitałowej Spółki ze względu na posiadaną umowę reasekuracji nadwyżki szkody na zdarzenie katastroficzne ze zdefiniowanym zachowaniem. Wrażliwość wskaźnika wypłacalności (SCR) na powyższe zdarzenie katastroficzne nie przekracza 2 punktów % zarówno w roku 2020 jak i 2021 w odniesieniu do przedmiotowego wskaźnika w scenariuszu bazowym;
- obniżenie ratingu dla kluczowych reasekuratorów. Do kalkulacji niniejszego scenariusza założono obniżenie ratingu dla wszystkich reasekuratorów do poziomu jakości kredytowej „3” (PD=0,24%) lub „2” (PD=0,05%). Przeprowadzone analizy wskazują, że obniżenie ratingu reasekuratorów, z którymi współpracuje Towarzystwo, nie stanowi istotnego zagrożenia dla sytuacji kapitałowej Spółki. Wrażliwość wskaźnika wypłacalności (SCR) na pogorszenie jakości kredytowej reasekuratorów wynosi około 5 punktów % zarówno w roku 2020 jak i 2021 w odniesieniu do przedmiotowego wskaźnika w scenariuszu bazowym;
- realizacja planów dotyczących nowego biznesu na poziomie 120% i 80% w stosunku do planu bazowego. Zgodnie z przeprowadzonymi szacunkami Spółka zakłada, że wymogi kapitałowe zostaną pokryte środkami własnymi, nawet w przypadku umiarkowanych odchyłeń faktycznego wykonania względem przyjętych szoków. Potwierdzają to wszystkie scenariusze przyjęte do analizy. Wrażliwość wskaźnika wypłacalności (SCR) na poziom realizacji planów sprzedażowych nie przekracza 13 punktów % w roku 2020 oraz 11 punktów % w roku 2021 w odniesieniu do przedmiotowego wskaźnika w scenariuszu bazowym;
- uwzględnienie ryzyka spreadu i koncentracji dla papierów wartościowych Skarbu Państwa. Wrażliwość wskaźnika wypłacalności (SCR) na uwzględnienie ryzyka kredytowego dla krajowych papierów skarbowych nie przekracza 40 punktów % zarówno w roku 2020 jak i 2021 w odniesieniu do przedmiotowego wskaźnika w scenariuszu bazowym.
- przekroczenie planowanych kosztów - wrażliwość wskaźnika wypłacalności (SCR) na uwzględnienie ryzyka kosztów nie przekracza 15 punktów % w roku 2020 oraz 21 punktów % w roku 2021 w odniesieniu do przedmiotowego wskaźnika w scenariuszu bazowym.

W żadnym z powyższych scenariuszy współczynnik pokrycia wymogu kapitałowego środkami własnymi nie osiąga wartości niższej niż 117%. Środki własne w systemie Wypłacalność II należą do Kategorii 1 w ramach powyższej analizy.

Spółka rozpatrzyła również tzw. odwrócony test stresu, który został zdefiniowany jako realizacja ryzyka powodzi (zajście straty w wysokości SCR na ryzyko powodzi) przy jednoczesnym bankructwie reasekuratorów, z którymi spółka ma podpisane umowy reasekuracji nieproporcjonalnej, i brak możliwości ponownego zapewnienia reasekuracji nieproporcjonalnej.

W analizie uwzględniona została pełna strata w wysokości SCR na ryzyko powodzi ze względu na niepewność związaną z możliwością rozliczenia straty podatkowej w kolejnych latach (podejście ostrożnościowe).

Spółka ocenia, że zajście scenariusza zdefiniowanego w odwróconym teście stresu jest mało prawdopodobne (scenariusz o niższym prawdopodobieństwie zajścia niż 1 na 200 lat), w szczególności biorąc pod uwagę rating reasekuratorów, z którymi zostały podpisane umowy reasekuracji. W ocenie tej brane jest pod uwagę również bardzo konserwatywne założenie o braku możliwości ponownego zapewnienia reasekuracji.

C.7.4 Inne informacje

Spółka nie posiada innych, poza wykazanymi w powyższych rozdziałach, istotnych informacji dotyczących profilu ryzyka.

D. Wycena do celów wypłacalności

Ujmowanie aktywów i zobowiązań w bilansie ekonomicznym

Zasady ujmowania aktywów i zobowiązań na potrzeby bilansu ekonomicznego są zgodne z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej, a także spójne z zasadami obowiązującymi dla statutowych sprawozdań finansowych sporządzonych zgodnie z PSR.

W okresie sprawozdawczym Spółka nie dokonała zmian w stosowanych zasadach ujmowania istotnych grup aktywów i zobowiązań.

Wycena aktywów i zobowiązań w bilansie ekonomicznym

Podstawą wyceny aktywów i zobowiązań przez zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji jest wartość wyznaczona przez cenę rynkowych, notowanych na aktywnych rynkach, tych samych aktywów lub zobowiązań zgodnie z art. 223 ust. 1 Ustawy, tj. w wartości godziwej. Wartość godziwa rozumiana jest jako kwota, za jaką aktywa mogłyby zostać wymienione pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi stronami transakcji na warunkach rynkowych.

Zgodnie z art. 10 Aktu Delegowanego wycena aktywów dokonywana jest w sposób hierarchiczny, tzn.:

- w przypadku instrumentów notowanych na aktywnych rynkach ustalenie wartości godziwej odbywa się w oparciu o kurs zamknięcia z ostatniego notowania tych samych aktywów;
- w przypadku gdy zastosowanie metody wyceny według cen rynkowych notowanych na aktywnych rynkach tych samych aktywów nie jest możliwe, wartość godziwą ustala się w oparciu o ceny rynkowe aktywów notowanych na aktywnych rynkach podobnych składników aktywów z uwzględnieniem korekt odzwierciedlających różnice;
- jeżeli brak jest możliwości wyceny instrumentów w oparciu o powyższe zasady, do wyceny wykorzystuje się alternatywne metody wyceny, które uwzględniają publicznie dostępne informacje rynkowe. Metody alternatywne stosowane przez Towarzystwo zostały opisane w pkt D.4.

Rynek aktywny to rynek, na którym zawierane są transakcje dotyczące składnika aktywów, charakteryzujący się dostateczną częstotliwością obrotów i dostatecznym wolumenem obrotu, aby dostarczać bieżących informacji na temat wartości godziwej danego instrumentu finansowego.

Towarzystwo w oparciu o dostępne dane (w tym dane historyczne dotyczące płynności) określa dla poszczególnych instrumentów poziom wolumenu obrotów oraz częstotliwość obrotów, pozwalające na przyjęcie podanych do publicznej wiadomości cen jako ceny rynkowe.

Instrument finansowy uznaje się za notowany na aktywnym rynku, pod warunkiem, że:

- został dopuszczony do obrotu na tym rynku;
- ceny z tego rynku podawane są do publicznej informacji;
- w każdym dniu na tym rynku zawierane są transakcje na tym instrumencie lub w każdym dniu dostępne są na tym rynku wiarygodne kwotowania cen zainteresowanych nabywców i sprzedawców.

Gdy dany składnik aktywów notowany jest na więcej niż jednym rynku wyceny, wyznacza się rynek główny, z którego będą pochodziły kursy wyceny wykorzystywane do ustalenia wartości godziwej tego instrumentu, w oparciu o wolumen obrotów.

D.1 Aktywa

Grupy aktywów w bilansie ekonomicznym Spółki na dzień 31 grudnia 2019 roku zostały przedstawione w poniższej tabeli.

W kolumnie „Wartość wg PSR” zaprezentowano wartości ze sprawozdania statutowego Spółki zgodnie z treścią ekonomiczną, ale bez dokonywania korekt, które byłyby konieczne w celu dostosowania tych liczb do formatu i sposobu prezentacji wymaganego w reżimie Wyplacalności II. Suma aktywów w poniższej tabeli (PSR) odpowiada sumie aktywów ze sprawozdania statutowego Spółki.

Tabela D.1.1. Aktywa w bilansie ekonomicznym Spółki na dzień 31 grudnia 2019 roku (w tys. zł)

	REF	Wartość wg PSR	Korekty prezentacyjne	Korekty wyceny	Wartość wg Solwency II
Aktywowane koszty akwizycji	D.1.1	835 779	0	-835 779	0
Wartości niematerialne i prawne	D.1.2	26 000	0	-26 000	0
Aktywa z tytułu odroczonego podatku	D.3.1	0	0	0	0
Nieruchomości, maszyny i wyposażenie (rzeczowe aktywa trwałe) wykorzystywane na użytek własny	D.1.3	1 533	0	+3 494	5 027
Lokaty (inne niż aktywa dla ubezpieczeń na życie, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i dla ubezpieczeń na życie związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)	D.1.4	520 532	0	-143	520 389
Dłużne papiery wartościowe	D.1.4.1	489 164	0	0	489 164
Depozyty inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych	D.1.4.2	31 368	0	-143	31 225
Kwoty należne z umów reasekuracji dla zobowiązań wynikających z:	D.1.5 /D.2.4	0	0	+49 792	49 792
Ubezpieczenia inne niż ubezpieczenia na życie i ubezpieczenia zdrowotne o charakterze ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie		0	0	+49 792	49 792
Ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem zdrowotnych)		0	0	+35 552	35 552
Ubezpieczenia zdrowotne o charakterze ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie		0	0	+14 240	14 240
Należności z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych	D.1.6	20 063	-1 762	-18 301	0
Należności z tytułu reasekuracji biernej	D.1.6	58 374	-600	-57 774	0
Pozostałe należności (handlowe, inne niż z działalności ubezpieczeniowej)	D.1.7	33	+1 762	-10	1 785
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	D.1.4.3	3	0	0	3
Pozostałe aktywa (niewykazane w innych pozycjach)		663	+600	-663	600
Aktywa ogółem		1 462 980	0	-885 385	577 595

Metody wyceny istotnych pozycji bilansu ekonomicznego, a także istotne różnice pomiędzy podstawami, metodami i założeniami stosowanymi przez Spółkę do wyceny na potrzeby sprawozdań finansowych zostały zaprezentowane w poniższych rozdziałach. Pozycje o niskim progu materialności, które nie mają istotnego wpływu na ocenę dokonywaną przez użytkowników niniejszego sprawozdania, nie ujawniono.

D.1.1 Aktywowane koszty akwizycji

W bilansie ekonomicznym aktywowane koszty akwizycji w części przypadającej na przyszłe okresy sprawozdawcze wyceniane są w wartości zero.

W bilansie statutowym koszty poniesione w okresie sprawozdawczym w części przypadającej na przyszłe okresy sprawozdawcze podlegają rozliczeniu w czasie i są wykazywane jako aktywowane koszty akwizycji.

D.1.2 Wartości niematerialne i prawne

W bilansie ekonomicznym Towarzystwo wycenia w wartości niezerowej wyłącznie te składniki wartości niematerialnych i prawnych, w zakresie których uzasadnione jest wykazanie dodatniej wartości składnika aktywów, możliwej do uzyskania przy ewentualnej transakcji odsprzedaży (stosownie do art. 12 Aktu Delegowanego). Wg stanu na koniec roku 2019 Spółka nie zidentyfikowała takich pozycji, wobec czego wartości niematerialne i prawne w bilansie ekonomicznym wynoszą zero.

W bilansie statutowym wartości niematerialne i prawne wyceniane są wg ceny nabycia pomniejszonej o umorzenie i odpisy z tytułu trwałej utraty wartości.

D.1.3 Nieruchomości, maszyny i wyposażenie (rzeczowe aktywa trwałe) wykorzystywane na użytek własny

Towarzystwo wycenia rzeczowe aktywa trwałe w wartości godziwej alternatywną metodą wyceny opisaną w rozdziale D.4.

W bilansie statutowym środki trwałe są wyceniane w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia, pomniejszonych o odpisy amortyzacyjne lub umorzeniowe oraz o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości.

Ponadto, na potrzeby sporządzania bilansu ekonomicznego, zgodnie z zasadami MSSF 16 umowy leasingu, Towarzystwo ujmuje w aktywa z tytułu prawa do użytkowania majątku trwałego.

Spółka rozpoznaje aktywa z tytułu prawa do użytkowania przedmiotu leasingu oraz zobowiązania z tytułu płatności leasingowych, za wyjątkiem krótkoterminowych umów leasingowych (do 12 miesięcy) oraz umów leasingowych dotyczących nieistotnych kwotowo składników aktywów (składnik aktywów ma wartość mniejszą niż 20 000 PLN, ustalaną w oparciu o wartość nowego składnika aktywów bez względu na wiek składnika aktywów objętego leasingiem).

Po początkowym ujęciu Spółka wycenia składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania pomniejszając jego wartość początkową o odpisy amortyzacyjne (umorzenie) i straty z tytułu utraty wartości oraz koryguje z tytułu aktualizacji wyceny zobowiązania z tytułu leasingu.

D.1.4 Lokaty (inne niż aktywa dla ubezpieczeń na życie, w których świadczenie jest ustalone w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i dla ubezpieczeń na życie związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)

D.1.4.1 Dłużne papiery wartościowe

W bilansie ekonomicznym Towarzystwo stosuje wycenę wg wartości godziwej ustalonej na podstawie notowań z aktywnego rynku.

W bilansie statutowym Towarzystwo wycenia aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności według skorygowanej ceny nabycia z uwzględnieniem odpisów z tytułu trwałej utraty wartości, pozostałe dłużne papiery wartościowe wyceniane są w wartości godziwej.

D.1.4.2 Depozyty inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych

W bilansie ekonomicznym Towarzystwo wycenia depozyty inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych z zastosowaniem uproszczonej metody wyceny, ze względu na brak aktywnego i regularnego rynku.

Wartość godziwa depozytów typu over night (O/N) została ustalona wg wartości nominalnej lub kwoty wymagalnej zapłaty, tj. wartości nominalnej powiększonej o narosłe odsetki (naliczone liniowo). Zastosowane przez Towarzystwo uproszczenie przy ustalaniu wartości godziwej depozytu O/N zostało podyktowane krótkim terminem od daty zawarcia do daty zapadalności tych depozytów.

Przyjęta przez Towarzystwo uproszczona metoda wyceny zgodna jest z art. 9 pkt 4 aktu delegowanego.

Wartość godziwa depozytów innych niż depozyty typu O/N ustalana jest z wykorzystaniem alternatywnej metody wyceny opisanej w rozdziale D.4.

W bilansie statutowym Towarzystwo wykazuje depozyty w wartości ustalonej według skorygowanej ceny nabycia z wykorzystaniem efektywnej stopy procentowej za wyjątkiem depozytów O/N.

D.1.5 Kwoty należne z umów reasekuracji

Wyznaczanie wartości kwot należnych z umów reasekuracji opiera się na metodyce aktuarialnej, obejmującej wyliczenie oczekiwanych przepływów pieniężnych związanych z rozliczeniami z reasekuratorem (zob. opis w podrozdziale D.2.4).

W bilansie statutowym kwoty należne z umów reasekuracji nie występują w aktywach. Odpowiednikiem tych kwot jest udział reasekuratora w rezerwach, wyznaczany na podstawie zapisów umów reasekuracyjnych, określających poziom cedowanego ryzyka na poziomie pojedynczej polisy w ramach rezerwy składki i rezerwy szkodowej (dla szkód zgłoszonych) oraz na poziomie ryzyka i roku polisy dla rezerwy na szkody zaistniałe, niezgłoszone (IBNR).

D.1.6 Należności z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych oraz z tytułu reasekuracji biernej

W bilansie ekonomicznym w pozycji tej prezentowane są jedynie przeterminowane należności od ubezpieczających, zakładów ubezpieczeń oraz inne związane z działalnością ubezpieczeniową, a także należności z tytułu reasekuracji biernej, nieujęte w przepływach pieniężnych w najlepszym oszacowaniu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych (BEL) lub w kwotach należnych w przypadku reasekuracji biernej.

Dla potrzeb sporządzenia bilansu ekonomicznego wycena przeterminowanych należności z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych dokonywana jest z wykorzystaniem uproszczonej metody wyceny (zdyskontowanych przepływów pieniężnych).

Spodziewane terminy spłaty tych należności nie przekraczają sześciu miesięcy od daty bilansowej. Dlatego też dla celów wyceny w bilansie ekonomicznym przyjęto założenie, że efekt dyskontowania jest nieistotny. W efekcie racjonalnym przybliżeniem wartości godziwej należności na dzień 31 grudnia 2019 roku jest ich wartość nominalna.

Przyjęta przez Towarzystwo uproszczona metoda wyceny zgodna jest z art. 9 pkt 4 aktu delegowanego.

W bilansie statutowym należności z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych oraz należności z tytułu reasekuracji biernej, obejmują saldo oczekiwanych wpływów, a ich wycena następuje wg wartości nominalnej pomniejszonej o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości. Ujęta korekta wartości między bilansem ekonomicznym a bilansem statutowym w całości wynika z ujęcia nieprzeterminowanych należności w najlepszym oszacowaniu rezerw jako przyszłe przepływy pieniężne. Ponadto, saldo należności ubezpieczeniowych, które nie jest jednoznacznie przyporządkowane do produktu zostało przeniesione do pozycji Pozostałe należności (handlowe, inne niż z działalności ubezpieczeniowej) – korekta prezentacyjna.

Ponadto, w pozycji tej ujmowane są przeterminowane należności od reasekuratorów z tytułów innych niż płatności dotyczące uregulowanych roszczeń ubezpieczeniowych, które prezentowane są w pozycji „Pozostałe aktywa (niewykazane w innych pozycjach)”.

Należności nieprzeterminowane uwzględniane są w wycenie pozycji „Kwoty należne z umów reasekuracji” jako przyszłe przepływy pieniężne.

D.1.7 Pozostałe należności (handlowe, inne niż z działalności ubezpieczeniowej)

Pozostałe należności prezentowane są w bilansach: ekonomicznym i statutowym w wartości oczekiwanej, nominalnej wpłaty.

Przyjęta przez Towarzystwo uproszczona metoda wyceny należności opiera się na historycznej analizie spłacalności należności. Z uwagi na terminowe regulowanie należności przez kontrahentów (w terminie poniżej sześciu miesięcy) efekt dyskonta jest nieistotny, pomijany przy ustaleniu wartości godziwej.

Przyjęta przez Towarzystwo uproszczona metoda wyceny zgodna jest z art. 9 pkt 4 aktu delegowanego.

D.2 Rezerwy techniczno-ubezpieceniowe

D.2.1 Wycena rezerw techniczno-ubezpieceniowych

Tabela poniżej przedstawia wysokość rezerw techniczno-ubezpieceniowych (w tys. zł) w podziale na wartość najlepszego oszacowania (brutto) i margines ryzyka, w podziale na linie biznesowe.

Tabela D.2.1. Rezerwy techniczno-ubezpieceniowe wg stanu na 31 grudnia 2019 roku (w tys. zł)

Linia biznesu	Najlepsze oszacowanie rezerwy	Margines ryzyka	Razem
Ubezpieczenia pokrycia kosztów świadczeń medycznych	48 434	3 368	51 802
Ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów	16 296	932	17 229
Ubezpieczenia OC z tyt. użytkowania pojazdów mechanicznych	1	25	25
Pozostałe ubezpieczenia pojazdów	-2	0	-2
Ubezpieczenia morskie, lotnicze i transportowe	1 752	118	1 870
Ubezpieczenia od ognia i pozostałych szkód rzeczowych	38 492	1 060	39 553
Ubezpieczenia OC ogólnej	923	56	979
Ubezpieczenia kredytu i gwarancji ubezpieczeniowej	721	65	786
Ubezpieczenia ochrony prawnej	77	2	79
Ubezpieczenia świadczenia pomocy	1 221	42	1 263
Ubezpieczenia różnych ryzyk finansowych	86 737	6 666	93 402
Razem	194 652	12 335	206 988

Kalkulacja najlepszego oszacowania rezerw (dalej: BEL) dla każdej z wykazanych linii biznesowych odbywa się na podstawie prognozy przepływów finansowych, zgodnie z Aktem Delegowanym (art. 28). W przepływach nie są ujmowane: podatek od zysków oraz podatek bankowy, na podstawie art. 28 h Aktu Delegowanego Wypłatność II. Przy wyznaczaniu BEL nie są uwzględniane zarówno przyszłe działania Zarządu czy przyszłe świadczenia uznaniowe (ze względu na ich brak), jak również dynamiczne zachowanie ubezpieczających.

Kalkulacja dokonywana jest przy zastosowaniu deterministycznej wyceny stóp procentowych, z uwzględnieniem wszelkich opcji (w tym gwarancji zwrotu składki za niewykorzystany okres ochrony). Spółka stosuje deterministyczną wycenę ze względu na niewystępowanie gwarancji finansowych z dodatnią wartością TVOG (Time Value of Options and Guarantees).

Spółka:

- nie stosuje korekty dopasowującej, o której mowa w art. 77b Dyrektywy;
- nie stosuje korekty z tytułu zmienności, o której mowa w art. 77d Dyrektywy;
- nie stosuje przejściowej struktury terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka, o której mowa w art. 308c Dyrektywy;
- nie stosuje przejściowego odliczenia, o którym mowa w art. 308d Dyrektywy.

Główne założenia stosowane do wyceny najlepszego oszacowania rezerw:

- najlepsze oszacowanie tworzy się oddzielnie dla części odpowiadającej rezerwie składki oraz części odpowiadającej rezerwie szkodowej;
- najlepsze oszacowanie w części odpowiadającej rezerwie szkodowej tworzy się w wysokości odpowiadającej oczekiwanej wartości przyszłych wypłat odszkodowań wraz z kosztami, pomniejszonej o oczekiwaną wartość regresów;
- najlepsze oszacowanie w części odpowiadającej rezerwie składki tworzy się w wysokości wszystkich przewidywanych przepływów, w tym w szczególności z tytułu przyszłych szkód (pomniejszonych o regresy), kosztów, przyszłych składek oraz zwrotów składek przy zerwaniach polis. Przepływy te obejmują płatności odszkodowań wraz z kosztami, zwroty składki wynikające z zerwań i rezygnacji z polis, koszty obsługi portfela, należne i nieopłacone składki.

Spółka stosuje uproszczoną metodę obliczania marginesu ryzyka, zgodną z art. 58 a) Aktu Delegowanego, wykorzystującą przybliżenia kwot przyszłych SCR-ów. Spółka stosuje metodę przybliżenia przyszłych wymogów kapitałowych w podziale na linie biznesowe, dobierając niezależne nośniki ryzyk w ramach przedstawionej segmentacji.

D.2.2 Opis poziomu niepewności związanej z wartością rezerw techniczno-ubezpieczeniowych

Niepewność rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na cele wypłacalności związana jest ze:

- zmianami w realizacji częstotliwości i wysokości szkód (zmiany szkodowości) w stosunku do dotychczas obserwowanej empiryki, zmianami w charakterystyce zachowań klientów (w szczególności w zakresie rezygnacji z umów ubezpieczeń);
- zmianami w poziomie kosztów jednostkowych (koszt per polisa), które mogą wynikać zarówno ze zmian w zakładanych poziomach łącznych kosztów obsługowych (relatywnie krótki okres planowania finansowego w stosunku do długości prognozowanych przepływów finansowych z zawartych umów ubezpieczenia), jak i ze zmiany struktury i wolumenu portfela, będącego bazą do określania kosztów jednostkowych.

Niepewności te są związane z ryzykiem naturalnego odchylenia się realizacji zmiennej losowej od jej wartości oczekiwanej, a krótkookresowe odchylenia nie muszą świadczyć o niewłaściwie dobranych założeniach.

Spółka analizuje odchylenia szkodowości oraz poziomów rezygnacji umów w ramach corocznego procesu oceny zgodności założeń z realizacjami. W ramach kosztów jednostkowych Spółka analizuje w trybie rocznym zmiany założeń, wyjaśniając przyczynę ich zmian. Pozostałe czynniki niepewności i ich wpływ na poziom rezerw techniczno-ubezpieczeniowych analizowana jest przez Spółkę m.in. w ramach procesu ORSA oraz w ramach osobnych analiz ad-hoc w sytuacji identyfikacji nowego ryzyka.

D.2.3 Różnice pomiędzy metodologią wyceny rezerw do celów wypłacalności, a metodologią wyceny rezerw na potrzeby sprawozdań finansowych

W poniższej tabeli zawarto istotne różnice pomiędzy podstawami, metodami i głównymi założeniami stosowanymi do wyceny do celów wypłacalności i na potrzeby sprawozdania statutowego dla wszystkich linii biznesowych:

- ubezpieczenia pokrycia kosztów świadczeń medycznych;
- ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów;
- ubezpieczenia OC z tyt. użytkowania pojazdów mechanicznych;
- pozostałe ubezpieczenia pojazdów;
- ubezpieczenia morskie, lotnicze i transportowe;
- ubezpieczenia od ognia i pozostałych szkód rzeczowych;
- ubezpieczenia OC ogólnej;
- ubezpieczenia kredytu i gwarancji ubezpieczeniowej;
- ubezpieczenia ochrony prawnej;
- ubezpieczenia świadczenia pomocy;
- ubezpieczenia różnych ryzyk finansowych.

Tabela D.2.2. Różnice pomiędzy podstawami, metodami i głównymi założeniami stosowanymi do wyceny do celów wypłacalności i na potrzeby sprawozdania statutowego dla wszystkich linii biznesowych

	Wycena na potrzeby sprawozdania statutowego	Wycena do celów wypłacalności
Rezerwy szkodowe	Rezerwy na szkody zgłoszone są tworzone w wysokości oszacowania wartości szkody przez likwidatorów. Rezerwa na szkody niezgłoszone jest tworzona z wykorzystaniem jednej z trzech metod: <ul style="list-style-type: none"> • metody Chain-Ladder; • metody Fergusona; • metody dopełnienia wartości szkód zgłoszonych do przyjętego, ostrożnościowego poziomu szkodowości, dla każdego miesiąca zaistnienia szkody. Rezerwa na koszty likwidacji jest ujęta na podstawie wysokości rezerw szkodowych oraz historycznych współczynników kosztów do wypłat. Brak dyskontowania rezerw.	Rezerwy na szkody zgłoszone są tworzone w wysokości oszacowania wartości szkody przez likwidatorów, pomniejszonej o oczekiwane regresy. Rezerwa na szkody niezgłoszone jest tworzona z użyciem metod występujących w wycenie na potrzeby sprawozdania statutowego, przy czym w ocenie poziomu szkodowości nie występuje czynnik ostrożnościowy oraz uwzględniane są przyszłe regresy. Użyte dyskontowanie odzwierciedlające wartość pieniądza w czasie.
Wartość oszacowanych regresów	Oczekiwane regresy są ujęte w kwocie oszacowania przez likwidatorów. Wartość ta nie wchodzi w skład rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, lecz jest ujęta w pozycji sprawozdania „Oszacowane regresy i odzyski (wartość ujemna)”.	Ujęte w BEL.
Rezerwa składki	Tworzona w wysokości części składki przypisanej brutto przypadającej na następne okresy sprawozdawcze, proporcjonalnie do okresu, na jaki składka została przypisana lub w relacji do stopnia ryzyka przewidywanego w następnych okresach sprawozdawczych, dla produktów, w których ryzyko związane z zawartymi umowami ubezpieczenia nie ma równomiernego rozkładu w czasie trwania ochrony ubezpieczeniowej.	Uwzględnia przepływy pieniężne takie jak wypłaty świadczeń wraz z kosztami, płatności składek, zwroty składek w przypadku rezygnacji klienta z umowy ubezpieczenia, koszty związane z obsługą portfela polis, rozliczenia z reasekuratorami oraz pośrednikami ubezpieczeniowymi.
Margines ryzyka	Brak.	Tworzony w wysokości zapewniającej, by wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych odpowiadała kwocie, jakiej zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji zażądałyby za przejęcie zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych i wywiązanie się z nich.

Łączna wartość rezerw brutto tworzonych na cele sprawozdania statutowego wyniosła 1 285 131 tys. zł, podczas gdy wartość rezerw tworzonych na cele wypłacalności wyniosła 206 988tys. zł. Rezerwa na cele wypłacalności jest niższa o 1 078 143 tys. zł od wartości rezerw na cele sprawozdania statutowego. Jako najistotniejszą różnicę ilościową w wycenie na potrzeby sprawozdania statutowego i do celów wypłacalności Spółka wskazuje, że rezerwę składki na potrzeby rachunkowości rozpoznaje się w wysokości składki przypisanej brutto przypadającej na następne okresy sprawozdawcze, proporcjonalnie do okresu, na jaki składka została przypisana. W analogiczny sposób rozpoznawane są odroczone koszty akwizycji. Tymczasem najlepsze oszacowanie w części odpowiadającej rezerwie składki tworzy się w wysokości wszystkich przewidywanych przepływów, w tym w szczególności z tytułu przyszłych szkód (pomniejszonych o regresy), kosztów oraz zwrotów składek przy zerwaniach polis. Odmiennie podejście prowadzi do różnych wyników. Wartość najlepszego oszacowania w części odpowiadającej rezerwie składki była niższa niż kwota rezerwy składki na potrzeby sprawozdania statutowego, pomniejszona o kwotę odroczonego kosztów akwizycji o wartość 239 714tys. zł. Różnica ta w głównej mierze związana jest z faktem, że w ramach kalkulacji rezerw na cele sprawozdania statutowego zysk wkalkulowany w składkę brutto rozpoznawany jest w czasie (proporcjonalnie do ponoszonego ryzyka), co wpływa na zwiększenie wartości rezerw w stosunku do wartości, która odpowiada pokryciu przyszłych zobowiązań wobec klientów i kosztów Spółki. Analogiczny mechanizm nie występuje w ramach rezerw na cele wypłacalności.

Tabela poniżej przedstawia różnicę opisaną powyżej, tj. między rezerwą na cele sprawozdania statutowego pomniejszonego o kwotę odroczonego kosztów akwizycji (w tabeli jako „unettowiona rezerwa składki”) a wartością najlepszego oszacowania w części odpowiadającej rezerwie składki (w tabeli jako „BEL składki”):

Linia biznesowa	Unettowiona rezerwa składki - BEL składki
Ubezpieczenia pokrycia kosztów świadczeń medycznych	70 323
Ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów	52 915
Ubezpieczenia OC z tyt. użytkowania pojazdów mechanicznych	8
Pozostałe ubezpieczenia pojazdów	23
Ubezpieczenia morskie, lotnicze i transportowe	416
Ubezpieczenia od ognia i pozostałych szkód rzeczowych	13 210
Ubezpieczenia OC ogólnej	713
Ubezpieczenia kredytu i gwarancji ubezpieczeniowej	0
Ubezpieczenia ochrony prawnej	18
Ubezpieczenia świadczenia pomocy	407
Ubezpieczenia różnych ryzyk finansowych	101 681
Razem	239 714

Tabela poniżej przedstawia przeszacowanie rezerw szkodowych, tj. różnicę pomiędzy rezerwami szkodowymi na potrzeby sprawozdania finansowego a rezerwami szkodowymi do celów wypłacalności:

Linia biznesowa	Przeszacowanie rezerwy szkodowej
Ubezpieczenia pokrycia kosztów świadczeń medycznych	1 365
Ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów	1 192
Ubezpieczenia OC z tyt. użytkowania pojazdów mechanicznych	0
Pozostałe ubezpieczenia pojazdów	0
Ubezpieczenia morskie, lotnicze i transportowe	1
Ubezpieczenia od ognia i pozostałych szkód rzeczowych	2 049
Ubezpieczenia OC ogólnej	139
Ubezpieczenia kredytu i gwarancji ubezpieczeniowej	1
Ubezpieczenia ochrony prawnej	0
Ubezpieczenia świadczenia pomocy	12
Ubezpieczenia różnych ryzyk finansowych	10 226
Razem	14 985

D.2.4 Kwoty należne z umów reasekuracji

Kwoty należne z umów reasekuracji są obliczane zgodnie z zapisami zawartych przez Spółkę umów reasekuracji.

Kwoty te obliczane są oddzielnie dla rezerw składek i rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia w następujący sposób:

- przepływy pieniężne dotyczące rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia obejmują płatności odszkodowań i świadczeń dotyczących roszczeń uwzględnionych w rezerwach szkodowych brutto (nieuregulowanych roszczeń ubezpieczeniowych), pomniejszone o odpowiednie regresy;
- przepływy pieniężne dotyczące rezerw składek obejmują wszystkie pozostałe płatności, wynikające z tytułów takich, jak udział reasekuratora w szkodach niezrealizowanych, lecz oczekiwanych, składki na udziale reasekuratora, w tym składki minimalne i depozytowe, rozliczenia prowizji reasekuracyjnej.

Wynik tego obliczenia jest dostosowywany w celu uwzględnienia oczekiwanych strat w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta. Dostosowanie to opiera się na ocenie prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania przez kontrahenta oraz średniej stracie z tego wynikającej (strata z tytułu niewykonania zobowiązania).

D.2.5 Istotne zmiany w założeniach

Założenia, które były aktualizowane w trakcie 2019 roku w trakcie kalkulacji rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na cele wypłacalności, dotyczyły przede wszystkim trzech kategorii: wskaźników rezygnacji, poziomu kosztów jednostkowych oraz prawdopodobieństw zajść zdarzeń ubezpieczeniowych. W celu skwantyfikowania oceny wpływu pojedynczych zmian Spółka dokonała kalkulacji wysokości najlepszego oszacowania rezerw w podziale na linie biznesowe w następujących scenariuszach:

- przyjmując założenia z bilansu otwarcia (31 grudnia 2018 roku) [scenariusz 1];
- przyjmując założenia z bilansu otwarcia, za wyjątkiem założeń dotyczących rezygnacji, które zostały zaktualizowane (zgodnie z założeniami obowiązującymi na bilans zamknięcia) [scenariusz 2];
- przyjmując założenia jak w scenariuszu 2, z dodatkową aktualizacją założeń dotyczących szkodowości [scenariusz 3];

W wyniku kroku pierwszego, tj. aktualizacji wskaźników rezygnacji, wartość najlepszego oszacowania rezerw uległa zmniejszeniu o 1 005 tys. zł (1%). W wyniku kroku drugiego, tj. aktualizacji założeń dotyczących szkodowości, wartość najlepszego oszacowania rezerw uległa zwiększeniu o 2 342 tys. zł (wpływ 3%). Powyższe zmiany były materialne w ramach trzech linii biznesowych: ubezpieczeń na pokrycie świadczeń medycznych, ubezpieczeń na wypadek utraty dochodów oraz ubezpieczeń różnych ryzyk finansowych.

D.3 Inne zobowiązania

Strukturę innych zobowiązań Spółki na dzień 31 grudnia 2019 roku, uwzględniając istotne grupy zobowiązań, przedstawiono w poniższej tabeli.

W kolumnie „Wartość wg PSR” zaprezentowano wartości ze sprawozdania finansowego statutowego Spółki zgodnie z treścią ekonomiczną, ale bez dokonywania korekt, które byłyby konieczne w celu dostosowania tych liczb do formatu i sposobu prezentacji wymaganego w reżimie Wypłacalności II. Suma zobowiązań w poniższej tabeli (PSR) odpowiada sumie zobowiązań ze sprawozdania statutowego Spółki.

Tabela D.3.1. Inne zobowiązania (w tys. zł)

	REF	Wartość wg PSR	Korekty prezentacyjne	Korekty wyceny	Wartość wg Solwency II
Pozostałe rezerwy (inne niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe)	D.3.2	6 357	0	0	6 357
Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych dla pracowników		133	0	0	133
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	D.3.1	19 618	0	+28 069	47 687
Zobowiązania finansowe inne niż zobowiązania wobec instytucji kredytowych	D.3.3	0		+3 552	3 552
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i wobec pośredników ubezpieczeniowych	D.3.4	1 040	-1 040	0	0
Zobowiązania z tytułu reasekuracji biernej	D.3.5	60 927	0	-60 927	0
Pozostałe zobowiązania (handlowe, inne niż z tytułu działalności ubezpieczeniowej)	D.3.6	1 164	+1 040	0	2 204
Pozostałe zobowiązania (niewykazane w innych pozycjach)	D.3.7	689 025	0	-687 882	1 143
Inne zobowiązania ogółem		778 264	0	-717 188	61 076

Na dzień 31 grudnia 2019 roku zobowiązania, o których mowa w niniejszym rozdziale, zostały zaklasyfikowane jako zobowiązania krótkoterminowe z przewidywanym terminem spłaty do 12 miesięcy, a co za tym idzie – wartość zobowiązań na potrzeby Wypłacalności II odpowiada wartości zaprezentowanej w bilansie statutowym.

W ocenie Spółki wartości pieniądza w czasie na wycenę przedmiotowych zobowiązań do wartości godziwej nie ma istotnego wpływu.

D.3.1 Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Nie występują różnice w metodach ustalania i wyceny aktywów oraz rezerw z tytułu odroczonego podatku dochodowego dla celów bilansu ekonomicznego i sprawozdania finansowego. Podatek odroczony jest ujmowany dla wszystkich różnic przejściowych pomiędzy wartością bilansową aktywów i zobowiązań a ich wartością podatkową, z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) uchwalone na dzień bilansowy. Różnica w wysokości podatku odroczonego wynika wyłącznie z różnych wartości różnic przejściowych w bilansie statutowym i ekonomicznym.

Rezerwa i aktywa z tytułu podatku odroczonego zarówno dla potrzeb sprawozdania statutowego, jak i bilansu ekonomicznego podlegają kompensacie po uwzględnieniu odpisów z tytułu trwałej utraty wartości. Znak ujemny w poniższej tabeli oznacza rezerwę z tytułu odroczonego podatku dochodowego, natomiast dodatni – aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Tabela D.3.2 Podatek odroczony stan na 31 grudnia 2019 roku (w tys. zł)

Opis	Podstawa naliczenia	Podatek odroczony
Rezerwy techniczno ubezpieczeniowe	-337 778	-64 177
Strata podatkowa-lata ubiegłe	40 448	7 685
Wartości niematerialne i prawne	24 360	4 628
Pozostałe	21 986	4 177
RAZEM	-250 984	-47 687

W powyższej tabeli zilustrowano kluczowe pozycje rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Tabela D.3.3. Termin odwrócenia się przejściowych różnic podatkowych dla istotnych pozycji dochodowego podatku odroczonego (w tys. zł)

Opis	Podatek odroczony	do 1 roku	Pow. 1 roku
Zmiana w wycenie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych netto	-64 177	-29 193	-34 984
Strata podatkowa – lata ubiegłe	7 685	5 772	1 913
Wartości niematerialne i prawne	4 628	0	4 628
Pozostałe	4 177	4 177	0

Różnice w wysokości salda odroczonego podatku dochodowego między sprawozdaniem finansowym a bilansem ekonomicznym wynikają z różnic w wycenie aktywów i zobowiązań opisanych w niniejszym rozdziale. Najbardziej istotne różnice dotyczą przede wszystkim odmiennej metodyki kalkulacji rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, o których mowa w rozdziale D.2.

D.3.2 Pozostałe rezerwy (inne niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe)

Rezerwy te obejmują zobowiązania, których kwota lub termin zapłaty są niepewne. Są one tworzone przez Towarzystwo na zobowiązania, do których uregulowania Spółka będzie zobowiązana w przyszłości w wysokości wiarygodnie oszacowanej wartości.

W pozycji pozostałych rezerw wykazuje się, w szczególności rezerwy: na niewykorzystane urlopy oraz wynagrodzenia.

Spółka nie identyfikuje różnic w wycenie pozostałych rezerw pomiędzy bilansem statutowym a bilansem ekonomicznym.

Pozostałe rezerwy wyceniane są przez Towarzystwo z wykorzystaniem uproszczonej metody wyceny, zgodnie z art. 9 pkt 4 aktu delegowanego.

D.3.3 Zobowiązania finansowe inne niż zobowiązania wobec instytucji kredytowych

Na potrzeby sporządzania bilansu ekonomicznego, zgodnie z zasadami MSSF 16 umowy leasingu, Towarzystwo ujmuje zobowiązanie finansowe z tytułu leasingu, które wyceniane są z wykorzystaniem alternatywnej metody wyceny opisanej w rozdziale D.4.

W bilansie statutowym Towarzystwo nie prezentuje przedmiotowych zobowiązań.

D.3.4 Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i wobec pośredników ubezpieczeniowych

W ramach omawianej linii sprawozdawczej prezentowane są jedynie przeterminowane składniki zobowiązań. Składniki nieprzeterminowane ujmowane są w najlepszym oszacowaniu rezerw (BEL) jako przyszłe przepływy pieniężne. Ponadto, saldo zobowiązań ubezpieczeniowych, które nie jest jednoznacznie przyporządkowane do produktu, zostało przeniesione do pozycji D.3.5 Pozostałe zobowiązania (handlowe, inne niż z tytułu działalności ubezpieczeniowej) – korekta prezentacyjna. W bilansie ekonomicznym Towarzystwo wycenia zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i wobec pośredników ubezpieczeniowych, zgodnie z art. 9 pkt 4 aktu delegowanego, uproszczoną metodą wyceny.

W bilansie statutowym Towarzystwo wycenia zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i wobec pośredników ubezpieczeniowych w wartości wymaganej zapłaty. Ujęta korekta wartości między bilansem ekonomicznym a bilansem statutowym w całości wynika z ujęcia niewymagalnych zobowiązań w najlepszym oszacowaniu rezerw jako przyszłe przepływy pieniężne.

D.3.5 Zobowiązania z tytułu reasekuracji biernej

W pozycji tej ujmowane są nieprzeterminowane zobowiązania z tytułu reasekuracji. Zobowiązania nieprzeterminowane ujmowane są w wycenie pozycji „Kwoty należne z umów reasekuracji” jako przyszłe przepływy pieniężne.

W bilansie statutowym zobowiązania z tytułu reasekuracji wycenia się wg wartości wymaganej zapłaty.

Podstawą do wykazania wartości zobowiązań w bilansie ekonomicznym są zobowiązania przeterminowane i nieprzeterminowane z tytułu reasekuracji biernej. Zobowiązania nieprzeterminowane z tytułu reasekuracji biernej prezentowane są w najlepszym oszacowaniu rezerw (BEL).

Przeterminowane zobowiązania z tytułu reasekuracji biernej prezentowane są w bilansie ekonomicznym w pozycji zobowiązania z tytułu reasekuracji biernej.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku 100% zobowiązań stanowiło zobowiązania nieprzeterminowane i dlatego zostały uwzględnione jako przyszłe przepływy pieniężne w kwotach należnych z umów reasekuracji.

D.3.6 Pozostałe zobowiązania (handlowe, inne niż z tytułu działalności ubezpieczeniowej)

W bilansie statutowym Towarzystwo wycenia pozostałe zobowiązania w kwocie wymagającej zapłaty.

W zakresie pozostałych zobowiązań (handlowe, inne niż z tytułu działalności ubezpieczeniowej) Towarzystwo w bilansie ekonomicznym prezentuje zobowiązania handlowe, kwoty należne pracownikom i dostawcom, których termin lub kwota są pewne.

Na potrzeby reżimu Wypłacalności II Towarzystwo, z uwagi na brak aktywnego rynku, wycenia pozostałe zobowiązania z wykorzystaniem uproszczonej metody wyceny, zgodnie z art. 9 pkt 4 aktu delegowanego.

Do pozycji D.3.5 Pozostałe zobowiązania (handlowe, inne niż z tytułu działalności ubezpieczeniowej) zostało przeniesione saldo zobowiązań ubezpieczeniowych, które nie jest jednoznacznie przyporządkowane do produktu – korekta prezentacyjna.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku Spółka nie identyfikowała różnicy w wycenie innych zobowiązań na potrzeby bilansu ekonomicznego w stosunku do sprawozdania statutowego.

W okresie sprawozdawczym Spółka nie dokonała zmian w stosowanych zasadach ujmowania wyceny zobowiązań handlowych.

D.3.7 Pozostałe zobowiązania (niewykazane w innych pozycjach)

W bilansie ekonomicznym w pozostałych zobowiązaniach niewykazanych w innych pozycjach Towarzystwo prezentuje głównie zobowiązania wobec Skarbu Państwa (podatki, ZUS).

Metodyka wyceny jest analogiczna jak w przypadku pozostałych zobowiązań (handlowe, inne niż z tytułu działalności ubezpieczeniowej).

W pozycji tej w kolumnie „Wartość wg PSR” zostało zaprezentowane salda zobowiązań, które podlegają eliminacji w bilansie ekonomicznym w ramach korekt wyceny do wartości godziwej:

- odroczone prowizje reasekuracyjne (687 602 tys. zł);
- fundusze specjalne (w tym ZFŚS: 153 tys. zł, Fundusz Organizacyjny 127 tys. zł).

Poza powyższymi korektami wyceny na dzień 31 grudnia 2019 roku nie zidentyfikowano innych istotnych korekt w stosunku do danych wg PSR.

D.4 Alternatywne metody wyceny

W okresie sprawozdawczym Spółka nie dokonała istotnych zmian w wyborze metod wyceny, przyjętych do wyceny założeń ani wykorzystywanych danych wejściowych w porównaniu do stosowanych w roku 2018.

Zgodnie z art. 10 Aktu Delegowanego Towarzystwo przy wycenie aktywów i zobowiązań kieruje się hierarchią wyceny. Gdy zastosowanie metody wyceny według cen rynkowych notowanych na aktywnych rynkach aktywów i zobowiązań nie jest możliwe, stosuje się alternatywne metody wyceny.

W celu ustalania wartości godziwej aktywów i zobowiązań wykazanych w bilansie ekonomicznym Towarzystwo przyjęło założenia, poparte ogólnie dostępnymi informacjami, zarówno bieżącymi, jak i historycznymi, umożliwiające sporządzenie wyceny odzwierciedlającej wartość aktywów i zobowiązań w jak najbardziej zbliżonej wielkości do wartości godziwej.

Towarzystwo jest świadome, że przyjęte do wyceny założenia mogą ulec zmianie w wyniku przyszłych zdarzeń wynikających ze zmian otoczenia makro- i mikroekonomicznego.

Poniżej przedstawiono opis zastosowanych alternatywnych metod wyceny dla istotnych kategorii aktywów i zobowiązań Spółki.

Nieruchomości, maszyny i wyposażenie (rzeczowe aktywa trwałe) wykorzystywane na użytek własny

Wartość godziwa rzeczowych środków trwałych ustalana jest w wyniku specjalistycznej wyceny zlecanej uprawnionemu, zewnętrznemu podmiotowi raz na dwa lata. Ostatnia taka wycena została przeprowadzona dla środków trwałych znajdujących się w posiadaniu Spółki na dzień 31 grudnia 2019 roku.

Wycena szacunkowa sprzętu odbywa się w dwóch wariantach: porównawczym i kosztowym. Nadrzędną metodologią jest opcja porównawcza. Wyłącznie w przypadku braku możliwości szczegółowej identyfikacji modelu lub braku możliwości dopasowania porównawczej oferty transakcyjnej na rynku wycena odbywa się w ujęciu kosztowym.

Zastosowana metoda porównawcza bazuje na wykonaniu analizy bieżących transakcji sprzedaży oraz kupna, czyli na podstawie porównania cen ofertowych dotyczących podobnych środków technicznych z będącymi przedmiotem wyceny. W ten sposób można określić wartość najbardziej bliską aktualnej cenie transakcyjnej. Do wyznaczania wartości stosuje się porównanie do analogicznych środków trwałych, które są aktualnie w obrocie. W przypadku zidentyfikowania więcej niż jednej transakcji porównawczej wyciągana jest średnia arytmetyczna wartości rynkowej. W aktualnej sytuacji na rynku rzeczowych aktywów trwałych jest to najbardziej precyzyjna metoda wyceny aktualnej wartości sprzętu, gdyż wskazuje ona nie tylko wartość realną sprzętu na dany dzień, ale przede wszystkim bardzo dokładną wartość odtworzeniową aktywów.

Dla celów porównawczych wykorzystano:

1. Wartości średniorynkowe i transakcyjne na rynku hurtowym i detalicznym w UE i w Polsce.
2. Bazy źródłowe TheBrokersSite.com, Tradeloop.com, ITTradeOnline.com, Ebay.de, Ebay.co.uk, Allegro.pl.
3. Bazy drugorzędne: cenniki kilkudziesięciu firm z branży używanego i nowego sprzętu IT w Europie.

Wycena pojazdów dokonuje się w oparciu o cennik Eurotax. Wybór źródła służącego do ustalenia wartości godziwej został podyktowany tym, że przedstawione w cenniku kwoty stanowią podstawę ustalenia wartości samochodów do ubezpieczenia.

Do wyceny pojazdów zastosowano kryteria: rok produkcji, silnik oraz przebieg.

Z uwagi na przeprowadzone przez Spółkę analizy oraz nieistotny poziom tej linii w bilansie ekonomicznym (< 1%) na dzień 31 grudnia 2019 roku przyjęto, że wartość księgowa netto ujęta w sprawozdaniu finansowym statutowym (koszt nabycia pomniejszony o wartość umorzenia) jest racjonalnym przybliżeniem wartości godziwej tych aktywów.

Istnieje niewielka niepewność dokonanych szacunków z uwagi na istnienie rynku wtórnego, na którym zawierane są transakcje kupna sprzedaży przedmiotowych aktywów.

W ocenie Spółki stosowana metoda wyceny oznacza najbardziej przybliżone prawdopodobieństwo zbieżności wyznaczonego poziomu przedmiotowego aktywa z wartością godziwą, ze względu na fakt, iż odbywa się ona w oparciu o analizy cen transakcyjnych.

Depozyty inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych

Ze względu na brak aktywnego i regularnego rynku dla depozytów Towarzystwo przyjęło do wyceny poniżej opisane zasady.

Wartość godziwa depozytów innych niż depozyty typu O/N ustalana jest metodą zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych. Spółka przyjmuje do dyskonta bieżącą wartość stopy rynkowej (Interest Rate Swap, IRS) wolną od ryzyka.

Zgodnie z metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych wyceny dokonuje się z uwzględnieniem nominału depozytu, okresu, na jaki został zawarty, oraz wartości stopy dyskontowej.

Z uwagi na zmienność otoczenia gospodarczego Towarzystwo dostrzega, że istnieje niewielka niepewność dokonanych szacunków dotyczących depozytów innych niż ekwiwalenty środków pieniężnych w zakresie zmienności stóp procentowych oraz ratingów banków, w których zdeponowano środki pieniężne. Ocena niepewności wynika z bardzo krótkiego okresu, na jaki zawierane są depozyty, lub stałego oprocentowania w przypadku depozytów o dłuższym terminie do zapadalności.

Z doświadczeń Towarzystwa wynika, iż w przeszłości wycena depozytów ustalona na podstawie opisanej powyżej metody jest wartością godziwą.

Przesłanką do przyjęcia takiego założenia są: analiza danych historycznych, wskazująca na 100% realizację depozytów, oraz wiarygodność kredytowa instytucji finansowych, z którymi depozyty zostały zawarte – pozostawała ona na stabilnym poziomie.

Zobowiązania finansowe inne niż zobowiązania wobec instytucji kredytowych

Zobowiązanie z tytułu leasingu Spółka wycenia początkowo w wysokości wartości bieżącej opłat leasingowych pozostających do zapłaty w tej dacie. Stopy dyskonta użyte przez Spółkę do zdyskontowania przyszłych płatności leasingowych kalkulowane są na bazie krzywych odzwierciedlających koszt finansowania w danej walucie, pokrywających tenor najdłuższej umowy leasingowej, podlegającej wycenie i odzwierciedlających – dla danej waluty – stałą rynkową stopę procentową oraz koszt finansowania.

W ocenie Spółki, stosowana metoda wyceny oznacza wysokie prawdopodobieństwo zbieżności wyznaczonego poziomu przedmiotowego pasywa z wartością godziwą odpowiadającą wartości oczekiwanej przyszłej wypłaty wynikającej z umowy najmu nieruchomości i leasingu samochodów. Wszelkie płatności regulowane są przez Spółkę cyklicznie, zgodnie z umową.

D.5 Wszelkie inne informacje

Spółka nie posiada innych, poza wykazanymi w powyższych rozdziałach, istotnych informacji dotyczących wyceny pozycji bilansu ekonomicznego w analizowanym okresie sprawozdawczym.

E. Zarządzanie kapitałem

E.1 Środki własne

E.1.1 Zasady zarządzania środkami własnymi

Głównym celem zarządzania kapitałem jest zapewnienie pozytywnej stopy zwrotu na kapitale własnym, mierzonej wskaźnikiem rentowności kapitałów własnych (ROE), oraz zapewnienie stabilności funkcjonowania Spółki z punktu widzenia jej wypłacalności, czyli:

- utrzymanie kapitału na poziomie zapewniającym niezakłócone funkcjonowanie Spółki przy danym profilu ryzyka;
- zapewnienie zgodności strategii biznesowej Spółki ze strategią zarządzania kapitałem, czyli spójności planowania kapitałowego z budżetowaniem i planami strategicznymi oraz przyjętym poziomem tolerancji na ryzyko, w tym także wymogami regulacyjnymi;
- zapewnienie wskaźnika pokrycia kapitałowego wymogu wypłacalności środkami własnymi (SCR) w ramach systemu Solwency II powyżej limitu ustawowego oraz utrzymanie tego wskaźnika zgodnie z tolerancją na ryzyko;
- efektywne wykorzystanie kapitału, które jest zapewnione poprzez:
  - utrzymywanie kapitału niezbędnego do sfinansowania wzrostu Spółki oraz rozszerzania działalności zgodnie ze strategią biznesową Spółki uwzględniając właściwy poziom ROE realizowanych zadań rozwojowych,
  - utrzymywanie efektywnego procesu budżetowania,
  - zapewnienie stabilnej i efektywnej kosztowo bazy kapitałowej.

Planowanie kapitałowe Spółki dotyczy poniższych horyzontów czasowych:

- krótkoterminowego (w odniesieniu do trzech miesięcy);
- średnioterminowego (w odniesieniu do 12 miesięcy);
- długoterminowego (w odniesieniu do okresu powyżej jednego roku).

Proces planowania kapitałów jest przeprowadzany nie rzadziej niż raz do roku oraz za każdym razem, jeśli nastąpiły istotne zmiany w działalności Spółki (np. zmiana obowiązujących regulacji, zmiana zakresu działalności). Za realizację procesu jest odpowiedzialny Dyrektor Departamentu Finansowego we współpracy z Dyrektorem Biura Zarządzania Ryzykiem oraz Zarządem Spółki. Towarzystwo przygotowuje założenia do przeprowadzenia symulacji przyszłych poziomów ekspozycji na ryzyko oraz poziomu kapitałów. Założenia powinny uwzględniać czynniki zewnętrzne, w tym makroekonomiczne oraz wewnętrzne, w tym przyjętą strategię rozwoju Spółki na najbliższe lata oraz poziom tolerancji na ryzyko. Zarząd Spółki i Rada Nadzorcza akceptują finalną wersję budżetu i struktury kapitałowej.

W przypadku, gdy bieżący poziom kapitałów jest nieadekwatny w stosunku do preferowanej struktury oraz wartości kapitału, Zarząd Spółki może podjąć decyzję o:

- redukcji aktywności Spółki w obszarach generujących ryzyko; i/lub
- uruchomieniu awaryjnych planów kapitałowych, o których mowa w niniejszej Strategii.

W przypadku, gdy przekroczone zostaną limity kapitałowe, Zarząd Spółki podejmuje decyzję o uruchomieniu awaryjnego planu kapitałowego. W szczególności Zarząd może rozważyć podjęcie takich działań, jak:

- zmiana strategii biznesowej Spółki w celu ograniczenia ekspozycji na ryzyko i zmniejszenia wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka, w tym ograniczenie aktywności Spółki w obszarach generujących ryzyko;
- dostosowanie polityki wypłaty dywidend;
- wystąpienie do PKO Banku Polskiego o dokapitalizowanie Spółki.

W okresie sprawozdawczym nie nastąpiły żadne istotne zmiany dotyczące zasad zarządzania środkami własnymi.

E.1.2 Informacja dotycząca struktury środków własnych

Środki własne Towarzystwa składają się wyłącznie z kapitału podstawowego – Kategoria 1.

Spółka nie posiada innych kategorii środków własnych w swojej strukturze kapitałowej.

Tabela nr E.1.1. Struktura środków własnych w PKO TU (w tys. zł)

	Wartość na dzień 31.12.2018	Wartość na dzień 31.12.2019
Podstawowe środki własne – Kategoria 1	242 657	305 646
Kapitał zakładowy (wraz z akcjami własnymi) – Kategoria 1	25 000	25 000
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej związana z kapitałem zakładowym – Kategoria 1	70 760	105 971
Rezerwa uzgodnieniowa – Kategoria 1	146 896	174 675
Dostępne i dopuszczone środki własne (Razem Kategoria 1)	242 657	305 646

W porównaniu do bilansu otwarcia na koniec okresu sprawozdawczego, tj. 31 grudnia 2019 roku, kapitał zakładowy nie uległ zmianie, natomiast nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej związana z kapitałem zakładowym zwiększyła się o 35 211 tys. zł.

Spółka nie posiada innych kategorii środków własnych w swojej strukturze kapitałowej.

Przyrost środków własnych w 2019 roku wynikał przede wszystkim z rozwoju zyskownych linii biznesowych, co ma swoje odzwierciedlenie w wysokości rezerwy uzgodnieniowej. Przedstawiona przez zakład ubezpieczeń wartość dopuszczonych i dostępnych środków własnych dotyczy zarówno pokrycia wymogu kapitałowego SCR, jak i MCR. Poza zmianą wysokości rezerwy uzgodnieniowej oraz nadwyżki ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej związanej z kapitałem zakładowym struktura środków własnych nie uległa zmianie w stosunku do roku 2018

E.1.3 Różnice w wartości kapitału dla celów statutowych, a celów wypłacalności

Różnice w wartości kapitału wykazywanego dla celów statutowych w porównaniu z nadwyżką aktywów nad zobowiązaniami obliczoną dla celów wypłacalności wynikają przede wszystkim z faktu, że Towarzystwo podczas tworzenia bilansu statutowego stosuje politykę opartą na Ustawie o rachunkowości. Metody wyceny zawarte w ustawie o rachunkowości w znacznym stopniu różnią się od tych stosowanych dla celów wypłacalności, które z kolei bliższe są w swojej wykładni do Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej. Ponadto Akt Delegowany Komisji Europejskiej z dnia 10 października 2014 roku ściśle określa podejście do wyceny poszczególnych składników bilansu, wprowadzając inne metody wyceny i podziału jego składowych. Szczegółowe informacje ilościowe w zakresie korekt dla poszczególnych pozycji bilansu ekonomicznego znajdują się w rozdziale D.

Tabela E.1.2. Różnice w wartości kapitału dla celów statutowych, a celów wypłacalności w PKO TU (w tys. zł)

	Wartość na dzień 31.12.2019
Kapitał własny wg PSR	189 741
Korekty:	115 905
Inne wartości niematerialne i prawne i zaliczki na poczet wartości niematerialnych i prawnych	-26 000
Aktywowane koszty akwizycji	-148 177
Lokaty	0
Zmiana w wycenie rezerw techniczno ubezpieczeniowych netto	337 778
Pozostałe aktywa	-73 396
Odroczone prowizje reasekuracyjne	29 587
Przewidywane dywidendy, wypłaty i obciążenia	-3 886
Środki własne wg Solwency II	305 646

E.1.4 Podsumowanie uzupełniających środków własnych

Według stanu na dzień 31 grudnia 2019 roku Towarzystwo nie posiada uzupełniających środków własnych, o których mowa w Artykule 297 Aktu Delegowanego.

E.1.5 Wyjaśnienie rezerwy uzgodnieniowej

Zgodnie ze stanem na dzień 31 grudnia 2019 roku rezerwa uzgodnieniowa wyniosła 174 675 tys. zł.

Rezerwa uzgodnieniowa jest równa nadwyżce aktywów nad zobowiązaniami ogółem, pomniejszonej o następujące elementy:

- kapitał zakładowy i agio (nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej związana z kapitałem zakładowym) w wysokości 130 971 tys. zł;
- podatek od niektórych instytucji finansowych do zapłaty w okresie 12 miesięcy w wysokości 3 886 tys. zł

Szczegółowe informacje dotyczące wysokości poszczególnych elementów składowych rezerwy uzgodnieniowej zostały zaprezentowane w załączniku nr 4 – S.23.01.01 ŚRODKI WŁASNE niniejszego sprawozdania.

E.2 Kapitałowy wymóg wypłacalności i minimalny wymóg kapitałowy

E.2.1 Kapitałowy wymóg wypłacalności

PKO TU do kalkulacji kapitałowego wymogu wypłacalności stosuje wyliczenia zgodne z Formułą Standardową i nie korzysta z żadnych uproszczeń przewidzianych w ramach systemu Solwency II.

Struktura kapitałowego wymogu wypłacalności została zaprezentowana w tabeli poniżej.

Tabela E.2.1. Struktura kapitałowego wymogu wypłacalności w PKO TU (w tys. zł)

	Wartość na dzień 31.12.2019
Ryzyko rynkowe	6 360
Ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta	6 402
Ryzyko ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach zdrowotnych	43 377
Ryzyko ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach innych niż ubezpieczenia na życie	139 677
Dywersyfikacja	-43 802
Podstawowy kapitałowy wymóg wypłacalności	152 014
Ryzyko operacyjne	15 010
Zdolności odroczonej podatków dochodowych do pokrywania strat	0
Kapitałowy wymóg wypłacalności	167 024

Wymóg kapitałowy Spółki na koniec 2019 roku wzrósł przede wszystkim ze względu na rozwój portfela ubezpieczeń. Największą dynamikę przyrostu wymogu kapitałowego odnotowano dla modułu ryzyka ubezpieczeniowego.

Wskaźnik dopuszczonych środków własnych do SCR wyniósł 183% na dzień 31 grudnia 2019 roku zgodnie z tabelą S.23.01.01 w załączniku.

PKO TU oświadcza, że nie złożyła wniosku do organu nadzoru dotyczącego wydania pozwolenia na stosowanie parametrów specyficznych.

E.2.2 Minimalny wymóg kapitałowy

Minimalny wymóg kapitałowy oraz jego składowe zostały zaprezentowane w tabeli poniżej

Tabela E.2.2. Minimalny wymóg kapitałowy (w tys. zł)

	Wartość na dzień 31.12.2019
Liniowy MCR	44 527
Górny próg MCR	75 161
Dolny próg MCR	41 756
Łączny MCR	44 527
Nieprzekraczalny dolny próg MCR	15 768
Minimalny wymóg kapitałowy	44 527

Spółka kalkuluje wartość MCR w proporcji do wartości SCR, stąd zaobserwowano wzrost przedmiotowego wymogu.

Wskaźnik dopuszczonych środków własnych do MCR wyniósł 686,42% na dzień 31 grudnia 2019 roku zgodnie z tabelą S.23.01.01 w załączniku.

Do wyznaczenia minimalnego wymogu kapitałowego wykorzystywane są dane ze strony internetowej NBP (kurs waluty) oraz naliczenia SCR bazujące na danych aktywowych i zobowiązaniowych pochodzących zarówno z systemu centralnego, systemu księgowego, jak również danych z planów finansowych Towarzystwa oraz strony internetowej EIOPA (struktura stóp risk-free oraz symmetric adjustment).

E.3 Zastosowanie podmodułu ryzyka cen akcji opartego na duracji do obliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności

PKO TU oświadcza, że nie korzysta z podmodułu ryzyka cen akcji opartego na duracji do obliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności.

E.4 Różnice między formułą standardową a stosowanym modelem wewnętrznym

PKO TU oświadcza, że nie korzysta z modelu wewnętrznego do obliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności.

E.5 Niezgodność z minimalnym wymogiem kapitałowym i niezgodność z kapitałowym wymogiem wypłacalności

PKO TU oświadcza, że w całym okresie sprawozdawczym nie wystąpiła niezgodność z minimalnym wymogiem kapitałowym oraz kapitałowym wymogiem wypłacalności.

E.6 Wszelkie inne informacje

PKO TU oświadcza, że nie posiada innych, poza wykazanymi w powyższych rozdziałach, istotnych informacji dotyczących zarządzania kapitałem w analizowanym okresie sprawozdawczym.

Sławomir Łopalewski
Prezes Zarządu

Tomasz Mańko
Członek Zarządu

Leszek Skop
Członek Zarządu

Warszawa, 31.03.2020 roku

Załączniki – roczne dane i informacje ilościowe

Załączniki – roczne dane i informacje ilościowe

S.02.01.02 – Bilans	76
S.05.01.02 – Składki, odszkodowania i świadczenia oraz koszty wg linii biznesowych	77
S.17.01.02 – Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie	81
S.19.01.21 – Odszkodowania i świadczenia z tytułu pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych.	85
S.23.01.01. – Środki własne	87
S.25.01.21 – Kapitałowy wymóg wypłacalności – dla podmiotów stosujących formułę standardową	90
S.28.01.01 – Minimalny wymóg kapitałowy – działalność ubezpieczeniowa lub reasekuracyjna prowadzona jedynie w zakresie ubezpieczeń na życie lub jedynie w zakresie ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie	91

S.02.01.02 – Bilans

Aktywa		Wartość bilansowa wg Wyłączalność II
Wartości niematerialne i prawne	R0030	0
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	R0040	0
Nadwyżka na funduszu świadczeń emerytalnych	R0050	0
Nieruchomości, maszyny i wyposażenie (Rzeczowe aktywa trwałe) wykorzystywane na użytek własny	R0060	5 027
Lokaty (inne niż aktywa dla ubezpieczeń na życie, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i dla ubezpieczeń na życie związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)	R0070	520 389
Nieruchomości (inne niż do użytku własnego)	R0080	0
Udziały w jednostkach powiązanych, w tym udziały kapitałowe	R0090	0
Akcje i udziały	R0100	0
Akcje i udziały – notowane	R0110	0
Akcje i udziały – nienotowane	R0120	0
Dłużne papiery wartościowe	R0130	489 164
Obligacje państwowe	R0140	489 164
Obligacje korporacyjne	R0150	0
Strukturyzowane papiery wartościowe	R0160	0
Zabezpieczone papiery wartościowe	R0170	0
Jednostki uczestnictwa oraz certyfikaty inwestycyjne w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	R0180	0
Instrumenty pochodne	R0190	0
Depozyty inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych	R0200	31 225
Pozostałe lokaty	R0210	0
Aktywa dla ubezpieczeń na życie, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń na życie związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0220	0
Pożyczki i pożyczki zabezpieczone hipotecznie	R0230	0
Pożyczki pod zastaw polisy	R0240	0
Pożyczki i pożyczki zabezpieczone hipotecznie dla osób fizycznych	R0250	0
Pozostałe pożyczki i pożyczki zabezpieczone hipotecznie	R0260	0
Kwoty należne z umów reasekuracji dla zobowiązań wynikających z:	R0270	49 792
Ubezpieczenia inne niż ubezpieczenia na życie i ubezpieczenia zdrowotne o charakterze ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie	R0280	49 792
Ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem zdrowotnych)	R0290	35 552
Ubezpieczenia zdrowotne o charakterze ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie	R0300	14 240
Ubezpieczenia na życie i ubezpieczenia zdrowotne o charakterze ubezpieczeń na życie, z wyłączeniem ubezpieczeń zdrowotnych oraz ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0310	0
Ubezpieczenia zdrowotne o charakterze ubezpieczeń na życie	R0320	0

Ubezpieczenia na życie z wyłączeniem ubezpieczeń zdrowotnych oraz ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0330	0
Ubezpieczenia na życie, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe, i ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0340	0
Depozyty u cedentów	R0350	0
Należności z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych	R0360	0
Należności z tytułu reasekuracji biernej	R0370	0
Pozostałe należności (handlowe, inne niż z działalności ubezpieczeniowej)	R0380	1 785
Akcje własne (posiadane bezpośrednio)	R0390	0
Kwoty należne, dotyczące pozycji środków własnych lub kapitału założycielskiego, do których opłacenia wezwano, ale które nie zostały jeszcze opłacone.	R0400	0
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	R0410	3
Pozostałe aktywa (niewykazane w innych pozycjach)	R0420	600
Aktywa ogółem	R0500	577 595

Zobowiązania		Wartość bilansowa wg Wypłacalność II C0010
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia inne niż ubezpieczenia na życie	R0510	206 988
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia inne niż ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem zdrowotnych)	R0520	137 957
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0530	0
Najlepsze oszacowanie	R0540	129 922
Margines ryzyka	R0550	8 035
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia zdrowotne (o charakterze ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie)	R0560	69 030
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0570	0
Najlepsze oszacowanie	R0580	64 730
Margines ryzyka	R0590	4 300
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)	R0600	0
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia zdrowotne (o charakterze ubezpieczeń na życie)	R0610	0
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0620	0
Najlepsze oszacowanie	R0630	0
Margines ryzyka	R0640	0
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem zdrowotnych oraz ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)	R0650	0
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0660	0

Najlepsze oszacowanie	R0670	0
Margines ryzyka	R0680	0
Rezerwy techniczno-ubezpieceniowe – ubezpieczenia, w których świadczenie jest ustalone w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczenia z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0690	0
Rezerwy techniczno-ubezpieceniowe obliczane łącznie	R0700	0
Najlepsze oszacowanie	R0710	0
Margines ryzyka	R0720	0
Zobowiązania warunkowe	R0740	0
Pozostałe rezerwy (inne niż rezerwy techniczno-ubezpieceniowe)	R0750	6 357
Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych dla pracowników	R0760	133
Zobowiązania z tytułu depozytów zakładów reasekuracji	R0770	0
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	R0780	47 687
Instrumenty pochodne	R0790	0
Zobowiązania wobec instytucji kredytowych	R0800	0
Zobowiązania finansowe inne niż zobowiązania wobec instytucji kredytowych	R0810	3 552
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i wobec pośredników ubezpieczeniowych	R0820	0
Zobowiązania z tytułu reasekuracji biernej	R0830	0
Pozostałe zobowiązania (handlowe, inne niż z tytułu działalności ubezpieczeniowej)	R0840	2 204
Zobowiązania podporządkowane	R0850	0
Zobowiązania podporządkowane nieuwzględnione w podstawowych środkach własnych	R0860	0
Zobowiązania podporządkowane uwzględnione w podstawowych środkach własnych	R0870	0
Pozostałe zobowiązania (niewykazane w innych pozycjach)	R0880	1 143
Zobowiązania ogółem	R0900	268 063
Nadwyżka aktywów nad zobowiązaniami	R1000	309 532

Składki, odszkodowania i świadczenia oraz koszty wg linii biznesowych

		Linie biznesowe w odniesieniu do: zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych związanych z ubezpieczeniami innymi niż ubezpieczenia na życie (bepośrednia działalność ubezpieczeniowa oraz reasekuracja czynna proporcjonalna)								
		Ubezpieczenia pokrycia kosztów świadczeń medycznych	Ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów	Ubezpieczenia pracownicze	Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych	Pozostałe ubezpieczenia pojazdów	Ubezpieczenia morskie, lotnicze i transportowe	Ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych	Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogólnej	Ubezpieczenia kredytów i poręczeń
		C0010	C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	C0070	C0080	C0090
Składki przypisane										
Brutto – Bepośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0110	217 935	115 106	0	11	27	2 219	73 275	4 285	987
Brutto – reasekuracja czynna proporcjonalna	R0120	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Brutto – reasekuracja czynna nieproporcjonalna	R0130									
Udział zakładu reasekuracji	R0140	142 870	91 616	0	0	0	1 413	23 856	176	29
Netto	R0200	75 065	23 490	0	11	27	807	49 419	4 108	958
Składki zarobione										
Brutto – Bepośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0210	101 947	76 267	0	0	0	1 449	53 353	3 691	989
Brutto – reasekuracja czynna proporcjonalna	R0220	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Brutto – reasekuracja czynna nieproporcjonalna	R0230									
Udział zakładu reasekuracji	R0240	73 008	60 972	0	0	0	898	14 402	177	29
Netto	R0300	28 940	15 294	0	0	0	551	38 950	3 514	960
Odszkodowania i świadczenia										
Brutto – Bepośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0310	2 313	1 789	0	0	0	800	26 772	984	386
Brutto – reasekuracja czynna proporcjonalna	R0320	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Brutto – reasekuracja czynna nieproporcjonalna	R0330									

Udział zakładu reasekuracji	R0340	1 541	1 505	0	0	0	799	17 279	154	0
Netto	R0400	772	284	0	0	0	1	9 494	830	386
Zmiana stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieceniowych										
Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0410	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Brutto – reasekuracja czynna proporcjonalna	R0420	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Brutto – reasekuracja czynna nieproporcjonalna	R0430									
Udział zakładu reasekuracji	R0440	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Netto	R0500	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Koszty poniesione	R0550	7 943	-1 321	0	2 575	4 875	530	25 508	2 031	153
Pozostałe koszty	R1200									
Koszty ogółem	R1300									

		Linie biznesowe w odniesieniu do: zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych związanych z ubezpieczeniami innymi niż ubezpieczenia na życie (bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa oraz reasekuracja czynna proporcjonalna)			Linie biznesowe w odniesieniu do: reasekuracja czynna nieproporcjonalna				Ogółem	
		Ubezpieczenia kosztów ochrony prawnej	Ubezpieczenia świadczenia pomocy	Ubezpieczenia różnych strat finansowych	Ubezpieczenia zdrowotne	Pozostałe ubezpieczenia osobowe	Ubezpieczenia morskie, lotnicze i transportowe	Ubezpieczenia majątkowe		
		C0100	C0110	C0120	C0130	C0140	C0150	C0160		C0200
Składki przypisane										
Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0110	109	3 061	256 754						673 768
Brutto – reasekuracja czynna proporcjonalna	R0120	0	0	0						0
Brutto – reasekuracja czynna nieproporcjonalna	R0130				0	0	0	0	0	0
Udział zakładu reasekuracji	R0140	22	1 711	134 443	0	0	0	0	0	396 135
Netto	R0200	87	1 350	122 311	0	0	0	0	0	277 633

Składki zarobione										
Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0210	74	1 953	165 179						404 902
Brutto – reasekuracja czynna proporcjonalna	R0220	0	0	0						0
Brutto – reasekuracja czynna nieproporcjonalna	R0230				0	0	0	0		0
Udział zakładu reasekuracji	R0240	15	1 034	103 360	0	0	0	0		253 895
Netto	R0300	59	919	61 819	0	0	0	0		151 007
Odszkodowania i świadczenia										
Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0310	7	676	15 098						48 827
Brutto – reasekuracja czynna proporcjonalna	R0320	0	0	0						0
Brutto – reasekuracja czynna nieproporcjonalna	R0330					0	0	0		0
Udział zakładu reasekuracji	R0340	7	676	2 979	0	0	0	0		24 942
Netto	R0400	0	0	12 119	0	0	0	0		23 885
Zmiana stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych										
Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0410	0	0	0						0
Brutto – reasekuracja czynna proporcjonalna	R0420	0	0	0						0
Brutto – reasekuracja czynna nieproporcjonalna	R0430				0	0	0	0		0
Udział zakładu reasekuracji	R0440	0	0	0	0	0	0	0		0
Netto	R0500	0	0	0	0	0	0	0		0
Koszty poniesione	R0550	52	1 911	17 896	0	0	0	0		62 152
Pozostałe koszty	R1200									0
Koszty ogółem	R1300									62 152

		Linie biznesowe w odniesieniu do: zobowiązania z tytułu ubezpieczeń na życie						zobowiązania z tytułu reasekuracji ubezpieczeń na życie		Ogółem
		Ubezpieczenia zdrowotne	Ubezpieczenia z udziałem w zyskach	Ubezpieczenia, w których świadczenie jest ustalone w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczenia związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	Pozostałe ubezpieczenia na życie	Renty z umów ubezpieczenia innych niż umowy ubezpieczenia na życie oraz powiązane ze zobowiązaniami z tytułu ubezpieczeń zdrowotnych	Renty z umów ubezpieczenia innych niż umowy ubezpieczenia na życie oraz powiązane ze zobowiązaniami ubezpieczeniowymi innymi niż zobowiązania z tytułu ubezpieczeń zdrowotnych	Reasekuracja ubezpieczeń zdrowotnych	Reasekuracja ubezpieczeń na życie	
		C0210	C0220	C0230	C0240	C0250	C0260	C0270	C0280	
Składki przypisane										
Brutto	R1410	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Udział zakładu reasekuracji	R1420	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Netto	R1500	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Składki zarobione										
Brutto	R1510	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Udział zakładu reasekuracji	R1520	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Netto	R1600	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Odszkodowania i świadczenia										
Brutto	R1610	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Udział zakładu reasekuracji	R1620	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Netto	R1700	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zmiana stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych										
Brutto	R1710	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Udział zakładu reasekuracji	R1720	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Netto	R1800	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Koszty poniesione	R1900	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pozostałe koszty	R2500									0
Koszty ogółem	R2600									0

S.17.01.02

Rezerwy techniczno-ubezpieceniowe dla ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie

		Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa oraz reasekuracja czynna proporcjonalna								
		Ubezpieczenia pokrycia kosztów świadczeń medycznych	Ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów	Ubezpieczenia pracownicze	Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych	Pozostałe ubezpieczenia pojazdów	Ubezpieczenia morskie, lotnicze i transportowe	Ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych	Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogólnej	Ubezpieczenia kredytów i poręczeń
		C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	C0070	C0080	C0090	C0100
Rezerwy techniczno-ubezpieceniowe obliczane łącznie	R0010	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej, po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta, związane z rezerwami techniczno-ubezpieceniowymi obliczany łącznie - Ogółem	R0050	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rezerwy techniczno-ubezpieceniowe obliczane jako suma najlepszego oszacowania i marginesu ryzyka										
Najlepsze oszacowanie										
Rezerwy składek										
Brutto	R0060	47 031	14 107	0	1	-2	672	18 097	530	8
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta - Ogółem	R0140	7 964	3 385	0	-290	0	-631	9 397	-14	-46
Najlepsze oszacowanie dla rezerwy składek netto	R0150	39 067	10 722	0	290	-2	1 303	8 699	544	54
Rezerwy na odszkodowania i świadczenia										
Brutto	R0160	1 403	2 190	0	0	0	1 080	20 396	393	714

Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta - Ogółem	R0240	923	1 968	0	0	0	990	16 641	280	0
Najlepsze oszacowanie netto dla rezerwy na odszkodowania i świadczenia	R0250	480	221	0	0	0	90	3 754	113	714
Łączna kwota najlepszego oszacowania brutto	R0260	48 434	16 296	0	1	-2	1 752	38 492	923	721
Łączna kwota najlepszego oszacowania netto	R0270	39 547	10 943	0	290	-2	1 393	12 453	657	767
Margines ryzyka	R0280	3 368	932	0	25	0	118	1 060	56	65
Kwota wynikająca z zastosowania przepisów przejściowych dotyczących rezerw techniczno-ubezpieczeniowych										
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0290	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Najlepsze oszacowanie	R0300	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Margines ryzyka	R0310	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe - ogółem										
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe - ogółem	R0320	51 802	17 229	0	25	-2	1 870	39 553	979	786
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta - Ogółem	R0330	8 886	5 353	0	-290	0	359	26 039	266	-46
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe pomniejszone o kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz z reasekuracji finansowej - Ogółem	R0340	42 915	11 875	0	315	-2	1 512	13 514	713	832

		Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa oraz reasekuracja czynna proporcjonalna			Reasekuracja czynna nieproporcjonalna				Ogółem zobowiązania z tytułu ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie
		Ubezpieczenia kosztów ochrony prawnej	Ubezpieczenia świadczenia pomocy	Ubezpieczenia różnych strat finansowych	Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń zdrowotnych	Reasekuracja nieproporcjonalna pozostałych ubezpieczeń osobowych	Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń morskich, lotniczych i transportowych	Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń majątkowych	
		C0110	C0120	C0130	C0140	C0150	C0160	C0170	
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0010	0	0	0	0	0	0	0	0
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej, po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta, związane z rezerwami techniczno-ubezpieczeniowymi obliczany łącznie - Ogółem	R0050	0	0	0	0	0	0	0	0
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane jako suma najlepszego oszacowania i marginesu ryzyka									
Najlepsze oszacowanie									
Rezerwy składek									
Brutto	R0060	66	599	78 955	0	0	0	0	160 064
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta - Ogółem	R0140	39	102	7 226	0	0	0	0	27 133
Najlepsze oszacowanie dla rezerwy składek netto	R0150	27	497	71 729	0	0	0	0	132 931
Rezerwy na odszkodowania i świadczenia									
Brutto	R0160	11	622	7 782	0	0	0	0	34 589

Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta - Ogółem	R0240	11	621	1 225	0	0	0	0	22 658
Najlepsze oszacowanie netto dla rezerwy na odszkodowania i świadczenia	R0250	0	1	6 556	0	0	0	0	11 930
Łączna kwota najlepszego oszacowania brutto	R0260	77	1 221	86 737	0	0	0	0	194 652
Łączna kwota najlepszego oszacowania netto	R0270	27	498	78 285	0	0	0	0	144 861
Margines ryzyka	R0280	2	42	6 666	0	0	0	0	12 335
Kwota wynikająca z zastosowania przepisów przejściowych dotyczących rezerw techniczno-ubezpieczeniowych									
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0290	0	0	0	0	0	0	0	0
Najlepsze oszacowanie	R0300	0	0	0	0	0	0	0	0
Margines ryzyka	R0310	0	0	0	0	0	0	0	0
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe - ogółem									
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe - ogółem	R0320	79	1 263	93 402	0	0	0	0	206 988
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta - Ogółem	R0330	50	723	8 452	0	0	0	0	49 792
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe pomniejszone o kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz z reasekuracji finansowej - Ogółem	R0340	29	540	84 951	0	0	0	0	157 196

S.19.01.21

Odszkodowania i świadczenia z tytułu pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych.

Ogółem zobowiązania z tytułu działalności ubezpieczeniowej innej niż ubezpieczenia na życie.

Rok szkody/rok zawarcia umowy Z0010 1 - Rok zajścia szkody

		Wypłacone odszkodowania i świadczenia brutto (na zasadzie niekumulatywnej)											
		(wartość bezwzględna)	Rok zmiany										
			Rok	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
		C0010	C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	C0070	C0080	C0090	C0100	C0110	
Wcześniejsze lata	R0100											0	
N-9	R0160	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
N-8	R0170	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
N-7	R0180	0	0	0	0	0	0	0	0				
N-6	R0190	0	0	0	0	0	0	0					
N-5	R0200	0	0	0	0	0	0						
N-4	R0210	0	0	0	0	0							
N-3	R0220	1 194	516	22	-16								
N-2	R0230	3 918	1 664	159									
N-1	R0240	7 265	4 461										
N	R0250	16 665											

	W bieżącym roku	
		C0170
	R0100	0
	R0160	0
	R0170	0
	R0180	0
	R0190	0
	R0200	0
	R0210	0
	R0220	-16
	R0230	159
	R0240	4 461
	R0250	16 665
Ogółem	R0260	21 268

Suma lat (skumulowana)
C0180
0
0
0
0
0
0
0
1 717
5 741
11 726
16 665
35 849

Niedzyskontowane najlepsze oszacowanie dla rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto												
(wartość bezwzględna)		Rok zmiany										
Rok	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 & +	
	C0200	C0210	C0220	C0230	C0240	C0250	C0260	C0270	C0280	C0290	C0300	
Wcześniejsze lata	R0100											0
N-9	R0160	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
N-8	R0170	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
N-7	R0180	0	0	0	0	0	0	0	0			
N-6	R0190	0	0	0	0	0	0	0				
N-5	R0200	0	0	0	0	0	0					
N-4	R0210	0	0	0	0	0						
N-3	R0220	1 775	56	8	15							
N-2	R0230	2 868	53	158								
N-1	R0240	10 714	400									
N	R0250	34 062										

Koniec roku (dane zdyskontowane)	
	C0360
R0100	0
R0160	0
R0170	0
R0180	0
R0190	0
R0200	0
R0210	0
R0220	14
R0230	157
R0240	398
R0250	34 018
Ogółem	34 589

S.23.01.01.

Środki własne

		Ogółem	Kategoria 1 - nieograniczone	Kategoria 1 - ograniczone	Kategoria 2	Kategoria 3
		C0010	C0020	C0030	C0040	C0050
Podstawowe środki własne przed odliczeniem z tytułu udziałów w innych instytucjach sektora finansowego zgodnie z art. 68 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35						
Kapitał zakładowy (wraz z akcjami własnymi)	R0010	25 000	25 000		0	
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej związana z kapitałem zakładowym	R0030	105 971	105 971		0	
Kapitał założycielski, wkłady/składki członkowskie lub równoważna pozycja podstawowych środków własnych w przypadku towarzystw ubezpieczeń wzajemnych, towarzystw reasekuracji wzajemnej i innych towarzystw ubezpieczeń opartych na zasadzie wzajemności	R0040	0	0		0	
Podporządkowane fundusze udziałowe/członkowskie w przypadku towarzystw ubezpieczeń wzajemnych, towarzystw reasekuracji wzajemnej i innych towarzystw ubezpieczeń opartych na zasadzie wzajemności	R0050	0		0	0	0
Fundusze nadwyżkowe	R0070	0	0			
Akcje uprzywilejowane	R0090	0		0	0	0
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej związana z akcjami uprzywilejowanymi	R0110	0		0	0	0
Rezerwa uzgodnieniowa	R0130	174 675	174 675			
Zobowiązania podporządkowane	R0140	0		0	0	0
Kwota odpowiadająca wartości aktywów netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	R0160	0				0
Pozostałe pozycje środków własnych zatwierdzone przez organ nadzoru jako podstawowe środki własne, niewymienione powyżej	R0180	0	0	0	0	0
Środki własne ze sprawozdań finansowych, które nie powinny być uwzględnione w rezerwie uzgodnieniowej i nie spełniają kryteriów klasyfikacji jako środki własne wg Wypłacalność II						
Środki własne ze sprawozdań finansowych, które nie powinny być uwzględnione w rezerwie uzgodnieniowej i nie spełniają kryteriów klasyfikacji jako środki własne wg Wypłacalność II	R0220					
Odliczenia						
Wartość odliczeń z tytułu udziałów kapitałowych w instytucjach finansowych i kredytowych	R0230	0	0	0	0	0

Podstawowe środki własne ogółem po odliczeniach	R0290	305 646	305 646	0	0	0
Uzupełniające środki własne						
Nieopłacony kapitał zakładowy, do którego opłacenia nie wezwano i który może być wezwany do opłacenia na żądanie	R0300	0			0	
Nieopłacony kapitał założycielski, wkłady/składki członkowskie lub równoważna pozycja podstawowych środków własnych w przypadku towarzystw ubezpieczeń wzajemnych, towarzystw reasekuracji wzajemnej i innych towarzystw ubezpieczeń opartych na zasadzie wzajemności, do których opłacenia nie wezwano i które mogą być wezwane do opłacenia na żądanie	R0310	0			0	0
Nieopłacone akcje uprzywilejowane, do których opłacenia nie wezwano i które mogą być wezwane do opłacenia na żądanie	R0320	0			0	0
Prawnie wiążące zobowiązanie do subskrypcji i opłacenia na żądanie zobowiązań podporządkowanych	R0330	0			0	0
Akredytywy i gwarancje zgodne z art. 96 pkt 2 dyrektywy 2009/138/WE	R0340	0			0	
Akredytywy i gwarancje inne niż zgodne z art. 96 pkt 2 dyrektywy 2009/138/WE	R0350	0			0	0
Dodatkowe wkłady od członków zgodnie z art. 96 ust. 3 akapit pierwszy dyrektywy 2009/138/WE	R0360	0			0	
Dodatkowe wkłady od członków - inne niż zgodnie z art. 96 ust. 3 akapit pierwszy dyrektywy 2009/138/WE	R0370	0			0	0
Pozostałe uzupełniające środki własne	R0390	0			0	0
Uzupełniające środki własne ogółem	R0400	0			0	0
Dostępne i dopuszczone środki własne						
Kwota dostępnych środków własnych na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR)	R0500	305 646	305 646	0	0	0
Kwota dostępnych środków własnych na pokrycie MCR	R0510	305 646	305 646	0	0	
Kwota dopuszczonych środków własnych na pokrycie SCR	R0540	305 646	305 646	0	0	0
Kwota dopuszczonych środków własnych na pokrycie MCR	R0550	305 646	305 646	0	0	
SCR	R0580	167 024				
MCR	R0600	44 527				
Stosunek dopuszczonych środków własnych do SCR	R0620	183,00%				
Stosunek dopuszczonych środków własnych do MCR	R0640	686,42%				

		C0060	
Rezerwa uzgodnieniowa			
Nadwyżka aktywów nad zobowiązaniami	R0700	309 532	
Akcje własne (posiadane bezpośrednio i pośrednio)	R0710	0	
Przewidywane dywidendy, wypłaty i obciążenia	R0720	3 886	
Pozostałe pozycje podstawowych środków własnych	R0730	130 971	
Korekta ze względu na wydzielone pozycje środków własnych w ramach portfeli objętych korektą dopasowującą i funduszy wyodrębnionych	R0740	0	
Rezerwa uzgodnieniowa	R0760	174 675	
Oczekiwane zyski			
Oczekiwane zyski z przyszłych składek - Działalność w zakresie ubezpieczeń na życie	R0770	0	
Oczekiwane zyski z przyszłych składek - Działalność w zakresie ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie	R0780	11 333	
Oczekiwane zyski z przyszłych składek - Ogółem	R0790	11 333	

S.25.01.21

Kapitałowy wymóg wypłacalności – dla podmiotów stosujących formułę standardową

		Kapitałowy wymóg wypłacalności brutto	Parametry specyficzne dla zakładu	Uproszczenia
		C0110	C0080	C0090
Ryzyko rynkowe	R0010	6 360		brak
Ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta	R0020	6 402		
Ryzyko aktuarialne w ubezpieczeniach na życie	R0030	0	brak	brak
Ryzyko aktuarialne w ubezpieczeniach zdrowotnych	R0040	43 377	brak	brak
Ryzyko aktuarialne w ubezpieczeniach innych niż ubezpieczenia na życie	R0050	139 677	brak	brak
Dywersyfikacja	R0060	-43 802		
Ryzyko z tytułu wartości niematerialnych i prawnych	R0070	0		
Podstawowy kapitałowy wymóg wypłacalności	R0100	152 014		

Obliczanie kapitałowego wymogu wypłacalności		C0100
Ryzyko operacyjne	R0130	15 010
Zdolność rezerw techniczno-ubezpieceniowych do pokrywania strat	R0140	0
Zdolności odroczonej podatku dochodowego do pokrywania strat	R0150	0
Wymóg kapitałowy dla działalności prowadzonej zgodnie z art. 4 dyrektywy 2003/41/WE	R0160	0
Kapitałowy wymóg wypłacalności z wyłączeniem wymogu kapitałowego	R0200	167 024
Ustanowione wymogi kapitałowe	R0210	0
Kapitałowy wymóg wypłacalności	R0220	167 024
Inne informacje na temat SCR		
Wymóg kapitałowy dla podmodułu ryzyka cen akcji opartego na duracji	R0400	0
Łączna kwota hipotetycznego kapitałowego wymogu wypłacalności dla pozostałej części	R0410	0
Łączna kwota hipotetycznego kapitałowego wymogu wypłacalności dla funduszy wyodrębnionych	R0420	0
Łączna kwota hipotetycznego kapitałowego wymogu wypłacalności dla portfeli objętych korektą dopasowującą	R0430	0
Efekt dywersyfikacji ze względu na agregację nSCR dla RFF na podstawie art. 304	R0440	0

S.28.01.01
Minimalny wymóg kapitałowy – działalność ubezpieczeniowa lub reasekuracyjna prowadzona jedynie w zakresie ubezpieczeń na życie lub jedynie w zakresie ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie

Komponent formuły liniowej dla zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych z tytułu ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie		
		C0010
MCR _{NL} Wynik	R0010	44 527

		Najlepsze oszacowanie i rezerwy techniczno- ubezpieczeniowe obliczane łącznie netto (tj. po uwzględnieniu reasekuracji biernej i spółek celowych – podmiotów specjalnego przeznaczenia)	Składki przypisane w okresie ostatnich 12 miesięcy netto (tj. po uwzględnieniu reasekuracji biernej)
		C0020	C0030
Ubezpieczenia pokrycia kosztów świadczeń medycznych i reasekuracja proporcjonalna	R0020	39 547	75 065
Ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów i reasekuracja proporcjonalna	R0030	10 943	23 490
Ubezpieczenia pracownicze i reasekuracja proporcjonalna	R0040	0	0
Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych i reasekuracja proporcjonalna	R0050	290	11
Pozostałe ubezpieczenia pojazdów i reasekuracja proporcjonalna	R0060	0	27
Ubezpieczenia morskie, lotnicze i transportowe i reasekuracja proporcjonalna	R0070	1 393	807
Ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych i reasekuracja proporcjonalna	R0080	12 453	49 419
Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogólnej i reasekuracja proporcjonalna	R0090	657	4 108
Ubezpieczenia kredytów i poręczeń i reasekuracja proporcjonalna	R0100	767	958
Ubezpieczenia kosztów ochrony prawnej i reasekuracja proporcjonalna	R0110	27	87
Ubezpieczenia świadczenia pomocy i reasekuracja proporcjonalna	R0120	498	1 350
Ubezpieczenia różnych strat finansowych i reasekuracja proporcjonalna	R0130	78 285	122 311
Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń zdrowotnych	R0140	0	0
Reasekuracja nieproporcjonalna pozostałych ubezpieczeń osobowych	R0150	0	0
Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń morskich, lotniczych i transportowych	R0160	0	0
Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń majątkowych	R0170	0	0

Komponent formuły liniowej dla zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych z tytułu ubezpieczeń na życie		
		C0040
MC _{RL} Wynik	R0200	0

		Najlepsze oszacowanie i rezerwy techniczno- -ubezpieczeniowe obliczane łącznie netto (tj. po uwzględnieniu reasekuracji biernej i spółek celowych – podmiotów specjalnego przeznaczenia)	Całkowita suma na ryzyku netto (z odliczeniem umów reasekuracji i spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia))
		C0050	C0060
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń z udziałem w zyskach – świadczenia gwarantowane	R0210	0	
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń z udziałem w zyskach – przyszłe świadczenia uznaniowe	R0220	0	
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0230	0	
Inne zobowiązania z tytułu (reasekuracji) ubezpieczeń na życie i (reasekuracji) ubezpieczeń zdrowotnych	R0240	0	
Całkowita suma na ryzyku w odniesieniu do wszystkich zobowiązań z tytułu (reasekuracji) ubezpieczeń na życie	R0250		0

Ogólne obliczenie MCR		
		C0070
Liniowy MCR	R0300	44 527
SCR	R0310	167 024
Górny próg MCR	R0320	75 161
Dolny próg MCR	R0330	41 756
Łączny MCR	R0340	44 527
Nieprzekraczalny dolny próg MCR	R0350	15 768
		C0070
Minimalny wymóg kapitałowy	R0400	44 527